

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-245-25

UC113

priorytet

Pan Włodzimierz CZARZASTY
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi
projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników
aktywnych zawodowo.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej i realizuje priorytet polityki Rady
Ministrów.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został
upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo^{1), 2)}

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865 i 1700) w art. 7 w ust. 1 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) informację, czy producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona informacja, że producent ten jest rolnikiem aktywnym zawodowo.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741 oraz z 2025 r. poz. 321) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 24 otrzymuje brzmienie:

„Art. 24. 1. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomoc tę przyznaje się rolnikowi, który w okresie od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia tego wniosku:

1) poniósł koszty bezpośrednie prowadzenia działalności rolniczej lub

¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35, Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136, Dz. Urz. UE L 102 z 17.04.2023, str. 1, Dz. Urz. UE L 148 z 08.06.2023, str. 130, Dz. Urz. UE L 2024/946 z 26.03.2024 oraz Dz. Urz. UE L 2024/1468 z 24.05.2024).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności oraz ustawę z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

- 2) uzyskał przychody ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych – w wysokości odpowiedniej do wielkości gospodarstwa tego rolnika wynikającej ze złożonego przez niego wniosku o przyznanie pomocy, a także gdy ten rolnik udokumentuje poniesienie tych kosztów lub uzyskanie tych przychodów w tej wysokości.

2. Wysokość kosztów i przychodów, o których mowa w ust. 1, odpowiednią do wielkości gospodarstwa rolnika ustala się z uwzględnieniem wysokości tych kosztów i przychodów odpowiedniej do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych.

3. Warunki, o których mowa w ust. 1, nie wymagają udokumentowania przez:

- 1) spółdzielnię rolników, spółdzielnię produkcji rolnej i grupę producentów rolnych;
- 2) rolnika:
 - a) który w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiadał zwierzęta, których średnia liczba w tym okresie w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosiła co najmniej 0,1 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika i wskazanych przez niego we wniosku o przyznanie pomocy, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1815 oraz z 2025 r. poz. 1795), lub
 - b) który spełnia warunki przyznania:
 - płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1, do powierzchni użytków rolnych, na których uprawia w plonie głównym ziemniaki skrobiowe, buraki cukrowe, pomidory, chmiel, truskawki, len lub konopie włókniste, lub
 - płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, lub
 - płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 2–4, 5b i 6, lub
 - płatności ekologicznych, o których mowa w art. 41 pkt 2, lub
 - płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1, jeżeli zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, o których

mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, za realizację których przyznaje się te płatności, są realizowane:

- na użytkach rolnych, a ten rolnik posiada plan działalności rolnośrodowiskowej w odniesieniu do użytków rolnych objętych tymi zobowiązaniami, lub
 - w odniesieniu do zwierząt
 - i ubiega się o przyznanie tych płatności, lub
- c) któremu w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano w formie dotacji pomoc na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 73 rozporządzenia 2021/2115, dotyczącej:
- rozwoju małych gospodarstw lub
 - inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność, lub
- d) któremu w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy wypłacono przynajmniej pierwszą ratę pomocy na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 75 rozporządzenia 2021/2115, w zakresie rozpoczynania działalności przez młodych rolników, lub
- e) któremu za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii kwalifikowany, o których mowa w art. 40c ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502), lub
- f) któremu przysługuje świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN) (Dz. U. poz. 368), zwanej dalej „ustawą o FSDN”, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

4. Agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, przekazuje Agencji w celu sprawdzenia spełniania warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. f, wykaz rolników, którym przysługuje świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 17 ust. 1

ustawy o FSDN, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w terminie do dnia 1 marca roku składania wniosku o przyznanie pomocy.

5. Wykaz, o którym mowa w ust. 4, zawiera dane określone w art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o FSDN oraz numer identyfikacyjny nadany rolnikowi w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o ile rolnik podał ten numer na potrzeby zbierania danych, o których mowa w art. 1 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego sieć danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (Dz. Urz. UE L 328 z 15.12.2009, str. 27, z późn. zm.³⁾), i wyraził zgodę na przekazanie tego numeru przez agencję łącznikową, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, Agencji w celu określonym w ust. 4.

6. Dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów lub uzyskanie przychodów, o których mowa w ust. 1, składa się wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy lub przekazuje w terminie do dnia 31 sierpnia roku złożenia tego wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

7. Warunki, o których mowa w ust. 1, uznaje się za spełnione również w przypadku, gdy koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zostały poniesione lub przychody, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zostały uzyskane przez małżonka rolnika ubiegającego się o pomoc, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik.

8. W przypadku gdy rolnik ubiega się o przyznanie pomocy do trwałych użytków zielonych, które ten rolnik udostępnia innej osobie do wypasu zwierząt trawożernych posiadanych przez tę osobę, przy ustalaniu średniej liczby zwierząt, o której mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, uwzględnia się zwierzęta trawożerne posiadane przez tę osobę, które zostały przemieszczone na trwałe użytki zielone udostępniane przez tego rolnika do wypasu tych zwierząt, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 195 z 27.07.2011, str. 42, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 340 z 17.12.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 325 z 20.12.2022, str. 13, Dz. Urz. UE L 2023/2514 z 15.11.2023 oraz Dz. Urz. UE L 2023/2674 z 29.11.2023.

9. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy zwierzęta były w posiadaniu małżonka rolnika ubiegającego się o pomoc, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik.

10. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. c, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika ubiegającego się o pomoc w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano w formie dotacji pomoc na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 73 rozporządzenia 2021/2115, dotyczącej:

1) rozwoju małych gospodarstw lub

2) inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność

– a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik.

11. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. d, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika ubiegającego się o pomoc w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy wypłacono przynajmniej pierwszą ratę pomocy na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 75 rozporządzenia 2021/2115, w zakresie rozpoczynania działalności przez młodych rolników, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik.

12. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. e, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika ubiegającego się o pomoc w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii kwalifikowany, o których mowa w art. 40c ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych.

13. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, w decyzji w sprawie o przyznaniu pomocy zamieszcza się informację, czy rolnik jest rolnikiem aktywnym zawodowo.

14. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej poniesionych przez rolnika oraz wysokość przychodów uzyskanych przez rolnika ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych, które są odpowiednie do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych,
- 2) wykaz dokumentów potwierdzających poniesienie przez rolnika kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej oraz uzyskanie przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych
– mając na względzie ceny środków produkcji rolnej oraz ceny produktów rolnych, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznaniem pomocy.”;
- 2) w art. 29 w ust. 3 w części wspólnej skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2023 r. poz. 1815)”;
- 3) w art. 39 w ust. 1 w pkt 2 skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2023 r. poz. 1502)”.

Art. 3. W 2026 r.:

- 1) warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie wymagają udokumentowania przez rolnika, któremu za 2025 r. przyznano płatności bezpośrednie, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2, w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1125 euro, a w przypadku gdy rolnikowi nie przyznano tych płatności za 2025 r. – nie wymagają udokumentowania przez tego rolnika, jeżeli suma:
 - a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów, o których mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.⁴⁾), które ten rolnik posiada w 2026 r., i średniej krajowej wysokości płatności

⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35, Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136, Dz. Urz. UE L 102 z 17.04.2023, str. 1, Dz. Urz. UE L 148 z 08.06.2023, str. 130, Dz. Urz. UE L 2024/946 z 26.03.2024 oraz Dz. Urz. UE L 2024/1468 z 24.05.2024.

bezpośrednich, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2, za hektar za 2025 r. oraz

- b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt zatwierdzonych do płatności bezpośrednich, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2, w 2026 r., które ten rolnik posiada, i średniej krajowej wysokości tych płatności do zwierząt w złotych na DJP za 2025 r.

– nie przekracza równowartości w złotych kwoty 1125 euro;

- 2) wykaz, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN) (Dz. U. poz. 368), przekazuje Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Do przyznawania pomocy, o której mowa w art. 20 pkt 1–4 ustawy zmienianej w art. 2, w sprawach objętych postępowaniami:

- 1) wszczętymi i niezakończonymi ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,
- 2) zakończonymi ostateczną decyzją wydaną na podstawie przepisów dotychczasowych, w przypadku gdy zostały wznowione po dniu 14 marca 2026 r.

– stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 5. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 17 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc i mogą być zmieniane na podstawie art. 17 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 marca 2026 r.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest lepsze ukierunkowanie wsparcia na rolników aktywnych zawodowo, tj. takich, którzy faktycznie prowadzą działalność rolniczą i dla których ta działalność jest istotnym źródłem przychodów, co przyczyni się do poprawy warunków prowadzenia przez tych rolników działalności rolniczej oraz do zapewnienia jej stabilności. W art. 1 projektu ustawy zmienia się art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o KSEP”, w taki sposób, aby prowadzona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) ewidencja producentów zawierała informację o tym, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja. Dzięki temu zostanie utworzony swoisty rejestr rolników aktywnych zawodowo, który będzie mógł być wykorzystywany do różnych celów (np. przy udzielaniu pomocy krajowej), po ustanowieniu stosownej podstawy prawnej.

W art. 2 projektu ustawy zmienia się art. 24 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o PS WPR”, który stanowi wykonanie przepisów UE dotyczących definicji rolnika aktywnego zawodowo.

Zgodnie z przepisami UE od 2023 r. płatności bezpośrednie i płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) są przyznawane wyłącznie rolnikom aktywnym zawodowo, co oznacza, że stosowanie definicji aktywnego rolnika jest obowiązkowe dla państw członkowskich.

W przepisach UE¹⁾ jest umocowana definicja rolnika aktywnego zawodowo, która z założenia ma służyć ukierunkowaniu wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na faktycznych rolników, zapewniając tym samym efektywne wykorzystanie środków finansowych. Ponadto ta definicja odnosi się bezpośrednio do podmiotu składającego wniosek o płatność i faktu uzyskiwania przez ten podmiot dochodów z działalności rolniczej.

¹⁾ Art. 4 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.).

Natomiast państwom członkowskim pozostawiono swobodę we wdrażaniu tej definicji z wykorzystaniem obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, takich jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności, wpis do rejestrów krajowych lub regionalnych.

Jednocześnie państwa członkowskie mogą ustanowić negatywny wykaz rodzajów działalności pozarolniczej, w odniesieniu do których działalność rolnicza jest zazwyczaj marginalna (lista negatywna), oraz ustalić na podstawie uwarunkowań krajowych lub regionalnych kwotę płatności bezpośrednich nie wyższą niż 5000 euro, poniżej której rolnika, który otrzymał płatność w tej wysokości, w każdym przypadku uznaje się za rolnika aktywnego zawodowo.

W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR) zostały przyjęte rozwiązania, które obowiązywały w Polsce w latach 2015–2017. Zgodnie z tymi rozwiązaniami rolnicy, którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w kwocie nieprzekraczającej 5000 euro, są automatycznie uznawani za aktywnych zawodowo.

W przypadku gdy kwota płatności za poprzedni rok przekracza 5000 euro, rolnik jest uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionych na liście negatywnej. Niemniej jednak rolnik prowadzący tego rodzaju działalność może zostać uznany za aktywnego, jeżeli:

- 1) działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą²⁾ lub
- 2) udokumentuje, że jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu lub kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za poprzedni rok, wynosi co najmniej 5 % wszystkich przychodów z działalności pozarolniczej.

Powyższe rozwiązanie jest często krytykowane jako rozwiązanie, które niewystarczająco ukierunkowuje wsparcie na osoby faktycznie wykonujące działalność rolniczą.

Powszechne jest przekonanie o uzyskiwaniu wsparcia przez właścicieli gruntów niewykonujących działalności rolniczej, w szczególności w małych gospodarstwach. Rolnicy gospodarujący na gruntach wydzierżawionych na podstawie umowy ustnej nie wnioskują o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności ONW mimo faktycznego użytkowania gruntu. W konsekwencji są pozbawieni możliwości korzystania z innych

²⁾ Co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) lub Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) lub z dokumentów z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON).

świadczeń związanych z taką powierzchnią gruntów. Deklarowana powierzchnia gruntów wpływa bowiem na parametry decydujące o kwalifikowalności gospodarstwa do różnych innych interwencji, np. może być podstawą dla wypłaty innych płatności krajowych (np. do paliwa rolniczego), wpływa na obsadę zwierząt, której zbyt wysoki poziom może wykluczyć gospodarstwo z niektórych interwencji (np. z rolnictwa ekologicznego, Ekstensywnego użytkowania trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt w ramach ekoschematu: Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi) oraz może wpływać na wyliczaną wielkość ekonomiczną gospodarstwa, której wysokość decyduje o dostępie do wsparcia inwestycyjnego.

Dlatego też w celu lepszego ukierunkowania wsparcia w ramach WPR na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem w art. 2 projektu ustawy proponuje się zmianę podejścia w zakresie weryfikacji aktywności rolniczej. Zakłada się, że nowe rozwiązania zagwarantują rolnikom stabilność związaną z planowaniem produkcji. Jednocześnie lepsze ukierunkowanie wsparcia w ramach WPR na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem przyczyni się do większej efektywności wykorzystania tych funduszy i wpłynie stymulująco na rozwój gospodarstw rolnych. Z badania Polska Wieś i Rolnictwo 2020³⁾ wynika bowiem, że większość środków rolnicy wykorzystują na bieżące wydatki związane z działalnością rolniczą oraz modernizację gospodarstw.

Zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami weryfikacja aktywności rolniczej będzie odbywać się na podstawie minimalnych kosztów bezpośrednich ponoszonych na działalność rolniczą lub przychodów uzyskanych z działalności rolniczej, przy czym rolnik będzie miał możliwość wyboru sposobu udowodnienia prowadzenia tej działalności. Przez koszty bezpośrednie prowadzenia działalności rolniczej należy rozumieć takie koszty, które mogą zostać w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości przypisane do tej działalności. Są to koszty, co do których istnieje pewność, że zostały poniesione wyłącznie w związku z prowadzeniem działalności rolniczej i pozostają w bezpośrednim związku z jej wykonywaniem. Jednocześnie odpowiednią wysokość kosztów i przychodów ustala się w odniesieniu do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych. Rolnik powinien udokumentować prowadzenie działalności rolniczej w okresie od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku. Taki okres umożliwi udowodnienie prowadzenia działalności rolniczej

³⁾ Badanie Polska Wieś i Rolnictwo 2020: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/polska-wies-i-rolnictwo>, str. 125-126.

przez rolników, którzy w poprzednim roku nie składali wniosku o płatności, nie ponieśli kosztów lub nie uzyskali przychodów w wystarczającej wysokości, uwzględnia cykl zakupu środków produkcji lub sprzedaży produktów rolnych, a jednocześnie wyklucza możliwość powtórnego wykorzystania tych samych dokumentów. Ponadto zaproponowany okres uwzględnia fakt, że zgodnie z art. 11 ustawy o PS WPR pomoc jest przyznawana do gruntu, który w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie. W związku z tym rolnicy mogą przejmować gospodarstwa po dniu 31 maja i ponosić koszty związane z przygotowaniem do prowadzenia upraw w kolejnym roku, np. koszty związane z przygotowaniem gleby, zakupem nawozów czy zakupem materiału siewnego (oziminy). Mogą także w roku poprzedzającym rok składania wniosków o przyznanie pomocy czerpać dochody z przejętego lub zakupionego gospodarstwa. Jednocześnie zaproponowano, aby wysokość poniesionych kosztów lub uzyskanych przychodów odnosiła się do wielkości gospodarstwa wynikającej ze złożonego przez rolnika wniosku o przyznanie pomocy. Do dyspozycji rolników będzie szeroki katalog dokumentów (określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 24 ust. 14 pkt 2), dzięki którym rolnicy będą mogli udowodnić, że prowadzą działalność rolniczą.

Jednocześnie w celu zminimalizowania obciążeń administracyjnych ustala się kryteria, które pozwolą na zwolnienie rolników z obowiązku dokumentowania prowadzenia działalności rolniczej, tj. na automatyczne uznawanie rolników za aktywnych zawodowo, i które są możliwe są do sprawdzenia z urzędu, tj. bez konieczności angażowania wnioskodawców (projektowany art. 24 ust. 3).

Za rolników aktywnych zawodowo w szczególności będą automatycznie uznawane spółdzielnie rolników i spółdzielnie produkcji rolnej oraz grupy producentów rolnych, gdyż te podmioty posiadają status formalny, a ich działalność z definicji koncentruje się na produkcji rolnej i obrocie produktami rolnymi.

Ponadto zakłada się, że automatycznie za aktywnych rolników zostaną uznani rolnicy posiadający w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy zwierzęta, których średnia liczba w tym okresie w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosiła co najmniej 0,1 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu danego rolnika. Zaproponowany poziom obsady zwierząt uwzględnia specyfikę m.in. gospodarstw specjalizujących się w chowie owiec i kóz, gospodarstw górskich, w których dominują małe stada, gospodarstw z niską klasą

gleby czy gospodarstw o znacznej powierzchni użytków rolnych. Proponowany okres posiadania zwierząt umożliwi przeprowadzenie kontroli administracyjnej w terminie niezbędnym do określenia stawek płatności i rozpoczęcie realizacji wypłaty zaliczek z dniem 16 października danego roku.

Jednocześnie z uwagi na fakt, że utrzymywanie wypasu wspólnotowego w Europie jest ważnym elementem ochrony krajobrazu i decyduje o rozwoju m.in. terenów górskich, w projektowanych przepisach proponuje się uwzględnienie specyfiki tego wypasu. Dlatego też proponuje się, aby w przypadku ubiegania się przez rolnika o przyznanie pomocy do trwałych użytków zielonych (TUZ) udostępnianych przez tego rolnika innej osobie do wypasu zwierząt trawożernych będących w posiadaniu tej osoby (tzw. wypas kulturowy), przy ustalaniu ww. średniej liczby zwierząt było możliwe uwzględnienie tych zwierząt trawożernych, które zostały przemieszczone na TUZ udostępnione do ich wypasu. W tym celu posiadacz zwierząt trawożernych musi uzyskać od rolnika, który udostępnia TUZ do wypasu tych zwierząt, informacje o lokalizacji tych TUZ (adres, numery działek lub ich współrzędne), a następnie zgłosić przemieszczenie tych zwierząt trawożernych w aplikacji IRZplus, wybierając typ siedziby stada i rodzaj „Wypas kulturowy”. Jednocześnie posiadacz tych zwierząt ma obowiązek dokonać zgłoszenia każdej sztuki zwierzęcia trawożernego (z podaniem numeru identyfikacyjnego każdej sztuki tego zwierzęcia), która została przemieszczona w celu wypasu z siedziby stada, w której są prowadzone chów lub hodowla (siedziba „Stałego pobytu”), do siedziby stada „Wypas kulturowy”, w której będzie prowadzony ww. wypas. Dzięki temu w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zostanie odnotowane przemieszczenie każdego zwierzęcia trawożernego w ramach wypasu kulturowego (z uwzględnieniem jego numeru identyfikacyjnego) oraz będzie możliwa jego lokalizacja (na podstawie informacji o siedzibie stada, do której zostało przemieszczone), co pozwoli na ustalenie liczebności stada wypasanego na TUZ udostępnianych przez rolnika do wypasu i wyliczenie średniej liczby ww. zwierząt.

Zgodnie z projektowanym art. 24 ust. 3 pkt 2 lit. b z obowiązku udokumentowania działalności rolniczej będą zwolnieni również rolnicy spełniający warunki do przyznania pomocy w ramach wybranych interwencji PS WPR oraz zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych na użytkach rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Mając na uwadze warunki kwalifikowalności do ww. interwencji oraz zobowiązania rolnika, które musi podjąć, aby otrzymać wsparcie, proponuje się przyjąć, że

spełnianie warunków do przyznania ww. pomocy jest wystarczające do uznania, że ci rolnicy rzeczywiście prowadzą działalność rolniczą. W przypadku np.:

- 1) płatności związanych z produkcją do roślin – płatności przysługują do konkretnych powierzchni upraw lub są dodatkowo uzależnione od obowiązku zawarcia umowy na wytworzenie i dostarczenie odpowiedniemu podmiotowi określonej ilości surowca (z tym że zaproponowano wyłączenie płatności do roślin strączkowych na nasiona oraz do roślin pastewnych ze względu na brak wymagań związanych z uprawą tych roślin, co może prowadzić do sytuacji pozornego prowadzenia działalności rolniczej), a w przypadku płatności związanych do zwierząt przysługują do konkretnych sztuk,
- 2) ekoschematu Materiał siewny kategorii elitarny i materiał siewny kategorii kwalifikowany – jest wymagane potwierdzenie zakupu odpowiedniej ilości nasion lub sadzeniaków,
- 3) płatności ekologicznych – płatności przysługują za stosowanie w produkcji rolnej ekologicznych metod produkcji, co jest zgodne z unijnym systemem rolnictwa ekologicznego,
- 4) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach interwencji zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie – pomoc jest przyznawana do sztuki zwierzęcia objętej 5-letnim zobowiązaniem, według stawki wyliczonej na podstawie utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów wynikających z realizacji zobowiązania,
- 5) płatności rolno-środowisko-klimatycznych obszarowych – rolnicy muszą uzyskać wsparcie, m.in. przy udziale doradcy rolniczego ze specjalizacją rolnośrodowiskową, opracować plan działalności rolnośrodowiskowej, który zawiera szczegółowe informacje dotyczące wymogów np. intensywności wypasu zwierząt czy terminów koszenia, a ponadto muszą prowadzić przez cały okres trwania zobowiązania rejestr działalności rolnośrodowiskowej, w którym na bieżąco dokumentują wszystkie zabiegi agrotechniczne wykonane na poszczególnych działkach rolnych (np. terminy i dawki nawożenia, stosowanie środków ochrony roślin czy dane na temat wypasu zwierząt).

Z obowiązku dokumentowania prowadzenia działalności rolnej będą również zwolnieni rolnicy, którym przyznano:

- 1) pomoc w formie dotacji w ramach interwencji „Rozwój małych gospodarstw”, „Premie dla młodych rolników” lub „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność” PS WPR, którzy przy zawieraniu umowy o przyznaniu pomocy

zobowiązują się m.in. do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie oraz prowadzenia co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów,

- 2) dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany mającej charakter pomocy *de minimis* w rolnictwie, gdyż spełnianie warunków do przyznania tej pomocy jest wystarczające dla uznania, że ci rolnicy rzeczywiście prowadzą działalność rolniczą,
- 3) świadczenie pieniężne za udział w poprzednim roku w unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN), ponieważ ci rolnicy mają obowiązek gromadzić i ewidencjonować dokumenty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, z tym że w celu umożliwienia zidentyfikowania tych rolników przez ARiMR agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN), będzie przekazywała ARiMR numery identyfikacyjne nadane ww. rolnikom w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, pod warunkiem że rolnicy podali te numery tej agencji łącznikowej w celu realizacji obowiązków wynikających z ww. ustawy i wyrazili zgodę na ich przekazanie ARiMR.

Przewiduje się, że dzięki tym kryteriom ok. 570 tys. rolników zostanie zwolnionych z konieczności udokumentowania prowadzenia działalności rolniczej.

Jednocześnie z uwagi na fakt, że wielu małżonków prowadzi wspólnie gospodarstwo rolne i rachunki lub faktury mogą być wystawiane imiennie także na małżonka rolnika, gdyż małżonkowi rolnika może być również przyznawane wsparcie, proponuje się uznać, że warunki wymagane do uznania za aktywnego rolnika dotyczące:

- 1) poniesionych kosztów lub uzyskanych przychodów,
- 2) korzystania z pomocy w formie dotacji w ramach interwencji dotyczącej rozwoju małych gospodarstw, rozpoczynania działalności przez młodych rolników lub inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność,
- 3) korzystania z dopłat do materiału siewnego w ramach pomocy krajowej (*de minimis*) – są spełnione również w przypadku, gdy spełnia je małżonek rolnika.

Ponadto przepisy projektowanej ustawy zawierają upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wydania rozporządzenia określającego:

- 1) wysokość kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej oraz wysokość przychodów uzyskanych ze sprzedaży wytworzonych przez rolnika produktów rolnych, które są odpowiednie do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych;
- 2) wykaz dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej oraz uzyskanie przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez rolnika produktów rolnych.

Zmiany w projektowanym art. 29 w ust. 3 w części wspólnej oraz w projektowanym art. 39 w ust. 1 w pkt 2 mają charakter techniczny.

W art. 3 proponuje się wprowadzenie na 2026 r. rozwiązania przejściowego dla małych gospodarstw, które pozwoli tym gospodarstwom na przygotowanie i dostosowanie się do nowych regulacji. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo automatycznie będą uznawani ci rolnicy, którym w 2025 r. przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1125 euro. Szacuje się, że będzie to dotyczyć około 600 tys. gospodarstw. Kwota 1125 euro odpowiada limitowi płatności na gospodarstwo w ramach płatności dla małych gospodarstw (tj. gospodarstw do 5 ha). Jednocześnie w przypadku rolników, którzy nie otrzymali płatności bezpośrednich w 2025 r., zaproponowano, analogiczny do obecnie obowiązującego, sposób wyliczenia wysokości płatności, która będzie brana pod uwagę do wyliczenia, w celu uznania go aktywnego.

Z uwagi na to, że wniosek o wpis do ewidencji producentów zawiera dane, o których mowa w art. 7 ustawy o KSEP zmienianym w art. 1 projektu ustawy, zaproponowano, aby utrzymać w mocy rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. poz. 454), wydane na podstawie art. 17 ustawy o KSEP.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 15 marca 2026 r., tj. z pierwszym dniem składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW za 2026 r.

Rozwiązania proponowane w projekcie ustawy stanowią odpowiedź na postulaty zgłaszane przez rolników i organizacje rolnicze. Kwestie dotyczące definicji rolnika aktywnego zawodowo były przedmiotem szerokich konsultacji przeprowadzonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na początku 2025 r. Proponowany termin wejścia w życie

projektowanej ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego, gdyż przewiduje realizację postulatów rolników, którzy są adresatami projektowanej ustawy.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia. Zaproponowane rozwiązania w zakresie zmiany definicji rolnika aktywnego zawodowo zostaną przedłożone Komisji Europejskiej do akceptacji jako zmiana PS WPR.

Projektowana ustawa nie powoduje skutków finansowych, a w szczególności nie spowoduje zwiększenia wydatków z budżetu państwa.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane przepisy nie będą miały bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677).

Nazwa aktu Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stefan Krajewski – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Tomasz Figurski, dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich tel. 22 623 12 34, e-mail: tomasz.figurski@minrol.gov.pl	Data sporządzenia 23 grudnia 2025 r. Źródło: Prawo Unii Europejskiej: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.) Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady
--	--

	Ministrów UC113
OCENA SKUTKÓW REGULACJI	
1. Jaki problem jest rozwiązywany?	
I. Brak rejestru rolników aktywnych zawodowo, który mógłby zostać wykorzystany np. przy udzielaniu pomocy w ramach II filaru WPR czy pomocy krajowej. II. Zgodnie z przepisami UE od 2023 r. płatności bezpośrednie i płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) są przyznawane wyłącznie rolnikom aktywnym zawodowo, co oznacza, że stosowanie definicji aktywnego rolnika jest obowiązkowe dla państw członkowskich. W przepisach UE¹⁾ jest umocowana definicja rolnika aktywnego zawodowo, która z założenia ma służyć ukierunkowaniu wsparcia w ramach WPR na faktycznych rolników, zapewniając tym samym efektywne wykorzystanie środków finansowych. Ponadto ta definicja odnosi się bezpośrednio do podmiotu składającego wniosek o płatność i faktu uzyskiwania przez ten podmiot dochodów z działalności rolniczej. Natomiast państwom członkowskim pozostawiono swobodę we wdrażaniu tej definicji z wykorzystaniem obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów, takich jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności, wpis do rejestrów krajowych lub regionalnych. Jednocześnie państwa członkowskie mogą ustanowić negatywny wykaz rodzajów działalności pozarolniczej, w odniesieniu do których działalność rolnicza jest zazwyczaj marginalna (lista negatywna), oraz ustalić, na podstawie uwarunkowań krajowych lub regionalnych, kwotę płatności bezpośrednich nie wyższą niż 5000 euro, poniżej której rolnika, który otrzymał płatność w tej wysokości, w każdym przypadku uznaje się za rolnika aktywnego zawodowo. W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR) zostały przyjęte rozwiązania, które obowiązywały w Polsce w latach 2015–2017.	

¹⁾ Art. 4 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

Rolnicy, którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w kwocie nieprzekraczającej 5 000 euro, są automatycznie uznawani za aktywnych zawodowo. W przypadku gdy kwota płatności za poprzedni rok przekracza 5000 euro, rolnik jest uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionych na liście negatywnej. Niemniej jednak rolnik prowadzący tego rodzaju działalność może zostać uznany za aktywnego, jeżeli:

- 1) działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą²⁾ lub
- 2) udokumentuje, że jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu lub kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za poprzedni rok, wynosi co najmniej 5 % wszystkich przychodów z działalności pozarolniczej.

Rozwiązania przyjęte w PS WPR maksymalnie ograniczają stosowanie definicji rolnika aktywnego zawodowo w praktyce. Z danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) wynika, że w kampanii 2024 r. wykluczono ze wsparcia zaledwie 69 podmiotów, co stanowi 0,005 % wnioskujących. Dlatego też powyższe rozwiązanie jest często krytykowane jako rozwiązanie, które niewystarczająco ukierunkowuje wsparcie na osoby faktycznie wykonujące działalność rolniczą. Powszechne jest przekonanie o uzyskiwaniu wsparcia przez właścicieli, którzy wydzierżawili swoje grunty na podstawie ustnej umowy i nie wykonują działalności rolniczej, w szczególności w małych gospodarstwach.

Precyzyjne określenie liczby osób, które nie wykonują działalności rolniczej, a ubiegają się o wsparcie, nie jest możliwe. Stosowane przez ARiMR domniemanie prowadzenia działalności rolniczej przez wnioskodawców (dopuszczone przepisami UE) powoduje, że ten warunek jest kontrolowany tylko u części beneficjentów.

Rolnicy gospodarujący na gruntach wydzierżawionych na podstawie umowy ustnej nie wnioskują o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności ONW mimo faktycznego użytkowania gruntu. W konsekwencji są pozbawieni możliwości korzystania z innych świadczeń związanych z taką powierzchnią gruntów. Deklarowana powierzchnia gruntów wpływa bowiem na parametry decydujące o kwalifikowalności gospodarstwa do różnych innych interwencji, np. może być podstawą dla wypłaty innych płatności krajowych (np. do paliwa rolniczego), wpływa na obsadę zwierząt, której zbyt wysoki

²⁾ Co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) lub Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) lub z dokumentów z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON).

poziom może wykluczyć gospodarstwo z niektórych interwencji (np. z rolnictwa ekologicznego, Ekstensywnego użytkowania trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt w ramach ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi) oraz może wpływać na wyliczaną wielkość ekonomiczną gospodarstwa, której wysokość decyduje o dostępie do wsparcia inwestycyjnego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

I. Proponuje się zmianę przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865, z późn. zm.) w taki sposób, aby prowadzona przez ARiMR ewidencja producentów zawierała informację o tym, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja. Dzięki temu utworzony zostanie swoisty rejestr rolników aktywnych zawodowo, który następnie będzie mógł być wykorzystywany do różnych celów (np. przy udzielaniu pomocy w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) czy pomocy krajowej).

II. W celu lepszego ukierunkowania wsparcia w ramach WPR na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem proponuje się zmianę podejścia w zakresie weryfikacji aktywności rolniczej. Zakłada się, że nowe rozwiązania zagwarantują rolnikom stabilność związaną z planowaniem produkcji. Jednocześnie lepsze ukierunkowanie wsparcia w ramach WPR na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem przyczyni się do większej efektywności wykorzystania tych funduszy i wpłynie stymulująco na rozwój gospodarstw rolnych.

Zgodnie z nowymi rozwiązaniami weryfikacja aktywności rolniczej będzie odbywać się na podstawie minimalnych kosztów bezpośrednich ponoszonych na działalność rolniczą lub przychodów uzyskanych z działalności rolniczej, przy czym rolnik będzie miał możliwość wyboru sposobu udowodnienia prowadzenia tej działalności. W tym celu proponuje się przyjęcie okresu referencyjnego, tj. od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia tego wniosku, w którym rolnik powinien udokumentować prowadzenie działalności rolniczej.

Przez koszty bezpośrednie prowadzenia działalności rolniczej należy rozumieć takie

koszty, które mogą zostać w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości przypisane do tej działalności. Są to koszty, co do których istnieje pewność, że zostały poniesione wyłącznie w związku z prowadzeniem działalności rolniczej i pozostają w bezpośrednim związku z jej wykonywaniem. Jednocześnie odpowiednią wysokość kosztów i przychodów ustala się w odniesieniu do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych.

Jednocześnie do dyspozycji rolników będzie szeroki katalog dokumentów (określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanej ustawy), dzięki którym rolnicy będą mogli udowodnić, że prowadzą działalność rolniczą. Planuje się przyjąć następujące dokumenty:

- faktury (lub inne równoważne dowody) za zakup nawozów, środków ochrony roślin, materiału siewnego i rozmnożeniowego, usług lub zabiegów agrotechnicznych, ubezpieczeń,
- faktury (lub inne równoważne dowody) za sprzedaż płodów rolnych,
- dowody opłacenia czynszu dzierżawnego,
- dowody opłacenia pracy najemnej.

Wysokość akceptowanych kosztów lub przychodów zostanie określona w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanej ustawy, na podstawie danych dotyczących rzeczywistych kosztów i przychodów ponoszonych przez rolników w Polsce. Takie rozwiązanie pozwoli na bardziej elastyczne reagowanie na zmiany, które mogą zachodzić np. na rynku środków do produkcji lub zmieniających się cen produktów rolnych.

W celu zminimalizowania obciążeń administracyjnych przepisy projektowanej ustawy ustalają również kryteria, które pozwolą na zwolnienie rolników z obowiązku dokumentowania prowadzenia działalności rolniczej, tj. na automatyczne uznawanie rolników za aktywnych zawodowo, i które są możliwe do sprawdzenia z urzędu, tj. bez konieczności angażowania wnioskodawców.

Za rolników aktywnych zawodowo proponuje się uznać automatycznie:

- 1) spółdzielnie rolników i spółdzielnie produkcji rolnej oraz grupy producentów rolnych oraz
- 2) rolników:
 - posiadających w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy zwierzęta, których średnia liczba w tym okresie w przeliczeniu na

- duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosiła co najmniej 0,1 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu danego rolnika – zaproponowany poziom obsady zwierząt uwzględnia m.in. specyfikę gospodarstw specjalizujących się w chowie owiec i kóz, gospodarstw górskich, w których dominują małe stada, gospodarstw z niską klasą gleby, gospodarstw o znacznej powierzchni użytków rolnych,
- spełniających warunki do przyznania i ubiegających się o przyznanie wybranych płatności związanych z produkcją, płatności z tytułu wybranych ekoschematów, Płatności Ekologicznych, wybranych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
 - korzystających z pomocy w formie dotacji na rozwój dla małych gospodarstw, na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników lub inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność,
 - korzystających z pomocy *de minimis* z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany,
 - którym przyznano świadczenie pieniężne za udział w unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN).

Proponuje się również uznać, że warunki wymagane do uznania za aktywnego zawodowo dotyczące:

- a) poniesionych kosztów lub uzyskanych przychodów,
 - b) korzystania z pomocy w formie dotacji na rozwój dla małych gospodarstw, na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników lub inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność,
 - c) korzystania z pomocy krajowej *de minimis* do materiału siewnego
- są spełnione również w przypadku, gdy spełnienia je małżonek rolnika – z uwagi na fakt, że wielu małżonków prowadzi wspólnie gospodarstwo rolne i rachunki lub faktury mogą być wystawiane imiennie także na małżonka rolnika. Małżonkowi może być również przyznawane wsparcie.

Jednocześnie w związku z obawami dotyczącymi możliwego zwiększenia obciążeń administracyjnych dla małych gospodarstw rolnych proponuje się wprowadzenie na 2026 r. rozwiązania przejściowego, które pozwoli tym gospodarstwom na przygotowanie lub dostosowanie się do nowych regulacji.

W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo automatycznie będą uznawani ci rolnicy, którym w 2025 r. przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej

równowartości w złotych kwoty 1125 euro. Szacuje się, że z tego rozwiązania mogłoby skorzystać nawet około 600 tys. gospodarstw. Oznacza to, że w pierwszym roku stosowania nowej definicji aktywnego rolnika obowiązek dokumentowania prowadzenia działalności rolniczej na podstawie ponoszonych kosztów lub przychodów będzie dotyczył maksymalnie około 60 tys. gospodarstw.

Od roku 2027 obowiązek ten będzie dotyczył ok. 660 tys. gospodarstw.

Oczekuje się, że w wyniku wprowadzenia proponowanych rozwiązań ***ograniczone zostanie zjawisko ubiegania się o płatności przez właścicieli gruntów, którzy faktycznie nie prowadzą działalności rolniczej.***

Ograniczenie to może przebiegać według następujących schematów mogących występować jednocześnie:

1. Właściciele dotychczas ubiegający się o wsparcie zgodzą się na pobieranie płatności przez dzierżawców w zamian za odpowiednie zwiększenie czynszu dzierżawnego.

Byłby to najbardziej pożądaný efekt, w wyniku którego wsparcie trafiłoby do faktycznych użytkowników, którzy dotychczas użytkowali grunty na podstawie umowy ustnej i nie uzyskiwali płatności do tych gruntów. Zyskaliby oni także możliwość korzystania z innych świadczeń. W tym przypadku należy się spodziewać wzrostu czynszów dzierżawnych proporcjonalnie do wysokości płatności, które nie będą już pobierane przez właścicieli. Zmiana ta w ostatecznym rozrachunku powinna być jednak neutralna dla obu stron zawartej umowy dzierżawy. Wśród dzierżawców, którzy skorzystaliby na tej sytuacji, dominują rolnicy, którzy większość swojej działalności rolniczej opierają na gruntach własnych i tylko w niewielkim stopniu uzupełniają ją o grunty dzierżawione. Na podstawie dostępnych danych, na bazie: (i) własnej ziemi, zorganizowanych jest 71,7 % gospodarstw, (ii) własnej ziemi i dzierżawionej, zorganizowanych jest 27,8 % gospodarstw oraz (iii) wyłącznie ziemi dzierżawionej, zorganizowanych jest 0,5 % gospodarstw. Oznacza to, że już dzisiaj są oni beneficjentami wsparcia (do gruntów własnych), w związku z czym opisywana sytuacja spowodowałaby spadek sumarycznej liczby gospodarstw ubiegających się o płatności (odejście z systemu właścicieli dotychczas uzyskujących wsparcie). Powierzchnia gruntów podlegająca wsparciu nie ulegnie w tym przypadku zmianie (może natomiast nastąpić nieznaczny wzrost średniej wielkości gospodarstwa).

2. Właściciele zrezygnują z dotychczasowych dzierżaw ustnych i sami podejmą działalność rolniczą.

Byłaby to zmiana stanu faktycznego, która nie będzie miała odzwierciedlenia w danych dotyczących obsługi systemu płatności bezpośrednich. Właściciele, którzy dotychczas pobierali wsparcie, mimo że sami nie prowadzili działalności rolniczej, nadal będą korzystać z tego systemu, ale już jako osoby z udokumentowanym prowadzeniem działalności rolniczej, tym samym nie wpłynie to na sumaryczną powierzchnię gruntów objętych wsparciem. Część rolników gospodarujących na gruntach dzierżawionych w formie umowy ustnej może utracić możliwość kontynuowania tej działalności na tej części gruntów.

3. Właściciele gruntów zrezygnują z pobierania płatności oraz z oddawania gruntów w dzierżawę.

Może to spowodować zmniejszenie liczby beneficjentów płatności bezpośrednich oraz powierzchni objętej wsparciem przy jednoczesnym (nieznacznym) wzroście średniej stawki płatności. Wydaje się, że sytuacja ta będzie dotyczyła jedynie tych właścicieli, dla których płatności w ramach WPR mają marginalne znaczenie i którzy gotowi są zrezygnować ze wsparcia. W przeważającej większości będą to gospodarstwa najmniejsze, dla których udział dochodów z działalności rolniczej (w tym z płatności) w całkowitych dochodach jest najniższy. Dlatego też można przypuszczać, że zmniejszenie sumarycznej powierzchni gruntów objętej wsparciem nie będzie znaczące (i tym samym nie nastąpi istotne zwiększenie średniej stawki płatności na hektar). Łączna powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwach do 5 ha wynosi ok. 1,63 mln ha, co stanowi 11,6 % całkowitej powierzchni objętej płatnościami bezpośrednimi.

4. Właściciele gruntów, nie mogąc uzyskać płatności bezpośrednich, zdecydują się na sprzedaż gruntów bądź inną formę ich trwałego przekazania.

Trwałe wyzbycie się ziemi przez właścicieli mogłoby spowodować spadek ogólnej liczby beneficjentów WPR. Należy jednak zakładać, że grunty te nadal będą objęte wsparciem (ktoś inny będzie beneficjentem). Sytuacja ta mogłaby mieć pozytywny wpływ na dynamikę rynku ziemi rolnej i zmiany w strukturze agrarnej.

Zakłada się, że wszystkie z ww. zjawisk będą występowały jednocześnie, jednak liczebność gospodarstw w poszczególnych grupach może być zróżnicowana. Skala i intensywność ww. efektów jest trudna do oszacowania i zależy może od przyjętych rozwiązań szczegółowych wdrażanej definicji rolnika aktywnego zawodowo.

Osoby, które znajdą się w grupie, w której udowodnienie aktywności zawodowej wiązałoby się ze znacznym zwiększeniem ilości przetwarzanej dokumentacji, mogą

skłaniać się do rezygnacji z ubiegania się o wsparcie bez jednoczesnego oddania gruntu w dzierżawę (pkt 3).

Sytuacja, o której mowa w pkt 2 (samodzielne podjęcie działalności rolniczej), mogłaby dotyczyć przede wszystkim gospodarstw, w których rozpoczęcie gospodarowania we własnym zakresie nie wiązałoby się z koniecznością poniesienia znacznych nakładów. Wydaje się, że osoby takie skłaniałyby się raczej do podjęcia minimalnych zabiegów pozwalających uzyskać wsparcie, czyli na utrzymywaniu gruntów w dobrej kulturze (np. koszenie łąk za pośrednictwem usługi zewnętrznej).

Przeszkodą w podejmowaniu decyzji o przekazaniu gruntów w dzierżawę na podstawie umowy pisemnej (pkt 1) mogą być obawy właścicieli ziemi związane z takim przekazaniem, np. obawy o utratę możliwości ubezpieczenia w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), obawy przed utratą władztwa nad gruntem. Należy podkreślić, że definicja rolnika aktywnego zawodowo umocowana w przepisach UE dotyczy beneficjentów wsparcia bezpośredniego i płatności ONW i w związku z tym nie ma wpływu na inne prawa i obowiązki rolników, np. nie wpływa na prawo do ubezpieczenia w KRUS. Tym bardziej, że zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770) osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie nabywając prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia, może się ubezpieczyć na wniosek, jeżeli podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 12 lat i 6 miesięcy.

Rekomendowane rozwiązania obowiązywałyby od dnia 15 marca 2026 r., tj. od pierwszego dnia składania wniosków o płatności bezpośrednie w kampanii 2026 r. Cel projektu ustawy może zostać osiągnięty jedynie za pomocą środków o charakterze legislacyjnym.

Ponadto zaproponowane podejście weryfikacji aktywności rolniczej jest spójne z przedstawioną przez Komisję Europejską propozycją legislacyjną z 16.07.2025 r. (wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, rybołówstwa i gospodarki morskiej, dobrobytu i bezpieczeństwa na lata 2028–2034 oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2023/955 i rozporządzenie (UE, Euratom) – 2024/2509 COM(2025) 565 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal->

content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0565&qid=1754467836480), dotyczącą planowanych rozwiązań w zakresie WPR po 2027 r. Zgodnie z ww. propozycją Komisji Europejskiej, wsparcie w ramach WPR powinno być skoncentrowane na rolnikach aktywnych zawodowo, zdefiniowanych zgodnie z zasadami WTO. Ponadto w celu dalszej poprawy efektywności WPR, obszarowe wsparcie dochodów powinno być ukierunkowane na rolników, dla których rolnictwo jest główną działalnością. Dlatego też zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania będą punktem wyjściowym do dalszej dyskusji nad sposobem wdrożenia definicji rolnika aktywnego zawodowo w latach 2028–2034.

W związku z nowymi rozwiązaniami zaproponowanymi w projektowanej ustawie zaistnieje również konieczność dostosowania systemów ARiMR, tj. aplikacji eWniosekPlus oraz systemu IACSplus (system wewnętrzny ARiMR służący do obsługi wniosków o przyznanie płatności). Jednym z głównych elementów tej modyfikacji będzie utworzenie systemu automatycznej weryfikacji rolników kwalifikujących się jako aktywni zawodowo z mocy ustawy.

W aplikacji eWniosekPlus przewiduje się możliwość dodawania przez rolnika załączników potwierdzających poniesienie kosztów lub uzyskanie przychodów związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

Natomiast w systemie IACSplus:

- 1) na etapie kontroli kompletności zabezpieczone będzie sprawdzenie prawidłowości złożonych załączników i możliwości generowania błędów kompletności;
- 2) kontrola administracyjna będzie obejmować sprawdzenie m.in.:
 - wyłącznie dla roku 2026: czy rolnik w 2025 r. otrzymał płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1125 euro,
 - czy rolnik posiada zwierzęta, których liczba w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosi co najmniej 0,1 DJP (dane z systemu IRZ Plus) na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika,
 - czy rolnik spełnia warunki do przyznania wybranych płatności związanych z produkcją, płatności w ramach wybranych ekoschematów, płatności ekologicznych oraz wybranych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
 - czy rolnikowi przyznano pomoc dotyczącą rozwoju małych gospodarstw, rozpoczynania działalności przez młodych rolników lub inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność,

- czy rolnik otrzymał świadczenie pieniężne za udział w unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN),
- warunków ponoszenia przez rolnika kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej oraz osiągania przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych w wysokości odpowiedniej do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych.

Oszacowany koszt modyfikacji wynosi około 640 tys. zł netto.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE ustanawiają warunki przyznawania płatności bezpośrednich również za pomocą działań legislacyjnych. Z uwagi na fakt, że ramowa definicja „aktywnego rolnika” określona w przepisach UE jest dość elastyczna, to każde państwo członkowskie ma obowiązek wdrożyć ją w swoim PS WPRna podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów.

Poniższa tabela przedstawia kryteria przyjęte przez poszczególne państwa członkowskie w definiowaniu aktywnego rolnika.

Tabela. Wdrożenie definicji aktywnego rolnika w państwach członkowskich (PCz) na podstawie informacji zebranych przez Komisję Europejską.

Kryteria PCz	Wpis do rejestrów	Badanie dochodów	Przedmiot działalności	Lista negatywna	Kwota płatności bezpośrednich, poniżej której rolników uznaje się za rolników aktywnych	
					5000 euro	Inna kwota [euro]
AT	✓	✓			✓	
BE-WA	✓					350
BE-FL	✓			✓		
BG		✓	✓	✓	✓	
CY	✓	✓			✓	
CZ	✓	✓			✓	
DE	✓				✓	
DK	✓				✓	
EE					✓	
EL		✓			✓	
ES	✓	✓		✓	✓	
FI			✓		✓	

FR	✓		✓	✓ dla regionów oddalonych		
HR	✓			✓		
HU	✓	✓		✓		
IT	✓				✓	
LT	✓		✓		✓	
LU	✓					
LV	✓					500
MT	✓			✓		
NL	✓	✓			✓	
PL	✓	✓	✓	✓	✓	
PT	✓					2000
RO		✓		✓	✓	
SE					✓	
SI	✓	✓			✓	
SK	✓	✓	✓		✓	

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o przyznanie płatności bezpośrednich i płatności ONW	ok. 1,2 mln rolników	ARiMR, dane za 2024 r.	Pozytywne. Mimo że dla części rolników proponowane rozwiązania mogą wiązać się ze zwiększeniem obciążeń administracyjnych w procesie wnioskowania o wsparcie, to ogólne oddziaływanie będzie pozytywne. W szczególności projektowana ustawa wpłynie pozytywnie na

			poprawę stabilności warunków funkcjonowania gospodarstw rolnych. Spodziewanym pozytywnym efektem będzie także efektywniejsze wykorzystanie środków finansowych w ramach WPR przez ich lepsze ukierunkowanie na beneficjentów faktycznie wykonujących działalność rolniczą. Ponadto rolnicy, którzy obecnie gospodarują na gruntach dzierżawionych na podstawie umów ustnych i nie wnioskuje o przyznanie płatności bezpośrednich, będą mieli możliwość uzyskania tych płatności oraz innej pomocy np. w ramach II filaru WPR czy pomocy krajowej (pomoc kłękowa, zwrot podatku akcyzowego itp.) do dzierżawionych gruntów. Ograniczone zostanie zjawisko ubiegania się o płatności przez właścicieli
--	--	--	--

			gruntów, którzy faktycznie nie prowadzą działalności rolniczej. Niemniej jednak precyzyjne oszacowanie liczby takich osób nie jest możliwe z uwagi na fakt, że proces ten może przebiegać według różnych, mogących występować jednocześnie, schematów, wskazanych w pkt 2 OSR.
ARiMR	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	—	Dostosowanie systemu informatycznego i procedur ARiMR pod kątem wprowadzanych zmian legislacyjnych. Większe obciążenie organizacyjne i administracyjne.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.), zwanej dalej „Regulaminem pracy Rady Ministrów”.

Projekt ustawy został przesłany do zaopiniowania do następujących partnerów społecznych:

1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 440) do:

1. Forum Związków Zawodowych;
2. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (Sekretariatu Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”);
3. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
4. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
5. Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych Polski Związek Rolny;
6. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
7. Polskiego Związku Zawodowego Rolników;
8. Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników;
9. Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
10. Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”;
11. Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
12. Związku Zawodowego Rolnictwa Polskiego Wolni i Solidarni;
13. Związku Zawodowego Rolników „Fuch Młodych Farmerów”;
14. Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”;
15. Związku Zawodowego Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
16. Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;

2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423) do:

1. Federacji Przedsiębiorców Polskich;
2. Konfederacji Lewiatan;
3. Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
4. Związku Pracodawców Business Centre Club;
5. Związku Rzemiosła Polskiego;
6. Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
7. Polskiego Towarzystwa Gospodarczego;

3) na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.) do Rady Dialogu Społecznego;

4) na podstawie art. 38 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych

(Dz. U. z 2022 r. poz. 183) do Krajowej Rady Izb Rolniczych;

5) na podstawie art. 259 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2024 r. poz. 593, z późn. zm.) do Krajowej Rady Spółdzielczej.

Zgodnie z § 36 Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt ustawy został przekazany do konsultacji publicznych z organizacjami społecznymi, zainteresowanymi podmiotami i instytucjami takimi jak:

1. Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
2. Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
3. Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP;
4. Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
5. Fundacja WWF Polska;
6. Instytut Gospodarki Rolnej;
7. Izba Zbożowo-Paszowa;
8. Koalicja Żywa Ziemia;
9. Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego Krajowej Izby Gospodarczej;
10. Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy;
11. Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
12. Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw;
13. Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych Izba Gospodarcza;
14. Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
15. Krajowy Związek Plantatorów Tytoniu w Lublinie;
16. Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
17. Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
18. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
19. Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny;
20. Krajowy Związek Stowarzyszeń Producentów Ziemniaków Skrobiowych w Polsce;
21. Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze;
22. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
23. Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców;
24. Polska Federacja Rolna;
25. Polska Federacja Ziemniaka;
26. Polska Grupa Producentów Skrobi Ziemniaczanej i Modyfikatów;

27. Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych;
28. Polska Izba Lnu i Konopi;
29. Polska Izba Mleka;
30. Polska Izba Nasienna;
31. Polska Izba Ogrodnicza;
32. Polska Izba Technologii i Wytrobów Naturalnych;
33. Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego;
34. Polski Związek Ogrodniczy;
35. Polski Związek Owczarski;
36. Polski Związek Plantatorów Tytoniu w Krakowie;
37. Polski Związek Pracodawców-Uslugodawców Rolnych;
38. Polski Związek Producentów Chmielu;
39. Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych;
40. Polski Związek Zrzeszeń Leśnych;
41. Polskie Stowarzyszenie Zrównoważonego Rolnictwa i Żywności;
42. Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego;
43. POLSOR Polskie Stowarzyszenie Obsługi Rolnictwa;
44. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw;
45. Stowarzyszenie na rzecz ochrony tradycyjnych odmian pomidorów;
46. Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
47. Stowarzyszenie Polska Izba Miodu;
48. Stowarzyszenie Polska Soja;
49. Stowarzyszenie Producentów Skrobi Ziemniaczanej;
50. Stowarzyszenie Producentów Ziemniaka Skrobiowego przy PPZ Trzemeszno Sp. z o. o.;
51. Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków Skrobiowych przy PPZ S. A. w Niechlowie;
52. Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych;
53. Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego;
54. Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego S. A.;
55. Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego „ZETPEZET” Sp. z o.o.;
56. Zrzeszenie Plantatorów i Producentów Ziemniaków w Luboniu;
57. Zrzeszenie Plantatorów Owoców i Warzyw w Łowiczu;

58. Związek Hodowców Polskiego Bydła Czerwonego;
59. Związek Młodzieży Wiejskiej;
60. Związek Plantatorów Tytoniu w Krasnymstawie;
61. Związek Podhalan w Polsce im. Świętego Jana Pawła II;
62. Związek Polskich Plantatorów Chmielu;
63. Związek Polskich Przetwórców Mleka;
64. Związek Polskie Mięso;
65. Związek Sadowników RP;

Zgodnie z § 38 Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt ustawy podlegał również opiniowaniu i został skierowany do:

1. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
2. Głównego Urzędu Statystycznego;
3. Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;
4. Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej;
5. Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
6. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa;
7. Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Konsultacje publiczne zostały przeprowadzone w formie pisemnej z wykorzystaniem poczty elektronicznej.

Konsultacje trwały od 28 sierpnia do 19 września 2025 r.

Omówienie wyników tych konsultacji zostało przedstawione w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [tys. zł]											
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	640	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	640
budżet państwa	640	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	640
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-640	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 640
budżet państwa	-640	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 640
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Budżet państwa w części 33 – Rozwój wsi, dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01027 – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, paragraf 6220 – Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty modyfikacji aplikacji eWniosekPlus oraz systemu IACSplus będą realizowane w ramach umowy z wykonawcą na „Utrzymanie i rozwój systemów informatycznych ARiMR (SIA)”. Oszacowany koszt modyfikacji wynosi około 640 tys. zł netto. Z uwagi na to, że koszty poniesione na dostosowanie systemów informatycznych ARiMR zostaną sfinansowane z dotacji celowej z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek											

		sektora finansów publicznych, projekt nie będzie podstawą do ubiegania się o zwiększenie finansowania z budżetu państwa w stosunku do obecnie obowiązujących wielkości.						
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze								
Skutki								
Oczekuje się, że w wyniku wprowadzenia proponowanej definicji rolnika aktywnego zawodowo ograniczone zostanie zjawisko ubiegania się o płatności przez właścicieli gruntów, którzy faktycznie nie prowadzą działalności rolniczej.								
Przedstawione propozycje w zakresie definicji rolnika aktywnego zawodowo wiążą się z większym obciążeniem organizacyjnym i administracyjnym niż definicja przyjęta w obowiązującym PS WPR.								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							0
	gospodarstwa rolne							0
	osoby niepełnospra							0

	wne oraz osoby starsze						
W ujęciu niepieniężn ym	duże przedsiębior stwa	Brak wpływu. Wejście w życie przepisów projektowanej ustawy nie wpłynie na funkcjonowanie dużych przedsiębiorstw w ujęciu niepieniężnym					
	sektor mikro- , małych i średnich przedsiębior stw	Brak wpływu. Wejście w życie przepisów projektowanej ustawy nie wpłynie na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w ujęciu niepieniężnym.					
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Oczekuje się, że w wyniku wprowadzenia proponowanej definicji rolnika aktywnego zawodowo ograniczone zostanie zjawisko ubiegania się o płatności przez właścicieli gruntów, którzy faktycznie nie prowadzą działalności rolniczej.					
	osoby niepełnospra wne oraz osoby starsze	Brak wpływu. Wejście w życie przepisów projektowanej ustawy nie wpłynie na osoby niepełnosprawne i osoby starsze w ujęciu niepieniężnym.					
	gospodarstwa rolne	Oczekuje się, że w wyniku wprowadzenia proponowanej definicji rolnika aktywnego zawodowo ograniczone zostanie zjawisko ubiegania się o płatności przez właścicieli gruntów, którzy faktycznie nie prowadzą działalności rolniczej.					
	Niemierzaln e	(dodaj/usuń)	-				
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Brak dodatkowych informacji.					
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu							

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: Z uwagi na fakt, że ramowa definicja aktywnego rolnika określona w przepisach UE jest dość elastyczna, to każde państwo członkowskie ma obowiązek wdrożyć ją w swoim PS WPR na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów. Obecne rozwiązania minimalizują obciążenia administracyjne dla beneficjentów wsparcia w ramach WPR i agencji płatniczej. Niemniej jednak często są krytykowane jako niewystarczająco ukierunkowujące wsparcie na osoby faktycznie wykonujące działalność rolniczą. Powszechne jest przekonanie o uzyskiwaniu wsparcia przez właścicieli gruntów niewykonujących działalności rolniczej, w szczególności w małych gospodarstwach. Rolnicy gospodarujący na gruntach wydzielonych na podstawie umowy ustnej nie wnioskuje o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności ONW mimo faktycznego użytkowania gruntu. W konsekwencji są oni pozbawieni możliwości korzystania z innych świadczeń związanych z taką powierzchnią gruntu. Deklarowana powierzchnia gruntu wpływa na parametry decydujące o kwalifikowalności gospodarstwa do różnych innych interwencji, np. może być podstawą dla wypłaty innych płatności krajowych (np. do paliwa rolniczego), wpływa na obsadę zwierząt, której zbyt wysoki poziom może wykluczyć gospodarstwo z niektórych interwencji (np. z rolnictwa ekologicznego,	

Ekstensywnego użytkowania trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt w ramach ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi) oraz może wpływać na wyliczaną wielkość ekonomiczną gospodarstwa, której wysokość decyduje o dostępie do wsparcia inwestycyjnego.

Dlatego też w celu lepszego ukierunkowania wsparcia na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem, niezbędna jest zmiana podejścia w zakresie weryfikacji prowadzenia działalności rolniczej przez wprowadzenie bardziej restrykcyjnych wymogów, które będą podlegały sprawdzeniu przez ARiMR. W konsekwencji będzie się to wiązało z większym obciążeniem organizacyjnym i administracyjnym niż definicja przyjęta w obowiązującym PS WPR. Niemniej jednak szacuje się, że w 2026 r., z uwagi na wprowadzenie mechanizmu przejściowego dla małych gospodarstw (jak wskazano w pkt 2 OSR), obowiązek dokumentowania działalności rolniczej będzie dotyczył ok. 60 tys. gospodarstw. Od roku 2027 obowiązek ten będzie dotyczył ok. 660 tys. gospodarstw.

Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego ARiMR do zmian w systemie płatności bezpośrednich wprowadzonych ze skutkiem od 2026 r. oraz przeprowadzenia kampanii informacyjnej.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu.

Wejście w życie przepisów ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	W związku z nowymi rozwiązaniami w zakresie definicji rolnika aktywnego zawodowo, ARiMR będzie zobowiązana do dostosowania systemu informatycznego w tym zakresie. Projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko. Z uwagi na fakt, że działalność	

	rolnicza prowadzona jest również na gruntach należących do parków narodowych, przeanalizowano wpływ projektowanych rozwiązań na funkcjonowanie parków narodowych. Na mocy projektowanych przepisów większość parków narodowych zostanie automatycznie uznana za rolników aktywnych zawodowo (z uwagi na realizację zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych na użytkach rolnych). Ponadto w przypadku parków narodowych, które samodzielnie podejmują działalność rolniczą na gruntach rolnych leżących w ich granicach, koszty prowadzenia tej działalności sięgają kwot nawet 3500 zł na hektar, a więc znacznie powyżej planowanego poziomu kosztów, które pozwolą na udokumentowanie prowadzenia działalności rolniczej. W związku z tym nie ma ryzyka wykluczenia parków z możliwości uzyskania płatności bezpośrednich, co mogłoby prowadzić do zaniechania prowadzenia działań ochronnych na ich terenie.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Oczekuje się, że wejście w życie przepisów ustawy przyczyni się do rozwiązania problemu wskazanego w pkt 1 OSR. Planuje się, że projektowane przepisy wejdą w życie z dniem 15 marca 2026 r., tj. z pierwszym dniem składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW za 2026 r.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Ewaluacja efektów zostanie dokonana po zakończeniu wypłaty wsparcia na podstawie danych dotyczących liczby rolników, powierzchni objętej wsparciem oraz kwoty wypłaconej rolnikom.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak.	

Raport z konsultacji (§ 51 Regulaminu pracy Rady Ministrów)

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania:

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo przesłano do konsultacji publicznych, zgodnie z listą zawartą w pkt 5 OSR, w dniu 28 sierpnia 2025 r.

Stanowisko do projektu przekazały: Narwiański Park Narodowy, Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich "REGIONY", Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze, Śląska Izba Rolnicza w Żywcu, Krajowa Rada Izb Rolniczych, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Koalicja Żywa Ziemia, Stowarzyszenie Rolników Towarowych WSPÓLNA ROLA, Komisja ds. Prawa Ochrony Przyrody, Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników, Agraves Sp. z o.o.

Uwag nie zgłosiły: Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP, Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”, Polska Federacja Rolna.

Od pozostałych podmiotów nie otrzymano odpowiedzi.

Liczne uwagi wpłynęły również od rolników indywidualnych.

Szczegółowe zestawienie uwag wraz ze stanowiskiem MRiRW zostało uwzględnione w tabeli 1.

W ramach opiniowania projekt ustawy przesłano w dniu 28 sierpnia 2025 r. do: Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR); Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR); Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR); Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (IERiGŻ); Głównego Urzędu Statystycznego; Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Urzędu Ochrony Danych Osobowych (UODO).

Uwagi otrzymano od ARiMR, CDR, KOWR, IERiGŻ i UODO. Pozostałe instytucje nie zgłosiły uwag.

Urząd Ochrony Danych Osobowych zgłosił uwagę, że należy określić cele utworzenia rejestru rolników aktywnych zawodowo w sposób precyzyjny w projekcie ustawy lub wyliczyć je w uzasadnieniu do projektu.

Wyjaśniono, że projektowane przepisy mają za zadanie jedynie umożliwienie zebrania informacji potwierdzającej aktywną działalność rolników w systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Ewentualne wykorzystanie informacji zawartych w ww. rejestrze będzie możliwe wyłącznie po ustanowieniu odrębnej podstawy prawnej, w której każdorazowo zostanie wskazany konkretny cel przetwarzania danych w granicach wyraźnie określonych przez ustawodawcę. Dlatego też w projekcie ustawy, nie ma potrzeby precyzyjnego wskazania celów utworzenia przedmiotowego rejestru. Stosowne wyjaśnienia zamieszczono również w uzasadnieniu do projektu ustawy.

UODO przyjął powyższe wyjaśnienia, wskazując, że nadesłane wyjaśnienia usuwają wątpliwości organu w zakresie powstania bez stosownego umocowania prawnego odrębnego rejestru.

Szczegółowe zestawienie uwag wraz ze stanowiskiem MRiRW zostało uwzględnione w tabeli 2.

W dniu 10 października zmieniony projekt ustawy przesłano w ramach opiniowania do: Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Dyrektora Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Uwagi otrzymano od ARiMR, CDR, KOWR oraz IERiGŻ. Pozostałe instytucje nie zgłosiły uwag.

Szczegółowe zestawienie uwag wraz ze stanowiskiem MRiRW zostało uwzględnione w tabeli 3.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym:

Projekt ustawy nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym. Projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania przez Ministra Spraw Zagranicznych, który uznał, że projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku:

Projekt ustawy wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania podjęciem prac nad projektem w trybie art. 7 tej ustawy.

Załącznik 1. Stanowisko MRiRW do uwag do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo, zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę / stanowisko	Jednostka redakcyjna	Uwaga / propozycja zmiany / stanowisko	Uzasadnienie	Stanowisko MRiRW
1.	Narwiański Park Narodowy	Art. 24 ust. 2 OSR pkt 4, 6 i 10	1. Proponuje się dodanie do nowego art. 24 ust. 2 ustawy o PS WPR pkt 7) w brzmieniu: "który prowadzi działalność na gruntach położonych na obszarze parku narodowego, w szczególności wykonuje działania wynikające z planu ochrony lub zadań ochronnych opracowanych dla parku narodowego, a także na gruntach będących własnością parku narodowego bądź znajdujących się w jego użytkowaniu wieczystym." 2. Dodanie do nowego art. 24 ust. 2 ustawy o PS WPR pkt 8) w brzmieniu: "- park narodowy w sposób podmiotowy". 3. W pkt 4 OSR dodać grupę Parki Narodowe; oddziaływanie negatywne. 4. W pkt 6 OSR - skutki budżet państwa w latach 2026 - 2036 w każdym roku 6 022 tys. zł uwzględniając inflację. 5. W pkt 10 OSR - wpłynie na środowisko naturalne.	Za rolnika aktywnego zawodowo w każdym przypadku powinien być uznany rolnik wykonujący działalność rolniczą na gruntach położonych na terenie PN, w szczególności w tych przypadkach, w których prowadzenie działalności stanowi jednocześnie realizację planów ochrony bądź zadań ochronnych ustanowionych dla PN. Ta kwalifikacja powoduje jednocześnie konieczność zwolnienia takich podmiotów z obowiązku dokumentowania sposobu i wielkości prowadzonej działalności gospodarczej. Pomoc o której mowa w ustawie powinna być przyznawana rolnikom prowadzącym działalność na specyficznych terenach rolnych podlegających ochronie wynikającej m. in. z ustawy o ochronie przyrody. Jednocześnie prowadzenie takiej działalności na gruntach PN z możliwością uzyskania pomocy będzie gwarancją dla PN co do właściwego wykorzystania gruntów i ochrony przyrody udostępnianych przede wszystkim w oparciu o umowy dzierżawy. To samo dotyczy terenów znajdujących się poza PN, ale będących własnością PN lub w użytkowaniu wieczystym PN. Gwarancja ta wymaga zapisów ustawowych. Walory przyrodnicze wielu obszarów chronionych, zwłaszcza tych związanych z dolinami rzecznyymi tak jak Narwiański PN kształtowane były przez setki lat przez człowieka, dzięki jego ekstensywnemu użytkowaniu rolniczemu. Dzięki tym zabiegom stworzone zostały unikatowe w skali Europy ekosystemy. Tradycyjne rolnictwo wycofało się z tych obszarów pod koniec XX w., co spowodowało niekorzystne zmiany w ekosystemach dolin rzecznych powodując ich zarastanie i ograniczanie siedlisk otwartych. Wstąpienie PL do UE dała możliwość przywrócenia ekstensywnego rolnictwa w dolinach rzecznych. Dzięki dopłatom bezpośrednim, ONW i rolno-środowiskowym corocznie utrzymywane są tereny otwarte, które są siedliskiem wielu cennych i już spotykanych tylko w tej części Europy gatunków ptaków. Prowadzący działalność rolniczą na terenie PN (w tym same PN) otrzymują wsparcie finansowe za stosowanie zasad i praktyk przyjaznych środowisku, w tym np. praca w trudnym terenie, jeden pokos w ciągu roku, opóźnione terminy koszenia oraz brak nawożenia i zakaz stosowania środków ochrony roślin. Takie ograniczenia mają wpływ na zmniejszenie dochodów z produkcji rolnej oraz konieczność zwiększenia nakładów pracy. Dlatego ograniczenie płatności bezpośrednich i ONW może powodować brak opłacalności prowadzenia działalności rolniczej na terenie PN, a w konsekwencji zaniechanie użytkowania narwiańskich łąk i zanik cennych ekosystemów otwartych. W szczególności stworzy to zagrożenie dla gatunków ptaków, które swoje siedliska wiążą z terenami otwartymi, a są unikatowe w skali Europy i chronione nie tylko prawem polskim, ale również europejskim jako przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Większość zbiorowisk nieleśnych Narwiańskiego PN wymaga odpowiedniego sposobu gospodarowania niwelującego zagrożenia związane z postępującym procesem sukcesji. Przy braku użytkowania (wykaszenie, wypas) dochodzi do spontanicznej sukcesji w kierunku zbiorowisk leśnych, w tym wypadku niepożądaney. Grunty pozostające w zarządzie lub będące własnością Narwiańskiego PN w większości stanowią nieużytki (ok. 1400 ha), grunty pokryte wodami (ok. 500 ha) oraz użytki leśne (ok. 140 ha) w większości są to siedliska cennych gatunków ptaków, dla których utrzymanie ekstensywnego użytkowania rolniczego jest podstawą ich egzystencji. Dlatego też dzięki wsparciu środków w ramach WPR możliwe jest wykonywanie zabiegów ochronnych na gruntach będących w zarządzie Narwiańskiego PN. Koszty związane z użytkowaniem gruntów Narwiańskiego PN ze względu na specyfikę terenu są ogromne. W 2023 r. koszt wykonania usługi polegającej na koszeniu wraz z wywozem biomasy wynosił ok. 3500 zł/ha. Dopłaty, które można uzyskać na ten cel z WPR to ok. 1800 zł/ha, co stanowi niewielką rekompensatę kosztów ponoszonych na ten cel. Należy mieć również na uwadze stale rosnące koszty prowadzenia działalności związane m. in. ze wzrostem kosztów paliwa, co również podnosi koszt takich usług. Dlatego też faktyczne działania związane z wykonywaniem działań ochronnych na terenie Narwiańskiego PN są wykonywane przez rolników na podstawie umów dzierżawy zawieranych z parkiem. Wszystkie te negatywne uwarunkowania w mniejszym bądź większym stopniu rekompensują dopłaty realizowane w ramach WPR.	Uwaga nieuwzględniona. Rolnicy wykonujący działalność rolniczą na gruntach parku narodowego ponoszą nakłady w postaci m.in. czynszu dzierżawnego, w związku z czym nie powinni mieć problemu z udokumentowaniem prowadzenia działalności rolniczej. Natomiast parki narodowe uzyskują przychody, m.in. z tytułu dzierżaw czy sprzedaży siana, a także ponoszą realne koszty związane z prowadzeniem działalności rolniczej, np. koszty koszenia. Jednocześnie w najnowszej wersji projektu zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. W związku z powyższym, projektowane rozwiązania nie spowodują dodatkowych kosztów dla budżetu państwa, nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych.

				Narwiański Park Narodowy nie dysponuje środkami finansowymi pozwalającymi na rolnicze użytkowanie ponad 1400 ha. Szacunkowe kwoty jakie należałoby wydać na ten cel to rocznie około 5 milionów złotych. Wprowadzenie zmian spowoduje również zmniejszenie przychodów Narwiańskiego Parku Narodowego z dzierżaw gruntów o kwotę około 1 022 tys. zł (1400 ha *730 średnia cena dzierżaw z ha,) straty które może ponieść Park, a tym samym budżet państwa, będą wynosić około 6 022 tys. zł.	
2.	Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich "REGIONY"	-	Stanowisko Związku jest zdecydowanie krytyczne. Związek wnosi o wycofanie ustawy z dalszych prac legislacyjnych. Inicjatywa resortu Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie gwarantuje także realizacji deklarowanego celu jakim ma być poprawa warunków prowadzenia działalności rolniczej oraz zapewnienie jej stabilności. Przewidujemy, że będzie na odwrót. Proponowany w ramach projektu tzw. Rejestr aktywnych rolników, sprawdzający czy dany rolnik spełnia kryteria aktywności, to istny, koński chomąt nakładany rozporządzeniami ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na chłopski grzbiet. Projektowana ustawa zmierzająca w interesie wielkoobszarowych gospodarstw do zmiany dotychczasowych zasad rozdziału unijnych dopłat bezpośrednich dla polskich rolników w ogóle nie powinna powstać i nie powinna być dalej procedowana.	W Polsce, dzięki ofiarnej pracy rolników nie brakuje żywności na potrzeby rynku krajowego, ani na eksport. Gdyby tej żywności brakowało, wtedy poszukiwanie sposobów aktywizacji produkcji rolnej przez wszystkie gospodarstwa ze wszech miar byłoby zasadne i zrozumiałe. Dzisiaj taka potrzeba na szczęście nie występuje. Dlatego inicjatywę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oceniamy jako bezzasadną, w konsekwencji prowadzącą do nękania małych i średnich gospodarstw rodzinnych i podważającą stabilność chłopskiej własności rolnej. Podzielamy opinię środowiska rolniczego, że proponowana ustawa i jej uzasadnienie nie udowadnia, że obowiązująca aktualnie polska definicja aktywnego rolnika nie spełnia unijnych wymogów. Czyli mamy do czynienia z nieudolną próbą odwrócenia uwagi opinii społecznej i rolników od braku sukcesów Rządu RP w obronie polskiego rolnictwa od katastrofalnych skutków polityki władz Unii Europejskiej (Mercosur) i planowanego zmniejszenia wydatków na Wspólną Politykę Rolną po 2027 roku o prawie 90 mld euro. Proponowany projekt ustawy doprowadzi do niebezpiecznych podziałów i konfliktów wśród rolników i mieszkańców wsi. Ogromna rzesza z ponad 600 tysięcy rolników, (z czego aż 78 % to gospodarstwa o powierzchni do 5 ha), która będzie musiała „zdać egzamin” na aktywnego rolnika, z przyczyn obiektywnych nie sprostą nowym, narzuconym wymogom. Pozbawiona dopłat unijnych będzie słusznie upatrywać w polityce Rządu RP pruskiej szkoły zmuszania ich do wyzbywania się swojej i swoich przodków Ojcowizny. W sytuacji, gdy Rząd RP w tym samym czasie chwali się prowadzoną na wniosek przedsiębiorców deregulacją gospodarki, nakładanie na tę słabszą ekonomicznie grupę obywateli-rolników kolejnych uciążliwych rygorów nie może być akceptowane.	Uwagi niezasadne. Celem nowych rozwiązań jest właściwe ukierunkowanie wsparcia na osoby, które faktycznie zajmują się rolnictwem (również na niewielką skalę, na własne potrzeby czy w niepełnym wymiarze). Zaproponowane rozwiązania koncentrują się na faktycznej aktywności rolniczej, a nie na wprowadzaniu czy wymuszaniu zmian w strukturze własności. Ad małych gospodarstw - proponuje się wprowadzenie rozwiązania przejściowego dla małych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w 2025 r. przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR. Rejestr rolników aktywnych zawodowo będzie mógł przykładowo być wykorzystywany dla celów wsparcia finansowego w ramach wspólnej polityki rolnej i programów krajowych osób prowadzących działalność rolniczą.
3.	Polska Federacja Rolna	-	Wnioskujemy o powiązanie dalszych prac legislacyjnych z równoległym procedowaniem ustawy o dzierżawie rolnej, ponieważ tylko zintegrowane rozwiązania prawne pozwolą w pełni wdrożyć ideę „rolnika aktywnego zawodowo”.		Nie dotyczy treści projektu. Przepisy ustawy dotyczącej aktywnego rolnika zostały przygotowane w sposób, który pozwala na ich funkcjonowanie niezależnie od przepisów ustawy o dzierżawie rolniczej.
4.	Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze		Założenie odnośnie wprowadzenia regulacji dotyczących dookreślenia definicji „rolnika aktywnego” wydaje się słuszne jednak sposób w jaki ma być to wdrażane zapewne stworzy liczne podziały i nie koniecznie przyniesie zamierzone efekty. W projektowanej ustawie jako kryteria ustanowiono pewne kwestie, które wykraczają poza wytyczne art. 4 rozporządzenia UE 2021/2115, więc może to rodzić obawy co do ich zasadności zastosowania. Chodzi o zagadnienia związane z udziałem producentów rolnych w określonych działaniach nadzorowanych przez ARiMR dzięki czemu byliby uznawani z „urzędu” za aktywnych. Zupełnie natomiast pominięto możliwość potwierdzenia spełnienia wymagań ze względu na uwzględnienie w odpowiednich rejestrach, może poza rejestrem podatników VAT czynnych. Nie ma żadnej wzmianki o uczestnikach systemów jakości, których działalność jest certyfikowana i znajdują się w odpowiednich rejestrach, nie ma mowy również o producentach materiału nasiennego, którzy podlegają rejestrowi zgodnie z ustawą o nasiennictwie, nie ma także mowy o gospodarstwach ewidencjonowanych zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym, jak też wielu innych rejestrów w których gromadzone są dane o		Uwaga niezasadna. W projekcie proponuje się automatyczne uznanie za aktywnych m.in. rolników, którym przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego; otrzymujących płatności ekologiczne. Wpis do rejestru nie jest jednoznaczny z aktywnym prowadzeniem działalności rolniczej.

			gospodarstwach rolnych. Takie pominięcie może być traktowane jako pewna forma dyskryminacji.		
5.	Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze		Większość rolników spodziewała się po tej ustawie zmiany jakościowej beneficjentów płatności bezpośrednich, gdzie płatność miała według zapowiedzi trafiać do tych którzy rzeczywiście zajmują się rolnictwem. Utrzymanie dotychczasowego brzmienia art. 25 Ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 praktycznie nie zmieni sytuacji producentów rolnych, gdyż pozostaje zapis że płatności bezpośrednie są przyznawane rolnikowi, jeżeli prowadzi działalność rolniczą, a łączna powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów będących w posiadaniu tego rolnika jest nie mniejsza niż 1 ha. Projektowana ustawa w rezultacie nie przyniesie jakichś wymiernych zmian, a jedynie nasili dodatkowe konflikty w środowisku wiejskim.		Uwaga niezasadna. Zgodnie z przepisami UE, płatności bezpośrednie są przyznawane do każdego kwalifikującego się hektara, który, co do zasady, oznacza użytki rolne danego gospodarstwa, które w trakcie roku kalendarzowego, na który wnioskuje się o płatności bezpośrednie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub są w przeważającej mierze wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej. Ponadto państwa członkowskie ustalają obszar minimalny i nie przyznają płatności bezpośrednich rolnikom aktywnym zawodowo, których kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest mniejszy niż ten obszar minimalny. W Polsce jest to 1 ha.
6.	Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze		Zamiast tak brzmiącego projektu, który praktycznie niewiele wnosi, proponujemy wprowadzić zmiany obligujące beneficjentów płatności bezpośrednich do składania stosownych oświadczeń podczas wypełniania wniosku obszarowego, aby eliminować z systemu płatności osoby, które nic nie mają wspólnego z działalnością rolniczą, a są li tylko posiadaczami gruntów rolnych. Wówczas ARiMR miałaby możliwość sprawdzania poprawności oświadczeń ze stanem faktycznym i ewentualną możliwość odmowy płatności lub cofania decyzji o już przyznanych płatnościach, jeśli by pojawiły się przesłanki o składaniu niezgodnych ze stanem faktycznym oświadczeń.		Uwaga niezasadna. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że tego typu oświadczenia są nieskuteczne w rozwiązywaniu problemów, które są przedmiotem regulacji projektu.
7.	Rada Powiatowa Śląskiej Izby Rolniczej w Żywcu		Rzeczyka jakie niesie ze sobą omawiana ustawa z punktu widzenia gospodarowania na obszarach górskich: 1. Problem z dokumentowaniem przychodów/kosztów 2. Uzależnienie od udokumentowania posiadania zwierząt 3. Wypas na cudzych terenach, cudzych zwierząt 4. Ryzyko utraty dopłat dla małych gospodarstw Propozycje zmian / doprecyzowania definicji rolnika „aktywnego zawodowo” na obszarach górskich 1. Uwzględnienie specyfiki użytkowania gruntów. Zamiast sztywnych progów przychodów/kosztów kryterium faktycznego użytkowania gruntów rolnych (np. koszenie łąk, utrzymywanie pastwisk w dobrej kulturze rolnej, zapobieganie sukcesji leśnej), uznanie działalności nie tylko produkcyjnej, ale też krajobrazowej i środowiskowej, czyli np. utrzymywanie użytków zielonych jako elementu ochrony przyrody i turystyki, uznanie gospodarowania na obszarach górskich jako usługa zapewniająca dobra publiczne 2. Wprowadzenie niższych lub elastycznych progów dla gór obniżenie wymogu obsady zwierząt (np. 0,1-0,2 DJP/ha zamiast 0,3 DJP/ha), ustalanie minimalnych poziomów przychodów/kosztów oddzielnie dla ONW górskich, a nie w uśrednieniu dla całego województwa/kraju. 3. Alternatywne kryteria uznania aktywności: posiadanie i użytkowanie gruntów rolnych w strefie ONW górskie (tj. powyżej 500 m n.p.m.) - jako samodzielna przesłanka bycia	- W gospodarstwach górskich dominuje ekstensywna produkcja (wypas bydła, owiec, drobne uprawy), gdzie przychody są często niskie i nieregularne lub ich w ogóle nie ma (konsumpcja w gospodarstwie). Wymóg wykazania odpowiednich kosztów lub przychodów może prowadzić do sytuacji, że wielu rolników nie spełni kryteriów „aktywnego zawodowo”, mimo faktycznego użytkowania rolniczego swoich gruntów. Wysokość kosztów/przychodów ma być określana w rozporządzeniu — istnieje ryzyko, że progi kosztowe i przychodowe zostaną dostosowane do warunków nizinnych, a nie do górskich. Z doświadczeń lat ubiegłych określone stawki czy pułapy np. osiągnięcie średniej wielkości gospodarstwa określone dla Województwa Śląskiego wykluczały z wielu instrumentów wsparcia, rolników z powiatu żywieckiego gdyż nie byli w stanie tych pułapów osiągnąć. Tak też z pewnością się stanie z określeniem minimalnych kosztów czy wysokości sprzedaży bo zawsze określone one były dla województwa lub kraju a nie do specyficznych regionów. W rezultacie rolnicy górcy mogą być dyskwalifikowani z systemu wsparcia, bo ich naturalne warunki ograniczają wielkość produkcji i sprzedaży a powszechnym jest również zjawisko spożytkowania płodów rolnych na miejscu w gospodarstwie. - Na Żywiecczyźnie dominują małe stada — rolnik z 2-3 krowami na kilku hektarach może nie osiągnąć wymaganego progu DJP, gospodarstwa górskie nie posiadają takiej samej wydajności w uprawach i płodach rolnych jak na innych terenach, z różnych względów np. krótki okres wegetacji czy niska klasa gleby w związku z tym obsada zwierząt na 1 ha jest dużo mniejsza. - Projekt uwzględnia sytuację, gdy na użytkach powyżej 900 m n.p.m. można wypaszać zwierzęta należące do innych osób. Gdyby uwzględnić wypas zwierząt na obszarach ONW górskich a nie na wysokości powyżej 900 m n. p. m., - to to rozwiązanie było by korzystne dla rolników, ale wymaga również ono formalnego udokumentowania,	Uwagi częściowo uwzględnione (obsada 0,1 DJP; obszary ONW; automatyczne uznawanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowisko-klimatyczne). Ponadto proponuje się wprowadzenie rozwiązania przejściowego dla małych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.

			aktywnym rolnikiem, prowadzenie tradycyjnych form gospodarowania (np. wypas kulturowy, użytkowanie wspólnot gruntowych), realizacja działań na rzecz środowiska i krajobrazu (np. udział w programach rolnośrodowiskowych, utrzymywanie łąk cennych przyrodniczo). 4. Uproszczona dokumentacja dla małych gospodarstw. Zamiast obowiązku udowadniania przychodów finansowych możliwość wykazania aktywności poprzez: • rejestr zwierząt w ARiMR, o protokół użytkowania gruntów (koszenie, wypas, utrzymywanie w dobrej kulturze rolnej), o potwierdzenie udziału w programach ONW czy rolno-środowiskowych. 5. Specjalny status „rolnika górskiego”. Wprowadzenie odrębnej kategorii prawnej dla aktywnego rolnika górskiego definicja mogłaby brzmieć np.: „Rolnikiem aktywnym zawodowo na obszarach górskich jest osoba prowadząca działalność rolniczą polegającą na użytkowaniu gruntów rolnych na obszarach objętych ONW górskie (tj. powyżej 500 m. n. p. m.) w tym szczególnie użytków zielonych (TUZ), niezależnie od poziomu uzyskiwanych przychodów”.	posiadania prawa do użytkowania danej hali, łąki czy polany górskiej, która jest formalnie wspólnotą. Prawa własności wspólnot są najczęściej nieuregulowane w Beskidach co będzie stanowić kolejną barierę nie do pokonania wykluczającą użytkowników tych terenów. Dla wielu rolników z Beskidów dopłaty bezpośrednie i ONW są jedynym efektem finansowym ich pracy. Jeżeli nie zostaną uznani za rolników aktywnych zawodowo, mogą utracić dostęp do podstawowych płatności i płatności ONW, co grozi: rezygnacją z użytkowania użytków rolnych, przyspieszoną marginalizacją małych gospodarstw rodzinnych, zwiększeniem odłogowania w górach (co niesie ryzyko erozji i zarastania terenów), zahamowaniem rozwoju społeczno-gospodarczego wyludnienie obszarów górskich zanik tradycji i kultury tych obszarów.	
8.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Przyjęta definicja nie może spowodować automatycznego wykluczenia najmniejszych i najsłabszych rynkowo gospodarstw, zwanych często socjalnymi. Wielu rolników ze względu na trudną sytuację w gospodarstwach (niskie ceny zbóż rosnące koszty produkcji) są dwuzawodowcami - dotyczy to mniejszych gospodarstw. W Polsce aż 78% gospodarstw poniżej 5 ha nie spełniałoby nowych kryteriów aktywności, co mogłoby ograniczyć dostęp do dopłat, zwłaszcza w województwach o rozdrobnionej strukturze (podkarpackie, lubelskie, małopolskie oraz świętokrzyskie). Około 570 tys. gospodarstw zostanie uznanych za aktywne, podczas gdy o dopłaty ubiega się ponad 1,2 mln rolników. Małe gospodarstwa rolne powinny zostać włączone do specjalnego programu wsparcia ze względu na swoje znaczenie dla zachowania narodowego dziedzictwa, jak i bezpieczeństwa żywnościowego.		Uwaga niezasadna. Około 570 tys. to liczba rolników, którzy automatycznie zostaliby uznani za aktywnych. Nie oznacza to, że pozostali rolnicy zostaną wykluczeni. Dla najmniejszych gospodarstw (tym, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR), proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026, co pozwoli im na dostosowanie się do nowych rozwiązań.
9.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Ze względu na obecny stan prawny w zakresie dzierżawy gruntów rolnych, który nie zapewnia wystarczających zabezpieczeń zarówno dla dzierżawców, jak i właścicieli gruntów konieczne jest w pierwszej kolejności opracowanie kompleksowej ustawy o dzierżawie gruntów rolnych.		Uwaga nie dotyczy treści projektu. Przepisy ustawy dotyczącej aktywnego rolnika zostały przygotowane w sposób, który pozwala na ich funkcjonowanie niezależnie od przepisów ustawy o dzierżawie rolniczej.
10.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Zdecydowana większość rolników będzie zobowiązana do przedstawienia dodatkowych dokumentów. Ponadto projekt ustawy nie zawiera przepisów nakładających na ARiMR obowiązek wprowadzenia do systemu e-wniosku mechanizmów automatycznie wskazujących, którzy rolnicy są zobligowani do złożenia dokumentów. Brak takiego rozwiązania może prowadzić do powstania niepotrzebnego chaosu i niejasności proceduralnych.		Planowane są rozwiązania, które w maksymalny sposób ułatwią składanie dokumentów. Niemniej jednak ta kwestia nie stanowi materii projektu.
11.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Wymóg wykazania przychodów lub kosztów adekwatnych do wielkości gospodarstwa może być problematyczny w latach występowania niekorzystnych warunków atmosferycznych lub spadku cen skupu produktów rolnych. Przepis nakłada na rolnika obowiązek udokumentowania przychodów/kosztów w wysokości odpowiadającej wielkości gospodarstwa wynikającej z wniosku złożonego w roku poprzedzającym, co może powodować wątpliwości co		Uwaga uwzględniona. Proponuje się zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o

			do stabilności i przewidywalności tego rozwiązania. Brak jednoznacznych zapisów w samej ustawie może rodzić niepewność i konieczność corocznego dostosowywania się rolników do nowych regulacji. W przypadku rolników, którzy nie składali wniosku o przyznanie pomocy w roku poprzednim, pomoc ma być przyznawana na podstawie kosztów lub przychodów poniesionych w roku złożenia wniosku.		przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku.
12.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Należy doprecyzować, co oznacza „rok złożenia wniosku” - powinna być stosowana zasada roku rolniczego a nie kalendarzowego, ponieważ w praktyce rolnicy często dokonują zakupu środków produkcji już jesienią roku poprzedzającego. Brak takiego doprecyzowania może skutkować wykluczeniem części kosztów z rozliczenia.		Uwaga niezasadna. Termin „rok złożenia wniosku” już funkcjonuje w przepisach ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 i nie powoduje problemów interpretacyjnych.
13.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Proponujemy obniżenie wskaźnika do 0,2 DJP/ha, co lepiej odzwierciedli realia produkcji zwierzęcej w tego typu gospodarstwach.	Próg 0,3 DJP/ha jest trudny do osiągnięcia w gospodarstwach specjalizujących się w chowie owiec, kóz lub innych gatunków zwierząt, mimo faktycznej produkcji.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano obniżenie progu do 0,1 DJP.
14.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Postuluje się wydłużenie terminu co najmniej do końca roku.	Proponowany termin przekazywania dokumentów do 30 września jest zbyt krótki i niekorzystny dla rolników. Może on wymuszać sprzedaż płodów lub zakupy środków produkcji w okresie zawyżonych cen, a także nakłada się na okres wakacyjny doradców i urzędników oraz na czas intensywnych prac polowych.	Nie uwzględniono. Wydłużenie terminu uniemożliwiłoby wypłatę zaliczek od 16 października i opóźniłoby wypłatę płatności końcowych.
15.	Krajowa Rada Izb Rolniczych		Za realny termin wejścia w życie przepisów ustawy uważamy 2027 rok.	Projekt zakłada, że ustawa wejdzie w życie na początku przyszłego roku i będzie obowiązywać już w kampanii wniosków obszarowych 2026/27. W takim przypadku rolnik, zgodnie z jej obecnymi zapisami, będzie musiał przedstawić dokumenty za rok 2025. Obawiamy się, że taki pośpiech i brak informacji może wyeliminować wielu aktywnych rolników ze skorzystania z dopłat w nowym sezonie. Doprecyzowania wymaga także status młodych rolników, którzy przejmą gospodarstwa w 2026 roku, a nie będą posiadali dokumentów za 2025 rok.	Uwaga częściowo uwzględniona. Proponuje się zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmianą z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku. Ponadto proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw.
16.	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków		Zaprezentowany w projekcie sposób ponownego zdefiniowania pojęcia "rolnik aktywny zawodowo" budzi wątpliwości, czy zostały uwzględnione wszystkie cele, które powinny być realizowane ze środków WPR wymienione w rozporządzeniu 2021/2115. Projektowane zmiany prawa w sposób wybiórczy włączają ekoschematy i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne jako dające automatyczną podstawę do zakwalifikowania rolnika jako aktywnego zawodowo. Wnioskujemy, aby wszyscy beneficjenci programu "ekoschematów" oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych byli z zasady automatycznie kwalifikowani do grupy "aktywny rolnik" bez konieczności dodatkowego udowadniania swojej aktywności rolnej. Wnioskujemy, aby wraz z ustawą były przygotowane projekty rozporządzeń wykonawczych. Te dokumenty powinny być dyskutowane jednocześnie. Rozporządzenie określające warunki kwalifikowalności, szczegółowe progi nie powinno być zmieniane przez okres co najmniej 5 lat, gdyż na taki czas rolnicy podejmują zobowiązania. Autorzy nie wzięli pod uwagę grupy beneficjentów, jakimi są przyrodnicze organizacje pozarządowe (NGO). Wiele z nich prowadzi od początku funkcjonowania programu rolno-środowiskowego działalność rolniczą na wybranych i specyficznych terenach. Proponujemy, podobnym warunkiem (dot. udostępniania do wypasu TUZ na wysokości ponad 9 000 m n.p.m.) objąć rolników, którzy na		Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. Ponadto zaproponowano uwzględnienie w wyliczaniu do wysokości obsady zwierząt trawożernych będących w posiadaniu innej osoby, jeżeli rolnik udokumentuje, że udostępnił do wypasu tych zwierząt trwałe użytki zielone na obszarach górskich lub obszarach, w których co najmniej 50 % powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m.

			nizinach zajmują się rolnictwem na obszarach o niewielkiej wartości produkcyjnej, ale o dużym znaczeniu przyrodniczym. Proponujemy, aby można było wykazać aktywność rolniczą za pomocą mieszanych kryteriów, tj. przychodów i kosztów, z możliwością odniesienia tego do specyfiki danego gospodarstwa prowadzonego przez NGO. W kryteriach dot. automatycznego uznawania rolników za aktywnych zawodowo pominięto rolników otrzymujących płatność do małych gospodarstw. Prosimy o wyjaśnienia. W OSR i uzasadnieniu zamiennie używa się pojęć "aktywność rolnicza" i "działalność rolnicza". To pierwsze pojęcie nie jest zdefiniowane prawnie, a jego użycie wprowadza niepotrzebny brak przejrzystości.		
17.	Koalicja Żywa Ziemia		Wydaje się, że została pominięta inna płatność, tj. płatności dla małych gospodarstw, które zgodnie z art. 28 rozporządzenia 2021/2115 zastępują płatności obszarowe – i zostały przewidziane w polskim Planie Strategicznym? Nie zostały one uwzględnione jako automatycznie kwalifikujące do statusu rolnika aktywnego zawodowo. Prosimy o podanie wyjaśnienia.		Wśród kryteriów pozwalających automatycznie uznać rolnika za aktywnego zawodowo uwzględniono te płatności, które jednoznacznie pozwalają uznać, że rolnik prowadzi działalność rolniczą; w przypadku których rolnik musi podjąć pewien wysiłek, aby uzyskać wsparcie (np. zawarcie umowy, zakup środków produkcji, podjęcie dodatkowych zobowiązań).
18.	Koalicja Żywa Ziemia		Projektowane zmiany prawa w sposób wybiórczy włączają ekoschematy i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne jako dające automatyczną podstawę do zakwalifikowania rolnika jako zawodowo aktywnego. Jest to niezgodne z celem rozporządzenia 2021/2115.		Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych.
19	Koalicja Żywa Ziemia		Jak często ubiegający się o płatności będą musieli udowadniać „bycie aktywnym rolnikiem”? Ta informacja nie została podana. Czy będzie to corocznie, przy składaniu wniosku o płatności bezpośrednie lub ONW?		Corocznie przy składaniu wniosku o płatności - bycie rolnikiem aktywnym zawodowo jest jednym z warunków przyznania płatności bezpośrednich i ONW, które są płatnościami rocznymi.
20.	Koalicja Żywa Ziemia		W projekcie przewiduje się weryfikację producentów na podstawie dowodów opłacania czynszu dzierżawnego. Warto zwrócić uwagę, że umowa dzierżawy jest regulowana przepisami prawa cywilnego, a jej treść, zmiany treści, rozwiązanie zależy od woli stron. Raczej zatem, zamiast dowodów opłacania dzierżawy, należałoby monitorować/ewidencjonować nawiązywanie i zmiany umów dzierżawnych. Należy także rozważyć, czy w proponowanych zmianach prawa uwzględniono wszystkie ograniczone prawa rzeczowe (np. nieodpłatne użytkowanie, użytkowanie wieczyste), na podstawie których osoba inna niż właściciel prowadzi na danych gruntach działalność rolniczą. Jest to istotne, gdyż często przekazywanie gruntu rolnego do prowadzenia na nim działalności rolniczej odbywa się pomiędzy członkami rodziny.		Uwaga nie dotyczy treści projektu ustawy. Katalog dowodów, dzięki którym rolnicy będą mogli udowodnić prowadzenie działalności rolniczej zostanie określony w rozporządzeniu i nie został jeszcze przesądzony.
21.	Koalicja Żywa Ziemia		W OSR i uzasadnieniu do projektu zamiennie używa się pojęć „aktywność rolnicza” i „działalność rolnicza”. To pierwsze pojęcie nie jest zdefiniowane prawnie, a jego użycie wprowadza niepotrzebny brak przejrzystości.		Uwaga niezasadna. Pojęcia te są powszechnie stosowane. Ta kwestia nie wpływa na treść projektu.
22.	Koalicja Żywa Ziemia		Ustalenie 0,3 DJP na hektar jako warunku automatycznego zaliczenia do rolników aktywnych zawodowo – pomimo przyjmowania takiego progu w niektórych interwencjach – tworzy niepotrzebne obciążenia administracyjne dla		Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano obniżenie progu do 0,1 DJP.

			podmiotów, których obsada zwierząt jest niższa niż 0,3 DJP. Proponujemy usunięcie tego kryterium.		
23.	Koalicja Żywa Ziemia		Rozwiązaniem dot. zaliczania do obsady zwierząt będących w posiadaniu innej osoby, jeżeli rolnik udokumentuje, że udostępnił do wypasu tych zwierząt trwale użytki zielone zlokalizowane na wysokości przekraczającej 900 m n.p.m., należy także objąć rolników, którzy prowadzą wypas w podobny sposób na terenach innych niż górskie, czynnie zajmując się rolnictwem na obszarach o niewielkiej wartości produkcyjnej lecz o dużym znaczeniu przyrodniczym.		Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowano uwzględnienie w wyliczaniu do wysokości obsady zwierząt trawożernych będących w posiadaniu innej osoby, jeżeli rolnik udokumentuje, że udostępnił do wypasu tych zwierząt trwale użytki zielone na obszarach ONW typ górski lub ONW typ specyficzny strefa II.
24.	Koalicja Żywa Ziemia	Art. 2 ust. 2 pkt 2	Niepotrzebny wydaje się także wymóg spełniania warunków przyznania płatności wskazanych w art. 2 ust. 2 pkt 2 ww. projektu ustawy. Powstaje bowiem pytanie, czy czasowy brak spełniania tych warunków, skutkuje brakiem zaliczenia producenta jako rolnika aktywnego zawodowo? W jakim czasie te warunki mają być spełnione? W dniu ubiegania się o nie? To w projekcie ustawy nie zostało wskazane. To wiąże się z problemem braku wskazania w ww. projekcie częstotliwości i terminów weryfikacji zgodności prowadzonej działalności z definicją aktywnego rolnika.		Uwaga niezasadna. W przepisie wskazano, że rolnik „ubiega się o ich przyznanie”, co jednoznacznie wskazuje na rok składania wniosku o płatności.
25.	Koalicja Żywa Ziemia		W jaki sposób jest rozumiane „wyrażenie zgody przez właścicieli”? Czy kryje się pod tym fakt zawarcia umowy dzierżawy, czy też projektodawca zakłada konieczność wykonania czynności informującej ARiMR o wyrażaniu takiej zgody?		Użyte pojęcia są jednoznaczne i nie zachodzą wątpliwości przy ich stosowaniu.
26.	Koalicja Żywa Ziemia		Projektodawca odsyła do rozporządzeń, w których mają zostać uregulowane istotne dla OSR kwestie dotyczące kwalifikacji do aktywnego rolnika. Ich projekty powinny zostać dołączone do projektu ustawy, gdyż są one kluczowe dla możliwości dokonania kompleksowej oceny proponowanych zmian prawa. Ponadto wydanie w projekcie ustawy delegacji do dalszego regulowania kryteriów mających decydować do zaliczania rolników jako aktywnych zawodowo na poziomie rozporządzenia ministra rolnictwa jest niezgodne z techniką prawodawczą. Ustanawianie nowych praw i obowiązków – w tym przypadku kluczowych dla dochodów rolników – wymaga zmian przepisów ustawy. Jak widać, tak projektodawca postąpił wobec przypadków już wskazanych w projekcie. Oczywiście zmiana ustawy to dłuższy proces legislacyjny niż zmiany wprowadzane rozporządzeniem, ale jednocześnie dający większą stabilność i przewidywalność rozwiązań prawnych, a także zgodne z równorzędnym traktowaniem podmiotów objętych zmianą prawa. Ma to szczególne znaczenie dla rolników realizujących 5-letnie zobowiązania.		Uwaga częściowo uwzględniona. Odstąpiono od przepisu umożliwiającego określenie w drodze rozporządzenia dodatkowych przypadków, w których uznaje się automatycznie, że rolnik jest aktywny zawodowo
27.	Koalicja Żywa Ziemia		Projektodawca nie wziął pod uwagę specyficznej grupy beneficjentów płatności rolnych, jakimi są przyrodnicze organizacje pozarządowe (przyrodnicze NGO).	Prowadzą one od 20 lat działalność rolniczą na wybranych i specyficznych terenach. Obok funkcji produkcyjnych pełnią bardzo ważną rolę „opiekunów” usług ekosystemowych. Gospodarują one na własnych, dzierżawionych i użyczonych gruntach rolnych, zazwyczaj są to trwale użytki zielone o słabej klasyfikacji rolnej, którymi rolnicy interesują się w niewielkim stopniu. W przewadze prowadzą produkcję roślinną, choć są i takie, które hodują też zwierzęta (bydło i konie). Organizacje te są od lat beneficjentami płatności rolnych, prowadzą regularną działalność rolną produkując np. siano albo substrat do kompostowni, a zyski pochodzące z rolnictwa inwestują w gospodarstwa aby osiągać cele statutowe organizacji. Chronią gatunki ptaków i/lub siedliska przyrodnicze zagrożone wyginięciem, jednocześnie utrzymują grunty rolne w dobrej kulturze rolnej, przez długoletnie użytkowanie uchroniły je przed porzuceniem i wyłączeniem z	Uwaga częściowo uwzględniona. W przypadku płatności bezpośrednich kluczowe jest prowadzenie działalności rolniczej, a podstawową ich funkcją jest wspieranie dochodów rolniczych. Niemniej jednak zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych.

				puli produkcyjnych gruntów rolnych. Poprzez ich użytkowanie wspierają sąsiadujące z nimi produkcyjne środowisko rolne np. retencjonując wodę w krajobrazie rolniczym, chroniąc wody przed zanieczyszczeniami, zachowując glebę w dobrej kondycji, zapewniając zróżnicowanie biologiczne i pochłanianie oraz magazynując węgiel w glebie i roślinności. Wartość produkcyjna gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tychże NGO nie jest znacząca, należy jednak podkreślić, że o ich naczelnej wartości stanowi działalność związana z ochroną przyrody i adaptacją do zmian klimatu oraz łagodzenia ich skutków.	
28.	Koalicja Żywa Ziemia	OSR	Dla przewidzianego oddziaływania zmian prawnych nie podano żadnych danych i kalkulacji, nawet szacunkowych dla żadnego ze wskazanych scenariuszy: (1) zawieranie umów dzierżawnych, (2) samodzielne podejmowanie działalności rolniczej, (3) porzucanie działalności rolniczej, (4) zmiana własności (przeznaczenia) gruntów rolnych. Projektodawca wyjaśnia, że oddziaływanie projektu, to głównie spadek liczby gospodarstw, przy nieznacznej zmianie ich powierzchni. O jakiej zmianie powierzchni jest mowa, w stosunku do średniej wielkości gospodarstwa rolnych w Polsce – 11-15 ha? Biorąc pod uwagę stałą tendencję spadkową liczby gospodarstw rolnych w Polsce, zwracamy się z pytaniem, czy jednocześnie z projektowanymi zmianami zostały zaplanowane rozwiązania dodatkowo wspierające utrzymania lub rozpoczęcie działalności rolniczej w małych gospodarstwach?		W pkt 3 OSR wskazano, że „Skala i intensywność ww. efektów jest trudna do oszacowania i zależeć może od przyjętych rozwiązań szczegółowych wdrażanej definicji rolnika aktywnego zawodowo”. Ponadto w pkt 12 OSR wskazano, że ewaluacja efektów zostanie dokonana po zakończeniu wypłaty wsparcia na podstawie danych dotyczących liczby rolników, powierzchni objętej wsparciem oraz kwoty wypłaconej rolnikom.
29.	Koalicja Żywa Ziemia	OSR	Założono również, że taka zmiana wpłynie na zwiększone korzystanie ze środków wsparcia, odwołując się do parametrów kwalifikowalności gospodarstwa dla różnych interwencji – powierzchnia, obsada zwierząt, wielkość ekonomiczna. Jest to zatem większy zakres niż płatności bezpośrednie i płatności ONW. Ponadto, jednym z przewidzianych scenariuszy oddziaływania zmiany przepisów jest „wyrażenie zgody na pobieranie płatności przez dzierżawców w zamian za zwiększenie czynszu dzierżawnego”. Czy zwiększenie jest od kwot płatności bezpośrednich i ONW, czy też od całości wsparcia, które otrzymuje dzierżawca (środki z innych interwencji)?		Wysokość czynszu dzierżawnego pozostaje przedmiotem indywidualnych ustaleń stron umowy. Z tego względu nie jest możliwe ani zasadne jego przewidywanie przez MRiRW.
30.	Koalicja Żywa Ziemia		Założono, że na proponowanych zmianą prawa skorzystają przede wszystkim rolnicy, którzy obecnie własne grunty rolne w niewielkim stopniu uzupełniają gruntami dzierżawionymi. Jaka w takim razie jest grupa rolników, którzy tylko dzierżawią albo rolników, którzy uzupełniają w większym (niż niewielki) stopniu?		Uwzględniono.
31.	Koalicja Żywa Ziemia	Uzasadnienie	W uzasadnieniu ww. projektu ustawy zostało wskazane, że dzięki temu powstanie „swoisty rejestr rolników aktywnych zawodowo, który następnie będzie mógł być wykorzystywany do różnych celów (np. przy udzielaniu pomocy w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) czy pomocy krajowej). Zwracamy uwagę, że słowo „swoisty” jest pojęciem niedookreślonym i nie powinno być używane do określania instytucji i czynności prawnych. Rozumiemy, że chodzi o zebranie danych z włączeniem nowych kryteriów i trybów przewidzianych w projekcie. Jeżeli jednak miałby zostać utworzony rejestr aktywnych rolników, to w ustawie powinien zostać określony zakres tego rejestru oraz sposób jego działania. Projektodawca wspomina tylko w OSR, że dostosowane będą aktualnie działające systemy ARiMR, takie jak aplikacja eWniosekPlus oraz wewnętrzny system IACsPlus.		Uwaga niezasadna. Zakres rejestru wynika z przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865).

32.	Stowarzyszenie Rolników Towarowych WSPÓLNA ROLA		Stowarzyszenie WSPÓLNA ROLA stwierdza narastającą irytację środowiska rolniczego nasilającymi się nadużyciami w korzystaniu z dopłat bezpośrednich przez osoby, które realnie nie prowadzą działalności rolniczej lub nie prowadzą jej w celu uzyskania nawet minimum możliwej wielkości plonu. W związku z tym niezbędne jest utrzymanie jak najbardziej rygorystycznego brzmienia definicji rolnika aktywnego zawodowo. Należy stwierdzić, że w projekcie ustawy wskazano ułatwienia, które nadmiernie otwierają furtki obejścia podstawowego wymogu ustawy, jakim jest udokumentowanie kosztów prowadzenia działalności rolniczej lub przychodów z niej w stopniu odpowiadającemu charakterowi tej działalności. Tym samym przy pozostawieniu zaproponowanego brzmienia ustawy, nie spełni ona zamierzonych funkcji, czyli nie zweryfikuje możliwości ubiegania się o pomoc w ramach PS WPR 23-27 znacznej części osób, które uzyskują pomoc nie prowadząc w istocie działalności rolniczej. Wspomniane wyżej furtki, które należy usunąć z zapisów projektowanej ustawy to: Art. 24 ust. 1 pkt 2 – sam fakt owatowania się przez rolnika nie gwarantuje, że prowadzi czy będzie prowadzić realnie działalność rolniczą w jakimkolwiek zakresie. Furtka ta jest zwłaszcza korzystna dla większych gospodarstw opartych na TUZ-ach bez chowu zwierząt, których jedynym celem jest uzyskanie dopłaty rolno-środowiskowo-klimatycznej. Art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. a - zdecydowana większość rolników wnioskuje o płatności związane do produkcji roślin strączkowych. Uzyskania płatności do jakiegokolwiek powierzchni uprawy, nawet stanowiącej ułamek procenta powierzchni gospodarstwa, zwalnia z dokumentowania przychodów lub kosztów dla całości gospodarstwa. Ułatwienie absolutnie niedopuszczalne. Art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. c i d - Stowarzyszenie postuluje usunięcie obu zapisów w związku z faktem, że w środowisku rolniczym wskazywane są coraz bardziej licznie nadużycia w obu wskazanych obszarach. Z przekazanych Stowarzyszeniu obserwacji znaczna część gospodarstw ekologicznych, jak i gospodarstw opartych na TUZ-ach bez chowu zwierząt nie podejmuje w istocie realnych działań w celu osiągnięcia możliwego plonu z uprawy. Działalność tych gospodarstw ogranicza się jedynie do pobieżnego wykonania podstawowych prac polowych najczęściej w ramach zlecenia innemu rolnikowi. Stowarzyszenie postuluje by pozostałe zapisy zawarte w artykule 24 ust.2 pozostały w proponowanym kształcie, ale efekty tych zapisów powinny być w kolejnych latach szczegółowo monitorowane i w razie stwierdzenia ryzyka nadmiernych obejść podstawowego wymogu ustawy, zapisy te winny być zrewidowane. Stowarzyszenie ma świadomość, że wejście w życie ustawy w rekomendowanym zakresie nałoży znaczną ilość nowych obowiązków na rolników produkcyjnych, którzy i tak już są mocno obciążeni biurokratycznymi obowiązkami. Możemy jednak z pełnym przekonaniem stwierdzić, że wśród rolników produkcyjnych panuje przekonanie, iż warto wziąć na siebie te nowe obciążenia, gdyż efekty wprowadzenia restrykcyjnej definicji rolnika aktywnego zawodowo w	Uwagi nieuwzględnione. Przepisy zostały tak skonstruowane, żeby z jednej strony nie spowodować gwałtownych zmian w zasadach przyznawania płatności bezpośrednich i ONW, a z drugiej, żeby ukierunkować wsparcie w większym stopniu do rolników faktycznie prowadzących działalność rolniczą. Ad monitorowania przepisów - w pkt 12 OSR wskazano, że ewaluacja efektów zostanie dokonana po zakończeniu wypłaty wsparcia na podstawie danych dotyczących liczby rolników, powierzchni objętej wsparciem oraz kwoty wypłaconej rolnikom
-----	---	--	---	--

			kolejnych latach będą generowały znaczne korzyści zarówno gospodarcze jak i społeczne.		
33.	Komisja ds. Prawa Ochrony Przyrody		Sugerujemy rozważenie w projekcie ustawy następujących zmian: 1. Rozszerzyć katalog rolników zwolnionych z konieczności dokumentowania poniesienia „odpowiednich” kosztów lub uzyskania „odpowiednich” przychodów o rolników: a) ubiegających się i spełniających warunki realizacji wszystkich ekoschematów, w tym także ekoschematów „retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych” oraz „obszary z roślinami miododajnymi”. b) ubiegających się i spełniających warunki realizacji wszystkich płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, a w szczególności płatności „ochrona cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach Natura 2000 / poza obszarami Natura 2000”. 2. Dopuszczyć, by co do zasady, oprócz „odpowiednich” kosztów lub przychodów działalności rolniczej”, ścieżką kwalifikacji „rolnika aktywnego zawodowo” mogło być także wytworzenie odpowiednich usług publicznych dostarczanych przez ekosystemy rolnicze, w tym w szczególności np.: a) prowadzenie w obszarze Natura 2000, parku narodowym, rezerwacie przyrody lub w parku krajobrazowym działalności rolniczej stanowiącej działanie ochronne przewidziane w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych tego obszaru, dokumentowane oświadczeniem rolnika zawierającym powołanie na treść odpowiedniego planu; b) prowadzenie w granicach parku narodowego działalności rolniczej przyczyniającej się do realizacji celów ochrony tego parku, dokumentowane zaświadczeniem dyrektora parku narodowego, a gdy prowadzącym działalność rolniczą jest park narodowy – oświadczeniem jego dyrektora; c) prowadzenie w granicach formy ochrony przyrody innej niż park narodowy działalności rolniczej przyczyniającej się do realizacji celów ochrony tej formy ochrony przyrody, udokumentowane zaświadczeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska; d) prowadzenie działalności rolniczej na glebach organicznych będących osuszonymi torfowiskami z utrzymaniem trwałego zabagnienia tych gruntów, dokumentowane oświadczeniem rolnika i weryfikowane kontrolą satelitarną.	Proponowana regulacja – co do zasady zakładająca, że rolnik „aktywny zawodowo” musi ponosić odpowiednie udokumentowane koszty lub uzyskiwać „odpowiednie” przychody – wydaje się nieadekwatna do celów Wspólnej Polityki Rolnej. skutkiem proponowanej regulacji może być wyeliminowanie z systemu płatności bezpośrednich, płatności za ekoschematy i płatności za gospodarowanie na obszarach o niekorzystnych warunkach naturalnych wielu podmiotów, które obecnie realizują działania bardzo potrzebne dla zachowania przyrody na terenach rolniczych – jak działania rolno-środowiskowo-klimatyczne służące ochronie cennych siedlisk lub gatunków. Sama konieczność udokumentowania kosztów lub przychodów będzie bowiem obciążeniem mogącym negatywnie wpłynąć na motywację takich podmiotów. Wiele z tych podmiotów nie uzyskuje ze swoich gruntów „odpowiednich” przychodów i nie dokumentuje ponoszonych na te grunty kosztów, np. pracy własnej. Szczególnie dotknięte mogą być np. parki narodowe oraz organizacje pozarządowe zarządzające swoimi gruntami w celu ochrony przyrody - korzystające z systemu wsparcia Wspólnej Polityki rolnej jako ze źródła finansowania działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej. Ponieważ już obecnie taka „działalność rolnicza dla ochrony przyrody” prowadzona jest na granicy opłacalności ekonomicznej, utrata możliwości korzystania z płatności bezpośrednich, płatności za ekoschematy i płatności za gospodarowanie na obszarach o niekorzystnych warunkach naturalnych może wymusić rezygnację z takiej działalności. W naszej ocenie, proponowana regulacja obciążona jest ryzykiem znaczącego negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną terenów rolniczych w Polsce, w tym może znacząco negatywnie wpłynąć na obejmujące tereny rolnicze obszary Natura 2000 z punktu widzenia celów ich ochrony, a także może znacząco negatywnie wpłynąć na realizację celów wynikających z rozporządzenia UE 2024/1991 o odbudowie zasobów przyrodniczych.	Uwagi częściowo uwzględnione. Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. Zgodnie z przepisami UE, płatności bezpośrednie przyznawane są do użytków rolnych, na których prowadzona jest działalność rolnicza, a ich podstawowym celem jest wspieranie dochodów rolniczych.
34.	Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników		1. Definicja ogólna Rolnik aktywny to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która spełnia łącznie następujące warunki: a) prowadzi działalność rolniczą, rozumianą jako: - produkcja roślinna lub zwierzęca (w tym ogrodnicza, sadownicza, pasieczna, rybacka), - lub utrzymywanie użytków rolnych w stanie zgodnym z wymogami dobrej kultury rolnej (GAEC); b) Użytkuje grunty rolne osobiście lub za zgodą właściciela, zgodnie z przepisami prawa, umową cywilnoprawną lub innym tytułem prawnym; c) Spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków aktywności produkcyjnej lub organizacyjnej: ○ utrzymuje zwierzęta gospodarskie zarejestrowane w systemie IRZ w	Cel definicji: Eliminacja pozornych działań i „papierowych gospodarstw”, wsparcie dla rolników realnie produkujących żywność i wdrażających praktyki środowiskowe, które mają rzeczywisty efekt. Zasada przewodnia: Warunek powinien być prosty i klarowny dla wszystkich, by zapewnić sprawiedliwość i przejrzystość w systemie dopłat. Proponowana definicja rolnika aktywnego stanowi odpowiedź na potrzebę uszczelnienia systemu dopłat bezpośrednich oraz przywrócenia zaufania społecznego do ich redystrybucji. Obecne doświadczenia pokazują, że znaczna część środków trafia a do podmiotów nieprowadzących rzeczywistej działalności rolniczej, co prowadzi do wypaczenia celów polityki rolnej oraz budzi sprzeciw środowiska rolników produkujących żywność. Projektowana definicja zakłada konstrukcję warunku minimum – czyli uznanie rolnika za aktywnego, jeśli prowadzi działalność rolniczą i spełnia choć jeden ze wskaźników aktywności produkcyjnej lub organizacyjnej (sprzedaż, IRZ, koszty, udział w	Uwagi niezasadne. Wymóg prowadzenia działalności rolniczej i jej ramowa definicja wynika wprost z przepisów UE. Wymóg posiadania tytułu prawnego jest już określony w przepisach ustawy o PS WPR. Wysokość kosztów i przychodów oraz dokumenty, którymi można je udokumentować zostaną określone w rozporządzeniu.

			obsadzie co najmniej 0,1 DJP na każdy hektar użytków rolnych, - sprzedaje co najmniej 30% swojej produkcji rolniczej, - ponosi udokumentowane koszty działalności rolniczej w sposób proporcjonalny do powierzchni użytków rolnych i charakteru produkcji (np. zakup nawozów, pasz, paliwa, usług rolniczych) – przy czym wymagane jest wykazanie rzeczywistego ponoszenia kosztów operacyjnych, a nie jednorazowych wydatków o charakterze marginalnym, - uczestniczy w ekoschematach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. d) sprzedaż stanowi co najmniej 30% całkowitych przychodów gospodarstwa, chyba że uzasadniony brak sprzedaży wynika z obiektywnych przyczyn (np. straty, zmiana profilu produkcji), Dowodami spełnienia warunków z punktu 1c są w szczególności: faktury VAT lub VAT RR, umowy sprzedaży, zaświadczenia o uzyskanym wsparciu, dowody zakupu środków do produkcji lub usług rolniczych, deklaracja uczestnictwa w działaniach ekologicznych (wskazana we wniosku o dopłaty lub w programach wsparcia środowiskowego).	ekoschematach). Taka elastyczność pozwala uwzględnić specyfikę gospodarstw rodzinnych, sezonowych, ekologicznych i samozaopatrzeniowych, a jednocześnie eliminuje tzw. gospodarstwa teoretyczne – posiadające tylko ziemię, bez żadnej aktywności. Wprowadzenie warunku sprzedaży lub kosztów działalności pozwala odróżnić podmioty rzeczywiście prowadzące produkcję od tych, które jedynie deklarują użytkowanie gruntów. Dodatkowo, proponowane dowody (faktury, umowy, oświadczenia) mają charakter proporcjonalny i możliwy do weryfikacji. Wskazanie, że koszty muszą być proporcjonalne do wielkości gospodarstwa, zapobiega nadużyciom polegającym na przedstawianiu marginalnych wydatków jako dowodu aktywności. Dla spółek przewidziano oddzielne kryteria, uwzględniające skalę działalności, zatrudnienie oraz strukturę kapitałową. Ograniczenie wysokości dopłat (capping) oraz wymóg zatrudnienia na określonej liczbie hektarów ma na celu ograniczenie wypłacania środków publicznych podmiotom wielkoobszarowym, które nie tworzą miejsc pracy ani nie reinwestują środków w polskie rolnictwo. Wszystkie elementy definicji zostały tak skonstruowane, by mogły być weryfikowane przez instytucje kontrolne, w tym ARiMR, na podstawie istniejących narzędzi – systemów IRZ, LPIS, zdjęć satelitarnych i dokumentów finansowych. System sankcji jest przejrzysty, z wyraźnym rozróżnieniem rażących naruszeń i konsekwencji finansowych. Celem wprowadzenia tej definicji jest nie tylko ochrona środków publicznych, ale przede wszystkim zapewnienie, że dopłaty trafiają do rolników aktywnych – tych, którzy produkują żywność, dbają o środowisko i ponoszą realne ryzyko związane z prowadzeniem działalności rolniczej.	
35.	Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników		2. Kryteria dodatkowe dla spółek rolnych a) Capping – limit płatności bezpośrednich dla jednego podmiotu wynosi 100 000 euro rocznie (zgodnie z art. 17 rozporządzenia UE 2021/2115). b) Zatrudnienie: - co najmniej 1 etat na każde rozpoczęte 50 ha upraw, - 1 etat na każde 20 ha upraw specjalistycznych, - 1 etat na każde 200 DJP w hodowli zwierząt. c) Spółki z kapitałem zagranicznym – co najmniej 80% przychodów musi pochodzić z działalności rolniczej prowadzonej na terytorium Polski.		Uwaga nieuwzględniona. Capping nie może być kryterium przy określaniu definicji rolnika aktywnego zawodowo. Warunki dotyczące zatrudnienia wykluczałyby podmioty, w których praca jest oparta głównie na zasobach pracy własnej i rodziny. Ad spółek z kapitałem zagranicznym – byłoby to ograniczenie warunków konkurencji, co jest niezgodne z przepisami UE.
36.	Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników		3. Wymogi formalne dotyczące tytułu prawnego a) Płatności bezpośrednie przysługują wyłącznie wnioskodawcy, który udokumentuje tytuł prawny do nieruchomości rolnej (np. akt własności, umowa dzierżawy, decyzja administracyjna). b) W przypadku dzierżawy – umowa powinna być zawarta na okres od 1 do 29 lat w formie pisemnej. c) Tytuł prawny powinien co do zasady znajdować odzwierciedlenie w obowiązku opłacania podatku rolnego – co oznacza, że dopłaty przysługują osobie realnie władającej i użytkującej grunty; jednakże w przypadkach, gdy zgodnie z lokalnymi przepisami podatek płaci właściciel, wymagane jest dodatkowe potwierdzenie korzystania z gruntów przez dzierżawcę (np. w umowie dzierżawy lub oświadczeniu właściciela). d) W przypadku braku formalnych dokumentów potwierdzających tytuł prawny (np. w przypadku ustnych umów rodzinnych, użytkowania po zmarłym właścicielu, tradycyjnego współużytkowania) możliwe jest przedłożenie oświadczenia o samodzielnym użytkowaniu. Oświadczenie to musi potwierdzać, że wnioskodawca faktycznie i osobiście użytkuje zgłaszane grunty, nie udostępnia ich innym osobom i sam prowadzi na nich działalność rolniczą. Może być poparte zeznaniami świadków (np. sąsiadów,		Uwaga nie dotyczy treści projektu. Ad tytułu prawnego – taki wymóg już obowiązuje. Zgodnie z art. 22 ustawy o PS WPR, pomoc jest przyznawana do gruntu, który w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jest w posiadaniu podmiotu ubiegającego się o jej przyznanie na podstawie tytułu prawnego.

			sołtysa) lub innymi dowodami potwierdzającymi faktyczne użytkowanie.		
37.	Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników		4. Dowody prowadzenia produkcji rolnej Wnioskodawca musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej na zgłaszanych gruntach – np. przez: • faktury VAT lub VAT RR, • umowy sprzedaży, • zaświadczenia o uzyskanym wsparciu, • dowody zakupu środków do produkcji, • dowody poniesionych kosztów usług rolniczych, • deklarację uczestnictwa w działaniach ekologicznych (wskazana we wniosku o dopłaty lub w programach wsparcia środowiskowego), • oświadczenie o samodzielnym użytkowaniu.		Uwago dot. rozporządzenia, które zostanie wydane na podstawie przepisów projektowanej ustawy.
38.	Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników		5. System kontroli Kontrolę ARiMR: • na podstawie LPIS, IRZ, zdjęć satelitarnych i dokumentów kosztowych, • weryfikacja uczestnictwa w ekoschematach i zgodności ze zobowiązaniami środowiskowymi.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
39.	Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników		6. Sankcje • Zwrot nienależnie pobranych środków + odsetki, • Utrata statusu aktywnego rolnika na 3 lata przy rażących naruszeniach, • Dla spółek – utrata prawa do dopłat przy niespełnieniu warunków zatrudnienia lub przychodów.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
40.	Rolnik indywidualny		1. Zakaz sprzedaży ziemi obcokrajowcom. 2.Zmiejszyć etaty między rządem a rolnikiem: w zamian utworzyć kontrolę zanieczyszczeń żywności rakotwórczych dla wszystkich produktów 3. Dać rolnikom wolną rękę na prowadzenie własnego gospodarstwa		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
41.	Rolnik indywidualny		Jak rolnicy i ich dzieci mają aktywni zawodowo jak gospodarstwa w przyszłości będą wyprzedawane ponieważ młodzi nie mogą budować domów na wsi nawet nie przez wiatraki tylko przez same wyznaczone działki pod wiatraki, tereny są zablokowane mimo że fizycznie nie ma wiatraków. W moim przypadku jest to odległość 670 metrów od planowanej działki do wyznaczonej w miejscowym planie działki pod wiatrak. Paradoks jest taki że nie ma wiatraków, a ludzie mogą budować domów. Z tym należy zrobić porządek i zapis że jeżeli nie ma wiatraka to można budować dom, za chwilę wsie będą puste i nie będzie młodych rolników.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
42.	Rolnik indywidualny		W końcu, mają setki hektarów paliwo kupują do prywatnych samochodów, łąki mulczują, ziemię uprawia inny rolnik nie bierze dopłat, a oni żyją z dopłat, nie sprzedają np. ma rolnik 20 ha żyta wydajność 3 tony = 60ton gdzie faktura		Nie jest jasne do czego odnoszą się uwagi.
43.	Rolnik indywidualny		JAK TO JEST , UPRAWIAM ZIEMIĘ HODUJE BYDŁO , A MAM DOTACJE MNIEJSZE JA MUJ SĄSIAD ZA MIEDZY MA DUŻO HEKTARÓW MA PTASZKI I ROŚLINKI NIC NIEPRODUKUJE , PRZECIEŻ TO Hipokryzja.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
44.	Rolnik indywidualny		Jeśli chodzi o posiadanie zwierząt, to powinno się uwzględniać hektar przeliczeniowy, nie fizyczny. Ile można uchodować zwierząt na glebie VI klasy, a ile na glebie klasy I.		Uwaga nieuwzględniona. Ad uwagi dotyczącej hektaru fizycznego- zaproponowane rozwiązania są spójne z innymi obowiązującymi już rozwiązaniami w zakresie płatności bezpośrednich (hektar przeliczeniowy będzie zawsze dla kogoś niekorzystny. Ad uwagi dotyczącej posiadania zwierząt - przyjęto bardzo niski próg

					obsady, który dodatkowo zmniejszono do 0,1 DJP.
45.	Rolnik indywidualny		Sama faktura sprzedaży nie jest wystarczającym dokumentem na udokumentowanie statusu aktywnego rolnika. Rozmawiając ze środowiskiem rolniczym miałam propozycję cytuję "dam ci grunt w dzierżawę dopłaty ja wezmę a żeby udokumentować status aktywnego rolnika ta wypiszesz mi fakturę rr na zakup zboża paszowego do skarmiania zwierzętami". Moim zdaniem faktura na sprzedaż płodów rolnych z pola to jest za słaby dokument na udowodnienie aktywnego rolnika ponieważ ci duzi rolnicy którzy dzierżawią grunty zazwyczaj są vatowcami i zamiast zapłaty dzierżawy mogą taką fakturę wystawić ale faktur na zakup środków do produkcji to już nie kupią na kogoś.		Uwaga niezasadna. Katalog dowodów zostanie określony w rozporządzeniu do ustawy na podstawie odpowiedniej delegacji.
46.	Rolnik indywidualny		Projekt w obecnym kształcie w sposób nieuzasadniony ogranicza prawa właścicieli ziemi, którzy z różnych względów nie mogą osobiście zajmować się uprawą, a jednocześnie chcą zadbać, aby ziemia była zagospodarowana i przynosiła pożytek poprzez wydzierżawienie innemu rolnikowi. Takie rozwiązanie stanowi naturalny kompromis – właściciel nie traci ziemi, a rolnik dzierżawiący korzysta z jej uprawy i osiąga zysk z plonów. Jeśli jednak mechanizmy prawne i finansowe będą utrudniały dzierżawę, a presja środowisk rolniczych będzie zmierzała do wymuszania sprzedaży gruntów, wówczas wielu właścicieli – nie chcąc pozbywać się swojej własności – pozostawi ziemię odłogiem. W efekcie: właściciel nie uzyska żadnego dochodu, rolnik nie otrzyma dostępu do dodatkowej powierzchni uprawnej, a ziemia pozostanie niewykorzystana, co jest zjawiskiem negatywnym zarówno gospodarczo, jak i środowiskowo. Należy podkreślić, że właściciel ziemi powinien być traktowany z należnym szacunkiem – to on poniósł koszt zakupu gruntu i dba o to, by mógł być uprawiany, nawet jeśli nie osobiście, to poprzez dzierżawcę. Rolnik korzystający z dzierżawy również czerpie wymierne korzyści. Odbieranie właścicielom możliwości swobodnego dysponowania swoją własnością, w tym uzyskiwania dodatkowego zarobku poprzez dzierżawę, jest rozwiązaniem krzywdzącym i nieprzemyślanym. Co więcej, jeżeli część rolników będzie zmierzała do przeprowadzenia tej ustawy, to spowoduje dodatkowe napięcia i jeszcze większy problem z dostępnością gruntów rolnych. Właściciele wybiorą pozostawienie ziemi nieużytkowanej zamiast oddania jej w ręce osób, które chcą jedynie wymusić sprzedaż. Dodatkowo zwracam uwagę, że wszelkie ograniczenia dotyczące obowiązku udowadniania działań jako „aktywny rolnik” w celu uzyskania wsparcia unijnego powinny dotyczyć wyłącznie dużych gospodarstw – powyżej 10 ha. W przypadku mniejszych arealów, które często stanowią działalność uzupełniającą lub drobną formę gospodarowania, nakładanie takich samych obostrzeń jest nieproporcjonalne i nadmiernie obciąża małych właścicieli. Małe gospodarstwa powinny być z tych wymogów wyłączone. Podsumowując – wprowadzanie ograniczeń dla właścicieli gruntów jest projektem niekorzystnym, motywowanym głównie przez grupy lobbystyczne rolników, które domagają się kolejnych przywilejów. Efekt końcowy takich działań będzie odwrotny od zamierzonego: stracą zarówno rolnicy, jak i właściciele gruntów, a państwo		Ad ograniczania praw właścicieli ziemi - uwaga niezasadna. Płatności są przyznawane rolnikowi, który rzeczywiście wykonuje wszelkie czynności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa (działania organizacyjne, kierownicze, jak i osobiste zaangażowanie w bezpośrednim wykonywaniu pracy fizycznej w gospodarstwie) – czyli jest faktycznym użytkownikiem. Płatności nie są przewidziane dla właścicieli, którzy dysponując jedynie tytułem własności, nie zajmują się produkcją rolną. Zaproponowane rozwiązania koncentrują się na faktycznej aktywności rolniczej, a nie na wprowadzaniu czy wymuszaniu zmian w strukturze własności. Ad małych gospodarstw – uwaga częściowo uwzględniona. Proponuje się wprowadzenie rozwiązania przejściowego dla małych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.

			zmierzy się z problemem ugorowanych, nieużytkowanych terenów.		
47.	Rolnik indywidualny		Wielkie brawa za odważną inicjatywę „aktywny rolnik”. Czas najwyższy przeciąć tę patologię, jaka jest w naszym kraju! Właściciele gruntów rolnych oddają w niepisana (bardzo często) dzierżawę grunty rolne, nic nie robią, biorą tylko dopłaty. Ziemię uprawia prawdziwy rolnik, aktywny rolnik, który ponosi też nakłady i produkuje. On dopłat z tytułu tych „dzierżawionych” gruntów nie dostaje, pomimo, że ponosi nakłady. To jest czysta patologia i po prostu wyłudzenie dopłat z UE! Proszę to zwalczyć.		-
48.	Rolnik indywidualny		Katalog dowodów na bycie rolnikiem aktywnym zawodowo musi być na tyle szeroki i przewidywać różne sytuacje (w tym niestandardowe, rzadkie), by każdy rolnik bez problemu mógł udowodnić, że prowadzi działalność rolniczą. Zbyt wąski wykaz dowodów może spowodować wykluczenie niektórych gospodarstw, co budzi obawy.		Katalog dowodów zostanie uregulowany w rozporządzeniu do ustawy.
49.	Rolnik indywidualny		Należy przewidzieć rozwiązania (dowody) dla rolników, którzy sami we własnym gospodarstwie wykonują zabiegi agrotechniczne i nie są w stanie udowodnić swojej działalności w inny sposób.		Uwaga częściowo uwzględniona. Proponuje się wprowadzenie rozwiązania przejściowego. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
50.	Rolnik indywidualny		Należy przewidzieć rozwiązania (dowody) dla rolników, którzy posiadają pasiekę.		Rolnicy posiadający pasiekę mogą skorzystać z zaproponowanych kryteriów.
51.	Rolnik indywidualny		Ustalając wysokość akceptowanych kosztów należy wziąć pod uwagę, że ceny usług agrotechnicznych różnią się w zależności od rejonu Polski.		Kwestia ta nie jest przedmiotem ustawy, lecz zostanie rozstrzygnięta w rozporządzeniu wydanym na podstawie delegacji ustawowej.
52.	Rolnik indywidualny		Rolnik ryczałtowy wykonał usługę agrotechniczną (np. koszenie) u rolnika ubiegającego się o dopłaty. Jaki dowód (jaki dowody) w takim wypadku będzie wystarczający, aby rolnik był uznany za rolnika aktywnego zawodowo? Czy umowa sprzedaży w oparciu o Kodeks Cywilny może być takim dokumentem?		Ta kwestia zostanie uregulowana w rozporządzeniu do ustawy.
53.	Rolnik indywidualny		Dowody dotyczące prowadzenia działalności rolniczej powinny dotyczyć danego roku, w którym rolnik ubiega się o dopłaty, aby rolnicy mieli wystarczająco dużo czasu, aby zapoznać się z nowymi przepisami i przygotować się do nowych zasad (zwłaszcza w pierwszym roku obowiązywania przepisów).		Uwaga częściowo uwzględniona. Proponuje się zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku. Ponadto proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw.
54.	Rolnik indywidualny		Jak rozwiązana będzie kwestia rolników prowadzących działalność rolniczą, którzy nie zostaną automatycznie uznani za rolników aktywnych zawodowo, a poniesione przez nich koszty lub uzyskane przychody będą niższe niż wysokość akceptowanych kosztów lub przychodów? Czy zostaną oni całkowicie wykluczeni z możliwości ubiegania się o dopłaty mimo prowadzenia działalności rolniczej?		Tak, niemniej jednak szczegółowe ustalenia zostaną rozstrzygnięte w rozporządzeniu wydanym na podstawie delegacji ustawowej. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie rozwiązania przejściowego. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się

					automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
55.	Rolnik indywidualny		Propozycja jest szkodliwa i niesprawiedliwa. Sama idea jest słuszna, dopłaty powinien pobierać ten, co uprawia grunty i ponosi koszty.		Uwaga niezrozumiała.
56.	Rolnik indywidualny		Kolejny rozrost biurokracji. Jeśli rolnik dzierżawi ziemię od 20 małych rolników, to na każdego będzie musiał brać imienną fakturę na określoną kwotę do ha.		Uwaga niezasadna. Faktury (dokumenty równoważne) powinny być na osobę ubiegającą się o płatności, a nie na właściciela ziemi.
57.	Rolnik indywidualny		Obsada zwierząt powinna wynosić 0,1 DJP.		Uwaga uwzględniona.
58.	Rolnik indywidualny		Nie można zmuszać rolników do siania poplonów, żeby uznać ich z automatu za aktywnych. Poplon taki wymaga nakładów finansowych i czasowych, a nie zawsze daje pozytywne efekty. Zmuszanie rolników do przyorywania słomy ok. 70 zł/ha jest także wątpliwe finansowo. Bardziej opłaca się sprzedać rolnikowi, który ma zwierzęta. To głównie z tych form rolnictwa węglowego i dopłat to roślin strączkowych korzystają rolnicy o niewielkim areale. Gospodarstwa w Polsce są zróżnicowane pod względem klasy ziemi, wielkości, położenia. Ministerstwo zmusza do kombinowania co siał, żeby być aktywnym.		Uwaga niezasadna. Rozwiązania proponowane w projekcie nie ograniczają rolnikom swobody w zakresie wyboru rodzaju działalności rolniczej.
59.	Rolnik indywidualny		UE nie wymaga od nas zmiany definicji, zwłaszcza do 2027 r. Dlaczego w pośpiechu próbuje się przeforsować tę ustawę, tak bardzo szkodliwą dla małych gospodarstw? Nie zmienia się zasad w trakcie trwania WPR. Może warto poczekać na nowe rozdział WPR od 2028 r. i zobaczyć jakie będą oczekiwania i propozycje UE. Może w ogóle nie będzie dopłat bezpośrednich albo tylko dla wąskiego grona rolników, spełniających wymagania ekologiczne. Zawarte wówczas długie umowy dzierżawy okażą się kłopotliwe, ale nie będzie można ich rozwiązać. Nie będzie można sprzedać ziemi do zakończenia umowy. Może do 2028 r. UE się unicestwi. W wielu krajach rolnik otrzymujący dopłaty do 5 tys. euro jest z automatu uznawany za aktywnego.		Państwa członkowskie dysponują pewną swobodą w ramach przepisów UE, tak aby dostosować zasady udzielania wsparcia do swoich uwarunkowań i aktualnej sytuacji. Proponowana zmiana mieści się w zakresie przepisów UE. Kwestie umów dzierżawy nie są objęte przedmiotową regulacją.
60.	Rolnik indywidualny		Koszty związane ze stworzeniem aplikacji. Może od 2028 r. trzeba będzie stworzyć całkiem nową aplikację?		Uwaga niezasadna. Projekt nie będzie podstawą do ubiegania się o zwiększenie finansowania z budżetu państwa w stosunku do obecnie obowiązujących wielkości.
61.	Rolnik indywidualny		We wniosku o dopłaty wystarczy zawrzeć klauzulę, oświadczenie rolnika, że faktycznie użytkuje dane grunty w danym roku (pod groźbą kary). Kontrola powinna odbyć się tylko, gdy 2 rolników złożyło wniosek na daną działkę. Państwo nie może odpowiadać za to, że dwie osoby nie mogą dojść do porozumienia. Takie sprawy powinien rozstrzygać sąd, a nie ARiMR.		Uwaga niezasadna. Wniosek zawiera obecnie oświadczenie, że grunty, do których rolnik ubiega się o płatności znajdują się w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego. Państwa członkowskie zobowiązane są do przeprowadzania systematycznych kontroli. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, kontrole te nie mogą się ograniczać jedynie do przypadków konfliktu krzyżowego.
62.	Rolnik indywidualny		Czytam, że będą uproszczenia dla rolników w obecnej WPR, a co robi rząd? Zamiast upraszczać wszystko, tworzy "biurokratycznego potwora".		Przewidziano szereg instrumentów łagodzących obciążenia administracyjne. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie rozwiązania przejściowego dla małych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się

					automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
63.	Rolnik indywidualny		Odrzucić projekt w obecnym kształcie. Cel (ograniczenie nadużyć) jest zrozumiały, ale przyjęty środek jest nieproporcjonalny i uderza w małe, rodzinne oraz dwuzawodowe gospodarstwa – kręgosłup społeczno-gospodarczy polskiej wsi. 1) Skutki gospodarcze Projekt tworzy biurokratyczne „sito” (progi kosztów/przychodów, wielotorowa dokumentacja), które najłatwiej przejdą duzi producenci z zapleczem księgowym. Dla małych i ekstensywnych – typowych dla wielu regionów – ryzyko wypadnięcia z dopłat jest wysokie. To oznacza mniejszy zastrzyk środków do lokalnej gospodarki, słabszy popyt na usługi i towary, a w efekcie hamowanie inwestycji i rozwoju. 2) Skutki dla wsi dwuzawodowych Dwuzawodowość (rolnictwo + praca najemna/działalność pozarolnicza) to racjonalna strategia stabilizująca dochody rodzin, wzmacniająca PIT i lokalną przedsiębiorczość. Projekt – poprzez formalne wymogi „udowadniania” aktywności – karze ten model, choć to on amortyzuje wahania dochodów, utrzymuje rodziny na wsi i zasila budżety gmin. W praktyce będzie to selekcja negatywna: spadek liczby gospodarstw, odpływ ludzi i umacnianie peryferyjności. 3) Skutki strukturalne Nowe wymogi przyspieszą koncentrację ziemi: mniejsi sprzedadzą areal, a więksi go wchłoną. Nasili się problem sztucznego dzielenia gospodarstw >300 ha w celu korzystania z preferencji „rodzinnych”, co winduje ceny ziemi i wypycha średnich oraz młodych. Efektem są monokultury, mniej miejsc pracy i niższa baza podatkowa w gminach. 4) Ryzyka administracyjne i prawne System będzie kosztowny w obsłudze (dla ARiMR i rolników), podatny na uznaniowość i spory. To grozi opóźnieniami wypłat i niepewnością regulacyjną, która hamuje inwestycje. Dodatkowo, jeśli wymóg „aktywnego” obejmie płatności ONW, szczególnie ucierpią tereny górskie i pogórza, gdzie rolnictwo jest z natury ekstensywne. 5) Zielone cele i młode pokolenie Paradoksalnie projekt może osłabić ekoschematy – część gospodarstw, choć realizuje praktyki prośrodowiskowe, nie przejdzie biurokratycznej ścieżki. Młodzi, widząc niepewność i papierologię, rezygnują z wejścia w rolnictwo. 6) Co zamiast tej ustawy? Patologie należy zwalczać narzędziami, które już istnieją – i których często po prostu nie egzekwujemy: pełna rejestracja i jawność dzierżaw, sankcje za „ciche dzierżawy”; analiza beneficial owner i łączenie powiązań przy limitach (300 ha); mocniejszy nadzór KOWR i reguły przetargów ograniczające udział grup powiązanych; audyty tam, gdzie ceny ziemi rosną skokowo bez uzasadnienia produkcyjnego. Jeśli mimo wszystko prace miałyby trwać, konieczne są bezpieczniki: bardzo niskie i proste progi, domniemanie aktywności przy kluczowych ekoschematach/obsadzie DJP, tarcza dla ONW, okres przejściowy, test proporcjonalności i analiza skutków per region. Konkluzja Projekt w obecnej formie nie trafia w sedno nadużyć, a realnie osłabia krajową wieś – zwłaszcza tę, która utrzymuje się dzięki dwuzawodowości. Z perspektywy interesu publicznego i stabilności obszarów		Zaproponowano wprowadzenie rozwiązania przejściowego dla małych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR. Ad płatności ONW – już teraz są one przyznawane wyłącznie rolnikom aktywnym zawodowo. Ponadto w projekcie zaproponowano, aby przy ustalaniu obsady zwierząt możliwe było uwzględnienie zwierząt trawożernych należących do innej osoby, ale wypasanych na należących do rolnika trwałych użytków użytkach zielonych zlokalizowanych na obszarach górskich lub obszarach, w których co najmniej 50 % powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m. Ad dzierżaw – jest to odrębna kwestia, procedowana odrębną ustawą.

			wiejskich wnioskuję o całkowite odrzucenie projektu oraz skierowanie wysiłków na egzekwowanie obowiązującego prawa i zatrzymanie sztucznego dzielenia gospodarstw >300 ha, które podbija ceny ziemi i wypiera gospodarstwa rodzinne.		
64.	Rolnik indywidualny		Jako rolnik zwracam się w kierunku opiniowania projektu i wnoszę aby nie tylko bieżące przychody i rozchody były brane pod uwagę ale szczególnie w tym przypadku powinno się wymagać ich co najmniej 3 lata wstecz. Jeżeli faktycznie ktoś uprawia ziemię to nie będzie miał z tym problemu aby przedstawić poniesione koszty itp. Bo jeżeli to zostanie że w 2026 roku trzeba będzie przedstawić koszty z 2026 roku to nieuprawiający ziemi a korzystający z dopłat będą wymuszać na dzierżawcy aby na nich kupował środki do produkcji i sprzedawał na nich płody wyprodukowane na jego gruncie ale oddane w dzierżawę dzierżawcy i w tym przypadku dalej nic się nie zmieni. Do tego bym rozszerzył maksymalnie katalog do przedstawienia ubezpieczenia upraw, szkoleń chemizacyjnych itp. Jeżeli definicja rolnika aktywnego ma spełnić swoją funkcję to musi być maksymalnie uszczelniona.		Ad żądania dokumentów do 3 lat wstecz - uwaga nieuwzględniona. Prawo nie może działać wstecz. Ad okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej - proponuje się zmianę z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku.
65.	Agraves Sp. z o.o.		Zaproponowane w ustawie przepisy należy ocenić generalnie pozytywnie, wskazując zarazem te rozwiązania, które w naszej ocenie wymagają zmiany lub poprawy. W pierwszej kolejności należy podnieść, iż podstawowym i rozstrzygającym w przypadku jakichkolwiek wątpliwości kwalifikatorem uznania rolnika za aktywnego zawodowo powinno być kryterium poniesienia przez niego kosztów działalności rolniczej w rozmiarze adekwatnym do skali i rodzaju produkcji. Jest to kryterium najbardziej obiektywne i najtrudniejsze w naszej ocenie do obejścia. Podkreślić trzeba, iż samo utrzymywanie gruntów w dobrej kulturze rolnej także wymaga nakładów finansowych ze strony rolnika. Wejście 1 kwietnia 2026 roku systemu KSeF ułatwi producentom rolnym spełnienie ewentualnych obowiązków sprawozdawczych wobec ARiMR. Co równie istotne, definicja "rolnika aktywnego zawodowo" odnosi się bezpośrednio do systemu płatności pieniężnych, zatem kwalifikator finansowy wydaje się być w pełni adekwatny i uzasadniony. Ponadto wskazać pragniemy kilka przepisów, które mogą zostać wykorzystane wbrew intencjom ustawodawcy i tworzyć "furtkę" do obejścia projektowanego prawa: - art. 24 ust. 10 pkt 2 w zw. z ust. 1 pkt 1 lit. b - w celu uniemożliwienia obejścia prawa w katalogu dokumentów nie powinna znaleźć się umowa zbycia produktów rolnych pomiędzy rolnikami ryczałtowymi (VAT RR). - art. 24 ust. 1 pkt 2 - przepis ten powinien zostać usunięty, bowiem sama rezygnacja ze zwolnienia (od podatku od towarów i usług określonego w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług) jest niewystarczającą przesłanką aktywności rolniczej. W pewnych przypadkach może utrzymywać się stan, w którym właściciel gruntów rolnych prowadzący zarazem pozarolniczą działalność gospodarczą dokona takiej rezygnacji, jednak nie będzie de facto prowadził działalności rolniczej i nie będzie ponosił jej kosztów, ani uzyskiwał z		Katalog dokumentów zostanie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie delegacji ustawowej. Przepisy zostały tak skonstruowane, żeby z jednej strony nie spowodować gwałtownych zmian w zasadach przyznawania płatności bezpośrednich i ONW, a z drugiej, żeby ukierunkować wsparcie w większym stopniu do rolników faktycznie prowadzących działalność rolniczą. Natomiast proponowane przez zgłaszającego uwagę rozwiązania prowadziłyby do znacznego zaostrzenia przepisów.

			niej przychodów. W takiej sytuacji ARiMR nie będzie mogła zweryfikować stanu faktycznego; - art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. a - przepis powinien zostać ograniczony wyłącznie do: pomidorów, buraków cukrowych i ziemniaków skrobiowych, bowiem tylko w ich przypadku do uzyskania płatności konieczne jest zawarcie umów kontraktacji. Rozważyć można naszym zdaniem włączenie do katalogu produktów, z uwagi na warunki obrotu nimi: chmiel i konopie włókniste. W przypadku pozostałych o zakwalifikowaniu ich producentów do grona rolników aktywnych zawodowo powinny decydować poniesione koszty		
66.	Rolnik indywidualny		Dla nas - rolników hodowców przeżuwalcy największym problemem są tzw. "rolnicy ptaszkowi" blokują oni pozyskiwanie pasz z tuzów często nie wykonując nawet koszenia bądź mulczując użytki. Uważamy że jeżeli nie posiadają zwierząt hodowlanych powinni oni wykonywać zdjęcia geotagowane potwierdzające koszenie ale co ważniejsze zbiór zielonki lub siana ponieważ często pokos jest po prostu pozostawiany na łące i tworzy warstwę wojłoku. Później nawet kiedy uda się przejąć takie tuzy bardzo ciężko przywraca się je do użyteczności.		Uwaga niezasadna. Przepisy dotyczące działalności rolniczej dopuszczają pozostawienie pokosu. Ponadto zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne polegają na prowadzeniu działalności rolniczej zgodnie z ustalonymi zasadami sprzyjającymi ochronie środowiska przyrodniczego i planem działalności rolnośrodowiskowej, który zawiera szczegółowe informacje dotyczące wymogów np. intensywności wypasu zwierząt, terminów koszenia.
67.	Rolnik indywidualny		Do rolników aktywnych zawodowo z automatu powinni zostać włączeni rolnicy którzy realizują programy rolno środowiskowo-klimatyczne podobnie jak rolnicy realizujący ekoschematy i program rolnictwa ekologiczne. Moim argumentem za tym jest to iż programy rolno środowisko klimatyczne nie są typowo produkcją rolniczą ale służą również ochronie klimatu. Zwłaszcza rolnicy którzy są w trakcie realizacji takich programów powinni zostać uznani za rolników aktywnych zawodowo. Bo co stanie się w sytuacji gdy rolnik już realizuje takie zobowiązanie a od przyszłego roku nie zostanie uznany za aktywnego zawodowo jego plan z automatu wygaśnie i będzie musiał zwracać pozyskane środki czy też mają być inne rozwiązania.		Uwaga uwzględniona. Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych.
68.	Mieszkańcy gminy Sońsk		My rolnicy Jesteśmy w systemie małych gospodarstw do 5 ha, jak mamy udowodnić? bo oprócz faktur za paliwo ale faktura nie wchodzi w to, co czytaliśmy a grunty będą zarastać ,i zakrzaczyć chodzi o uprawę: UGÓR oczywiście mówimy tu bez ekoschematu wyłączenia gruntu z produkcji rolnej ,rolnicy prowadzą uprawę zwykły ugór ,jeden zabieg do 31 lipca na klasach słabych nieopłacalnych 6 w tym przypadku ewidentnie chcemy zwolnienia z aktywnego rolnika do powierzchni 5ha w tym systemie małych bo będziemy pozbawieni jakichkolwiek dopłat bezpośrednich przez wprowadzenie aktywnego rolnika. Reasumując: Dlatego żądamy i sprzeciwiamy się, aby w systemie małych gospodarstw do powierzchni 5ha aktywny rolnik był zwolniony z tej definicji. Prosimy i oczekujemy sprawiedliwego uwzględnienia poprzez wniesienie tej niezwykle ważnej uwagi w temacie konsultacji bo czujemy się bardzo pokrzywdzeni przez niesprawiedliwie utworzenie aktywnego rolnika.		Uwaga częściowo uwzględniona. Proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
69.	Rolnik indywidualny		Piszę z terenów górzystych. Tutaj przeważają same trwałe użytki zielone. Prawdziwych gospodarzy i zwierząt jest		Uwaga nie dotyczy treści projektu.

			bardzo mało, a o dopłaty starają się niemal wszyscy zgłaszając tuzy i korzystając z preferencji jakie daje ryczałt dla małych. Oni nie dlatego nie korzystają z ekoschematów, że to trudne do ogarnięcia, tylko dlatego, że nie mają żadnej obsady zwierząt do ekoschematu ekst tuz. Trawa też nie jest sprzedawana np. w belach, tylko skoszona i zostawiana. To co opisuję to nie jest margines tylko wręcz zasada i powszechna praktyka.		
70.	Rolnik indywidualny	Art. 24 ust. 1	Proponuje dodać w art. „Art. 24. 1. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomoc tę przyznaje się rolnikowi, który udokumentuje, że: - "posiada maszyny i urządzenia oraz budynki i budowle do prowadzenia działalności rolniczej", w sytuacji braku zaplecza wskazanego w punkcie powyżej: - "poniósł koszty dzierżawy budynków i budowli lub/oraz zakupił usługi rolnicze"..	Powyższe zapisy ustawie pozwolą na jednoznaczne na uprawdopodobnienie przez rolnika prowadzenia produkcji rolniczej na użytkach rolnych na które składa wnioski o dopłaty bezpośrednio do upraw, Wymaganie dokumentowania przez producentów posiadania zaplecza maszynowego do wykonywania upraw lub w przypadku braku maszyn wymagania udokumentowania poniesionych kosztów zakupu usług rolniczych odpowiednich do rodzaju i wielkości jego gospodarstwa wynikającej ze złożonego przez niego wniosku o przyznanie pomocy w roku poprzedzającym rok złożenia tego wniosku, potwierdzi fakt prowadzenia upraw przez wnioskujących o dopłaty obszarowe producentów. Rolnik który nie udokumentuje posiadanie maszyn lub zakupu usług rolniczych nie jest w stanie wykonywać zabiegów agrotechnicznych i prowadzić produkcji na użytkach rolnych. Obecne bardzo dużo rolników uprawia użytki rolne do których wnioski o dopłaty obszarowe składa właściciel. Wyzierając właściciel użytków rolnych w żaden sposób nie jest kontrolowany ze względu na brak mechanizmów prowadzenia przez niego upraw. Potwierdzanie aktywności rolników sprzedają produktów, doprowadzi do sytuacji obrotu produktami rolniczymi, tj. zakup produktów i ich dalszą sprzedaż. Państwo nie będzie w stanie zakwestionować ilości produktów wytworzonych przez gospodarstwo. Natomiast, możliwe jest zweryfikowanie zaplecza maszynowego do wykonania zabiegów agrotechnicznych lub przedstawionych kosztów zakupu usług rolniczych.	Uwaga niezasadna. Sam fakt posiadania maszyn i budynków nie potwierdza prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie rolnik nie musi posiadać własnych maszyn, może zlecać wykonywanie usług.
71.	Rolnik indywidualny		Wprowadzenie mechanizmu wyłącznie z konieczności udowodnienia kosztów/przychodów dla gospodarstw małoobszarowych i/lub mechanizmu wyceny i uwzględnienia w kosztach prowadzenia gospodarstwa pracy własnej, własnych nasion czy nawozów naturalnych. Nie każdy musi stosować nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, czy kupować kwalifikowany materiał siewny, a prace polowe mogą być wykonywane samodzielnie czy uzgodniona między sąsiadami na zasadzie pomocy dobrosąsiedzkiej, która ma długie i chwalebne tradycje na polskiej wsi - bez „wymieniania się fakturami”. Nie każdy musi także wozić to co wyprodukował do skupu (tym bardziej, że czasami są to ilości nie akceptowane w dużych punktach). Także dobrą tradycją wzmacniającą lokalne więzi jest wymiana płodów rolnych między sąsiadami czy handel nimi na lokalnych targowiskach.		Uwaga częściowo uwzględniona. Przewidziano szereg instrumentów łagodzących obciążenia administracyjne, w szczególności dla małych gospodarstw. Proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR. Ad kwestii nawozów naturalnych – rolnicy posiadający zwierzęta o obsadzie 0,1 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych zostaną automatycznie uznani za aktywnych zawodowo.
72.	Rolnik indywidualny		Wprowadzenie kryterium uznania za aktywnego rolnika każdej osoby, która podjęła wysiłek i ma zarejestrowany rolniczy handel detaliczny lub sprzedaż bezpośrednią.		Uwaga nieuwzględniona. Brak jest jednego rejestru o funkcjonalnościach, które można wykorzystać na potrzeby rolnika aktywnego zawodowo. Jednocześnie podmiot prowadzący handel nie powinien mieć trudności z udokumentowaniem przychodów. Ponadto część rolników prowadzących rolniczy handel detaliczny posiada zwierzęta i z tego tytułu mogą zostać automatycznie uznani za aktywnych.

					Dodatkowo proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
73.	Rolnik indywidualny		Specyficznie dla ekoschematów z roślinami miododajnymi - wprowadzenie kryterium uznania za aktywnego rolnika każdej osoby posiadanie obsady co najmniej 3 rodzin pszczelich na każdy hektar takiego ekoschematu.		Uwaga niezasadna. Przepisy dotyczące płatności bezpośrednich nie odnoszą się bezpośrednio do sektora pszczelarskiego, a w ich ramach nie przewidziano instrumentów wsparcia dedykowanych pszczelarstwu.
74.	Rolnik indywidualny		Specyficznie dla pszczelarzy – uznanie za aktywnego rolnika każdej osoby, która ma zarejestrowane u powiatowego lekarza weterynarii co najmniej 25 rodzin pszczelich (liczba zbieżna z programem pomocowym dla pszczelarzy przy wsparciu gospodarki wędrowniej).		Uwaga niezasadna. Sam fakt zarejestrowania rodzin pszczelich nie dowodzi prowadzenia działalności rolniczej. Taki rolnik nie spełnia wymagań minimalnych do płatności bezpośrednich (1ha / 200 euro).
75.	Rolnik indywidualny		A co za wydatki ma przedstawiać by udowodnić, że jest się rolnikiem aktywnym jeśli ma się botanikę. Przecież tam tylko paliwo, nawozów nie ma bo botanika przecież. Raz się w roku kosi. Sprzedaż siana jedynie.		Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
76.	Rolnik indywidualny		ARiMR powinna sprawdzać czy wnioskodawca o dopłaty bezpośrednie rzeczywiście produkuje czy tylko składa wnioski o dopłaty, na podstawie faktur zakupu środków ochrony roślin nawozów nasion, i sprzedaży swoich produktów rolnych do słupów. W taki sposób można faktycznie udowodnić że się pole użytkuje. Na podstawie faktur za olej napędowy jest już to nie do udowodnienia ponieważ prawie każdy ma samochód faktury też znajdzie. Umowy na sprzedaż produktów rolnych też nie są dobre aby to wykazać bo każdy pojedzie na mniejszy skup i sobie umowę załatwi. Jestem rolnikiem z województwa Małopolskiego i chciałbym podziękować i pochwalić rząd że w końcu zajęli się tym tematem. W moim województwie jest bardzo duży problem z dzierżawcami ponieważ jest dużo pseudo rolników właściciele od lat twierdzą że dopłaty są od państwa dla nich i im się należą nie uprawiają ziemi puszczają w dzierżawę i składają o dopłaty bezpośrednie, żeby tylko być ubezpieczonym jako rolnik, niektórzy prowadzą sklepiki a biorą załatwiają sobie hektar ziemi aby tylko być w Krusie. KRUS tego nie sprawdza, sprawdza tylko tych którzy uczciwie płacą składki a jak do kupią		Ad kosztów i przychodów – uwaga niezasadna. Projekt przewiduje weryfikację prowadzenia działalności rolniczej co do zasady na podstawie kosztów i przychodów.

			gdzieś ziemi i nie zdążą donieść aktu zakupu ziemi to zaraz telefony że się nie zgadza ilość hektarów.		
77.	Rolnik indywidualny		Nie jest poruszona Wielka skala firm działających w obszarze państwowych parków krajobrazowych i przyrodniczych , korzystających z kolosalnych miliardowych dopłat w skali kraju , w wielu przypadkach nie są to rolnicy tylko biocy dopłat strukturalnych , z budżetu. Są to kolosalne pieniądze które stanowią potężne obciążenie. Uważamy że parki powinny zlecać wyłącznie jako usługę , zlecenie. Powinno być wyłączone z dopłat koszenie trzciny na bagnach jako uprawa użytków zielonych, czy wyludzeń na dopłaty na ,ptaki,,. Grono „kolesi, od dekad wyludniają środki unijne i państwowe wynoszące dużo więcej niż z upraw i produkcji rolnictwa. Od lat funkcjonują w tym zakresie ,klany, żerując na budżecie i liczą dalej na naiwności rządzących . Mam nadzieję że nowy minister zrobi z tym porządek , jak widzimy że część systemu już naprawia bardzo odważnie i mądrze.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
78.	Rolnik indywidualny		Proszę aby dopłat nie otrzymywali seniorzy którzy od dawna są na emeryturach i wale nie uprawiają ziemi tylko oddali w dzierżawę na słowo. To samo tyczy się pomocy suszowej rolnicy którzy utrzymują się z gospodarstwa nie otrzymali pomocy a tacy emeryci otrzymali. Płatność dla małych gospodarstw również powinna zostać wycofana bo właśnie najczęściej otrzymują ją emeryci którzy nie są aktywni zawodowo w rolnictwie. Potrzebne jest większe wsparcie młodych rolników.		Uwaga niezasadna Zgodnie z prawodawstwem UE płatności bezpośrednie przysługują wszystkim rolnikom do posiadanych gruntów rolnych lub zwierząt, o ile spełnione są warunki do przyznania danej płatności bez względu na wiek wnioskującego. A zatem wykluczenie osób starszych z płatności bezpośrednich byłoby dyskryminacją ze względu na wiek. Ponadto, zgodnie z intencją ustawodawcy unijnego, definicja aktywnego rolnika nie może wykluczać z płatności rolników prowadzących działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin.
79.	Rolnik indywidualny		Proszę o wzięcie pod uwagę małe gospodarstwa i wycofanie dalszej biurokracji Po pierwsze małe gospodarstwa nie będą mogli przedstawić faktur z tego roku bo najczęściej wydali już do tej pory Jak mamy nazbierać faktury dopiero zaczynając je zbierać ,nie były nam one potrzebne więc większości zakupy trawy nawozów itp. były na paragony a nawet jeśli były jakieś faktury to nikt ich nie zbierał bo i po co Powinien być okres przejściowy Czyli że np. zbierać faktury od 2026r a brane pod uwagę przy dotacji na rok 2027r Po drugie powinny małe gospodarstwa rodzinne np. do 5 hektarów zwolnione od tego obowiązku Jeśli osoba np. odziedziczyła od rodziców trochę ziemi nie pracuje nigdzie płaci KRUS np. powyżej 10 lat i prowadzi zgodnie z obowiązującymi zobowiązaniami które wskazała we wniosku o dotację to z automatu powinna uznana za aktywnego rolnika Na pewno nie jest osobą która kupiła ziemię dla zysku i nie pracuje na niej mając zarobki gdzie indziej . Kolejny argument to że są ludzie którzy płacą Krus przez np. 20 lat i mają niby Wdierżawić swoją ziemię a co ze składkami .latami pracy To nie jest oczywiste że lata nie będą wliczone do lat stażu itp. Przepisy często się zmieniają więc mając np.4 ha. ziemi słabej klasy na pewno osoba ta		Uwaga uwzględniona. Proponuje się zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku. Ponadto proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. Ad KRUS – uwaga niezasadna. Definicja rolnika aktywnego zawodowo dotyczy beneficjentów wsparcia bezpośredniego i płatności ONW i w związku z tym nie ma wpływu na inne prawa i obowiązki rolników, np. nie wpływa na prawo do ubezpieczenia w KRUS. Tym bardziej, że zgodnie z art. 16. ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 197, z

			nie wydzierżawi bo zależy jej na kontynuowaniu ubezpieczenia itp. Więc będzie musiała zrezygnować z dopłat bo jeśli będzie coraz więcej biurokracji i narzucona kwota kosztów to nie będzie to opłacalne Jeśli np. będę musiał wydać np. 4 tys. na 5 hektarów a dopłat dostanę np. 4.5 tys. i musieć spełnić wiele warunków i bać się kontroli to lepiej zrezygnować i prowadzić gospodarstwo samemu jak się chce Chyba że taki jest cel tych zmian ? Proszę wziąć to pod uwagę przy konsultacji .		późn. zm.), osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie nabywając prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia, może się ubezpieczyć na wniosek, jeżeli podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 12 lat i 6 miesięcy.
80.	Rolnik indywidualny		Rhd bezpośrednio do klienta sprzedaż owoców miodu i innych produktów z małego gospodarstwa ,jak udowodnić bez rachunków sprzedaż.		Uwaga nieuwzględniona. Podmiot prowadzący handel nie powinien mieć trudności z udokumentowaniem przychodów. Ponadto część rolników prowadzących rolniczy handel detaliczny posiada zwierzęta i z tego tytułu mogą zostać automatycznie uznani za aktywnych. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednio w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
81.	Rolnik indywidualny		Wystarczy ubezpieczenie w KRUS jako jedynym ubezpieczeniu		Uwaga nieuwzględniona. Ubezpieczenie w KRUS nie świadczy o prowadzeniu działalności rolniczej.
82.	Rolnik indywidualny		1. Istnieje poważne zagrożenie przejęcia przez gospodarstwa oligarchiczne które stosują produkcję, chemiczną, przemysłową gruntów małych gospodarstw które może nie produkują na rynek ale grunty te stanowią o bezpieczeństwie ekologicznym, przyrodniczym, kumulacji węgla, wartości edafonu, zasobów czystych nie skażonych chemią czystych gleb jako zasób kraju i możliwości produkcji zdrowej żywności. 2. Należy koniecznie uzupełnić listę o rolników stosujących programy rolno-środowiskowo-klimatyczne, ponieważ są to strategiczne obszary dla przyszłości kraju: tereny zalewowe, torfowiska, siedliska najcenniejszych gatunków roślin i zwierząt, czyste gleby, które będą zagrożone intensywnym zagospodarowaniem co doprowadzi do degradacji przyrodniczej tych obszarów. 3. Należy uzupełnić listę o pszczelarzy, których hodowla pełni strategiczne znaczenie dla wydajności plonów różnych gatunków w Polsce.		Ad 1 – uwaga niezasadna. Projekt nie wyklucza małych gospodarstw z płatności bezpośrednich i ONW. Ad 2 – uwaga uwzględniona. Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. Ad 3 – uwaga nieuwzględniona. Przepisy dotyczące płatności bezpośrednich nie odnoszą się bezpośrednio do sektora pszczelarskiego, a w ich ramach nie przewidziano instrumentów wsparcia dedykowanych pszczelarstwu. Pszczelarze mogą skorzystać z zaproponowanych kryteriów.
83.	Rolnik indywidualny		Zwracam się z prośbą o informacje dotyczącą definicji aktywnego rolnika. Moje gospodarstwo położone jest w całości na obszarze NATURA 2000,są to słabe ziemie około 15ha trwałych użytków zielonych i 12arów młodej plantacji borówki amerykańskiej . Wszystkie użytki zielone wprowadzone są do programów rolno środowiskowych tj. ochrona ptaków i ekstensywne użytkowanie łąk. Wiąże się to z całkowitym zakazem nawożenia na większości działek lub można stosować tylko nawożenie naturalne w ograniczonej ilości . Dochody z gospodarstwa uzyskiwane są tylko ze sprzedaży siana i sianokiszonki, z borówki nie ma jeszcze żadnych		Zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednio w

			dochodów bo są to jeszcze małe krzaczki i w dodatku większość owoców wymarzła na wiosnę. Jestem rolnikiem ryczałtowym i sprzedaż siana też jest do rolnika na ryczałcie .Do tej pory sprzedaż była dokumentowana na podstawie umowy kupno -sprzedaż ,płatność gotówką. Moje pytanie dotyczy tego czy taka umowa będzie uznana jako dokument wystarczający by udowodnić że jest się rolnikiem aktywnym zawodowo . Jestem zaniepokojona tym czy takie gospodarstwa jak moje nie zostaną wyrzucone z systemu dopłat . Bardzo proszę o informacje w tej sprawie.		wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR. Katalog dokumentów potwierdzających koszty lub przychody zostanie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie delegacji ustawowej.
84.	Rolnik indywidualny		Nie zgadzam się na kolejny absurd podziały na lepszych i gorszych. Rolnik jest jeden i to służba a nie praca na etacie od 8 do 15. Wprowadź sobie aktywnego urzędnika i rozliczaj czy ma mieć pensje czy nie. Zastanówcie się.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
85.	Rolnik indywidualny		Faktury na zakup paliwa do celów rolniczych		Uwaga niezrozumiała.
86.	Rolnik indywidualny		Nie ma Pan żadnego prawa zabierać małym rolnikom (nieaktywnym) dopłat bezpośrednich. To nie są Pana dopłaty, to są dopłaty z Unii Europejskiej. Każde gospodarstwo ma prawo do dopłat. Chce Pan odebrać wsparcie pieniężne setkom tysięcy gospodarstw.		Uwaga niezasadna. Celem nowych rozwiązań nie jest restrykcyjne ograniczenie dostępu do wsparcia, a jedynie jego właściwe ukierunkowanie na osoby, które faktycznie zajmują się rolnictwem (również na niewielką skalę, na własne potrzeby czy w niepełnym wymiarze). Projekt nie wyklucza małych gospodarstw z płatności bezpośrednich i ONW. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw. W 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR. Wszystkie płatności realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, w tym płatności bezpośrednie (finansowane w całości z budżetu unijnego), mogą być przyznawane wyłącznie na zasadach określonych w prawodawstwie Unii Europejskiej, po spełnieniu określonych warunków kwalifikowalności. Przepisy Unii Europejskiej nakładają na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia zgodności wydatkowanych środków z prawodawstwem Unii oraz warunkami przyznania i wypłaty pomocy.

Załącznik 2. Stanowisko MRiRW do uwag do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo, zgłoszonych w ramach uzgodnień zewnętrznych oraz opiniowania

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę / stanowisko	Jednostka redakcyjna	Uwaga / propozycja zmiany / stanowisko	Uzasadnienie	Stanowisko MRiRW
1.	RCL	Projektowany art. 24 ust. 11	Zastrzeżenia budzi projektowany art. 24 ust. 11, z którego wynika, że minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, inne niż wymienione w ust. 2 przypadki, które nie wymagają udokumentowania warunków, o których mowa w ust. 1 - wymaga usunięcia, a katalog przypadków określonych w projektowanym art. 24 ust. 2 ewentualnego uzupełnienia, zgodnie z intencją i potrzebami merytorycznymi. Przedmiotowy projekt wymaga ponadto dopracowania pod względem legislacyjno-redakcyjnym.	Przyjęcie takiej konstrukcji powodowałoby, że katalog przypadków wskazanych w art. 24 ust. 2 mógłby być rozszerzany w drodze aktu wykonawczego, co nie jest właściwe. Zauważa się bowiem, że nie jest możliwe dokonywanie zmian czy uzupełnianie ustawy w drodze rozporządzenia.	Uwzględniono.
2.	ARiMR	Art. 1	Proponowane przez ARiMR brzmienie przepisu: „Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865) w art. 7 po ust. 3 dodaje się ust.4 w brzmieniu: 4. Ewidencja producentów zawiera ponadto informację, czy producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona	ARiMR proponuje w miejsce projektowanego pkt 8 do art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, wprowadzić ustępu 4 do opiniowanego przepisu. W ocenie ARiMR umieszczenie projektowanej zmiany spowoduje, że będzie miała wpływ na zawartość treści wniosku o wpis do ewidencji producentów, określoną rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do	Nie uwzględniono. Ust. 1a-3 w art. 7 wskazują jakie dodatkowe elementy, względem elementów wymienionych w ust. 1, ma zawierać ewidencja w konkretnych „przypadkach”. Proponowany przepis nie zawiera takiego przypadku, jest przepisem ogólnym.

			informacja, że producent ten jest rolnikiem aktywnym zawodowo.”.	ewidencji producentów (Dz. U. 2023, poz. 454). Zgodnie z § 3 pkt 2 ww. rozporządzenia, wniosek o wpis o ewidencji producentów zawiera dane, o których mowa w art. 7 ust. 1, 2 i 3 ww. ustawy. Źródłem pozyskania informacji, czy producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, jest decyzja w sprawie przyznania pomocy, a nie wniosek o wpis do ewidencji producentów. Zatem dodanie pkt. 8 do art. 7 ust. 1 będzie powodowało konieczność zmiany ww. rozporządzenia, w celu wyłączenia dodanego pkt. 8 z zawartości informacyjnej wniosku o wpis do ewidencji producentów.	
3.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 1 pkt 1	W projektowanym art. 24 ust. 1 pkt 1) proponuje się następujące brzmienie: 1) w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy:	Proponuje się doprecyzowanie, że chodzi o rok kalendarzowy a nie np. kampanię.	Nie uwzględniono z uwagi na zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku.
4.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 1 pkt 1	W projektowanym art. 24 ust. 1 pkt 1 proponuje się dodać literę c w brzmieniu: c) udostępnił w strefie górskiej lub podgórskiej ONW grunty stanowiące trwałe użytki zielone pod wypas owiec	Przepis umożliwi uznanie rolnika za aktywnego jeżeli udostępni trwałe użytki zielone w strefie górskiej lub pogórskiej ONW do tradycyjnego wypasu zwierząt, głównie owiec.	Uwzględniono częściowo. Zaproponowano uwzględnienie w wyliczaniu do wysokości obsady zwierząt trawożernych będących w posiadaniu innej osoby, jeżeli rolnik udokumentuje, że udostępnił do wypasu tych zwierząt trwałe użytki zielone zlokalizowane na obszarach górskich lub obszarach, w których co najmniej 50 % powierzchni użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m.
5.		Projektowany art. 24	W art. 24 proponuje się dodać ust. 1a w brzmieniu:	Zaproponowany przepis uwzględnia stany faktyczne, w których rolnicy prowadzą wspólne gospodarstwo a rachunki oraz	Uwzględniono.

			1a. Warunek, o którym mowa w ust. 1 uznaje się za spełniony także w przypadku, gdy koszty lub dochody zostały poniesione lub uzyskane przez małżonka rolnika ubiegającego się o pomoc, o ile małżonek nie składa odrębnego wniosku o przyznanie tej pomocy.	faktury mogą być wystawiane imiennie także na małżonka rolnika.	
6.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 1 pkt 2	Proponuje się z art. 24 ust. 1 przenieść pkt 2 do ust. 2 dodając pkt 7 w brzmieniu: 7) który do końca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, na podstawie art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, 894 i 896) zrezygnował ze zwolnienia od podatku od towarów i usług określonego w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.	Mając na uwadze zmniejszenie obciążeń dla rolników proponuje się, aby sprawdzenia dokonywała Agencja na podstawie wykazu przekazanego przez KAS. W przypadku pozostawienia przepisu w dotychczasowym miejscu proponuje się doprecyzować rok, do którego rolnik zrezygnował ze zwolnienia. Jednocześnie pozostawiając ten przepis należy wskazać w jaki sposób rolnik ma udokumentować rezygnację ze zwolnienia.	Uwzględniono.
7.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 2	W art. 24 proponuje się dodać ust. 2a w brzmieniu: „2a. 1) Krajowa Administracja Skarbowa przekazuje w terminie do 31 stycznia roku składania wniosków o przyznanie pomocy wykaz rolników, którzy w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, nie korzystali ze zwolnienia, o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, 894 i 896). 2) Wykaz, o którym mowa w ust. 2a pkt 1 zawiera: a) imię i nazwisko albo nazwę rolnika, b) numer ewidencyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (PESEL), c) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeśli został nadany.”	Konsekwencja przyjęcia uwagi poprzedniej. Agencja na podstawie przekazanego wykazu dokona automatycznego systemowego sprawdzenia w tym zakresie.	Uwzględniono, wskazując termin do 1 marca roku składania wniosków o pomoc.

8.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. b	Proponuje się usunąć w art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. b wyrażenia „i 6”.	Podjęcie decyzji czy rolnik spełnia warunki dla aktywnego zawodowo przesunięte byłyby do 15 marca kolejnego roku, co uniemożliwi realizację zaliczek dla wszystkich 9. płatności oraz odrębnych decyzji dla pozostałych płatności.	Nie uwzględniono. Taka sytuacja będzie dotyczyć niewielkiej liczby rolników. Większość rolników realizujących Dobrostan zwierząt spełni inne kryteria pozwalające na uznanie ich za aktywnych zawodowo.
9.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 5	W art. 24 ust. 2 pkt 5 proponuje się następujące brzmienie: 5) któremu w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii kwalifikowany, o których mowa w art. 40c ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502), lub	Doprecyzowanie przepisu. Wydaje się, że istotniejsze jest przyznanie pomocy w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku a nie wypłata płatności.	Uwzględniono.
10.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 4	W art. 24 ust. 4 proponuje się następujące brzmienie: 4. Wykaz, o którym mowa w ust. 3, zawiera dane określone w art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o FSDN oraz numer ewidencyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (PESEL) bądź numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.	Dane określone w art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o FSDN ograniczające się do imienia i nazwiska lub nazwy oraz adresu zamieszkania/siedziby oraz numeru REGON, o ile został nadany, w ocenie ARiMR, są niewystarczające dla przeprowadzenia jednoznacznej identyfikacji rolnika. W związku z powyższym, zdaniem ARiMR zasadnym jest również wskazanie, iż w treści wykazu, o którym mowa w ust. 3 powinien znaleźć się także numer PESEL bądź numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.	Uwzględniono.
11.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 5	W art. 24 ust. 5 proponuje się następujące brzmienie: 5. W przypadku gdy rolnik nie składał wniosku o przyznanie pomocy w roku poprzednim, pomoc tę przyznaje się rolnikowi, który udokumentuje, że koszty lub przychody, o których mowa w ust.	Rolnicy, którzy ubiegają się o przyznanie płatności w danym roku po raz pierwszy mogą przejmować gospodarstwa od 1 czerwca. A zatem mogą zwłaszcza ponosić koszty związane z przygotowaniem do upraw na kolejny rok, np. koszty związane z	Nie uwzględniono z uwagi na zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca

			1 pkt 1, poniósł lub uzyskał w okresie od 1 czerwca roku poprzedzającego złożenie wniosku do 31 sierpnia roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy w wysokości odpowiedniej do wielkości jego gospodarstwa wynikającej z tego wniosku.	przygotowaniem gleby, zakupem nawozów, zakupem materiału siewnego (oziminy) itp. Mogą także w roku poprzedzającym rok składania wniosków czerpać także dochody z przejętego/zakupionego gospodarstwa. Co roku ok. 24 tysięcy rolników składa wnioski po raz pierwszy.	roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku.
12.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 6	W art. 24 ust. 6 proponuje się następujące brzmienie: 6. Dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów lub uzyskanie przychodów, o których mowa w ust. 5, rolnik przekazuje w terminie do dnia 31 sierpnia roku złożenia wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	Zmiana terminu umożliwi właściwe przygotowanie danych do stawek płatności i naliczanie zaliczek.	Uwzględniono.
13.	ARiMR	Projektowany art. 24	W art. 24 proponuje się dodać ust. 8a w brzmieniu: 8a. Warunek, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano pomoc w formie dotacji na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 73 lub art. 75 rozporządzenia 2021/2115, dotyczącej: a) rozwoju małych gospodarstw, lub b) rozpoczynania działalności przez młodych rolników, - a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie tej pomocy, lub.	W przypadku, gdy w roku składania wniosku o pomoc małżonkowie prowadzą wspólnie gospodarstwo rolne i składają jeden wniosek może być przypadek, gdy w roku poprzedzającym, pomoc w formie dotacji na realizację wskazanych operacji została przyznana małżonkowi.	Uwzględniono.
14.	ARiMR	Projektowany art. 24	W art. 24 proponuje się dodać ust. 8b w brzmieniu: 8b. Warunek, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy wypłacono przynajmniej pierwszą ratę pomocy na realizację operacji w ramach interwencji, o	W przypadku, gdy w roku składania wniosku o pomoc małżonkowie prowadzą wspólnie gospodarstwo rolne i składają jeden wniosek może być przypadek, gdy w roku poprzedzającym, małżonkowi wypłacono przynajmniej pierwszą ratę pomocy na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 75 rozporządzenia	Uwzględniono.

			której mowa w art. 75 rozporządzenia 2021/2115, w zakresie rozpoczynania działalności przez młodych rolników, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie tej pomocy, lub.	2021/2115, w zakresie rozpoczynania działalności przez młodych rolników.	
15.	ARiMR	Projektowany art. 24	W art. 24 proponuje się dodać ust. 8c w brzmieniu: 8c. Warunek, o którym mowa w ust. 2 pkt 5 uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału 16.siewnego kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii kwalifikowany, o których mowa w art. 40c ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502),	jw.	Uwzględniono.
16.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 7	Proponuje się usunąć ust. 7	Przepis nie możliwy do weryfikacji przez ARiMR w zakresie określenia powierzchni trwałych użytków zielonych zlokalizowanych na wysokości przekraczającej 900 m n.p.m. W związku z tym zaproponowano w jego miejsce dodanie lit. c) w art. 24 ust. 1 pkt 1 (uwaga nr 3) oraz wskazano na konieczność delegacji dla Ministra określenia gatunków zwierząt uwzględnianych przy wyznaczaniu DPJ oraz współczynniki ich przeliczania (uwaga nr 16).	Uwzględniono w zakresie dotyczącym trwałych użytków zielonych zlokalizowanych na wysokości przekraczającej 900 m n.p.m. W odniesieniu do delegacji dla Ministra określenia gatunków zwierząt uwzględnianych przy wyznaczaniu DPJ oraz współczynniki ich przeliczania – z projektowanego przepisu ustawy wynika wprost, że dotyczy to wszystkich zwierząt zarejestrowanych w systemie IRZ. Natomiast ad przeliczników jest to kwestia zbyt szczegółowa do regulowania w ustawie.
17.	ARiMR	Projektowany art. 24 ust. 10	W art. 24 ust. 10 proponuje się dodać kolejny pkt 3 w brzmieniu:	Konieczne jest określenie gatunków zwierząt uwzględnianych przy wyliczaniu DJP oraz współczynniki przeliczenia.	Nie uwzględniono. Z projektowanego przepisu ustawy wynika wprost, że dotyczy to

			3) gatunki zwierząt uwzględniane przy wyznaczaniu DPJ oraz współczynniki ich przeliczania,	Obecnie dla różnych płatności, gdzie jest konieczne wyznaczenie DJP zarówno gatunki zwierząt, jak i współczynniki przeliczania są różne.	wszystkich zwierząt zarejestrowanych w systemie IRZ. Natomiast ad przeliczników jest to kwestia zbyt szczegółowa do regulowania w ustawie.
18.		Projektowany art. 24 ust. 10	W art. 24 ust. 10 proponuje się dodać kolejny pkt 4 w brzmieniu: 4) wykaz dokumentów potwierdzających udostępnienie deklarowanych do płatności gruntów pod wypas owiec.	Konsekwencja dodania lit. c) w ust. 1. Proponuje się, aby Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, dopuścił oświadczenie o udostępnieniu posiadanych trwałych użytków zielonych (ze wskazaniem działek) pod wypas posiadaczowi owiec, zarejestrowanych w bazie IRZ, w roku kalendarzowym za który jest składany wniosek o przyznanie płatności, podpisane przez wnioskodawcę jak i posiadacza wypasanych tam owiec.	Nie uwzględniono. Nie ma potrzeby regulowania tej kwestii - zakłada się dopuszczenie wszystkich dokumentów potwierdzających ten warunek.
19.	Urząd Ochrony Danych Osobowych	Art. 1	Zgodnie z zasadą ograniczenia celu (art. 5 ust. 1 lit. b rozporządzenia UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. o ochronie danych) dane osobowe muszą być zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami. Zatem zebrane do tej pory dane nie powinny być przetwarzane w związku z realizacją celu innego niż pierwotny, tym bardziej, jeżeli nie został on określony wprost w przepisach ustawy. Bez wątplenia umocowana w przepisach UE definicja rolnika aktywnego zawodowo z założenia ma służyć ukierunkowaniu wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na faktycznych rolników, zapewniając tym samym efektywne wykorzystanie środków finansowych, to wskazać należy że projektodawca krajowy winien określić cele utworzenia rejestru rolników aktywnych zawodowo w sposób precyzyjny w projekcie ustawy lub wyliczyć je w uzasadnieniu do projektu, a nie ograniczać się do sformułowania „utworzony zostanie swoisty rejestr rolników aktywnych zawodowo, który następnie będzie		Nie uwzględniono. Projektowane przepisy mają za zadanie jedynie umożliwienie zebrania informacji potwierdzającej aktywną działalność rolników w systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Ewentualne wykorzystanie informacji zawartych w ww. rejestrze będzie możliwe wyłącznie po ustanowieniu odrębnej podstawy prawnej, w której każdorazowo zostanie wskazany konkretny cel przetwarzania danych w granicach wyraźnie określonych przez ustawodawcę. Dlatego też w przedmiotowym projekcie ustawy, nie ma potrzeby precyzyjnego wskazania celów utworzenia przedmiotowego rejestru.

			mógł być wykorzystywany do różnych celów (np. przy udzielaniu pomocy krajowej)”. Z uzasadnienia do projektu ustawy można w ogólności wnioskować, iż podstawowym celem utworzenia rejestru rolników aktywnych zawodowo jest wsparcie finansowe w ramach wspólnej polityki rolnej i programów krajowych, które ma bezpośrednio trafiać do osób prowadzących działalność rolniczą. Skoro projektodawca wskazuje na wielość tych celów, powinien je wykazać w sposób precyzyjny.		
20.	Urząd Ochrony Danych Osobowych		Pod rozważę projektodawcy poddaje się również rozważenie umożliwienia złożenia wniosku nie tylko za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji, ale także w wersji papierowej, aby uniknąć ograniczenia dostępu do pomocy dla rolników, związanego z „wykluczeniem cyfrowym”.		Uwaga nie dotyczy treści projektu. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, wnioski o przyznanie płatności objętych tzw. Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli, tj. płatności bezpośrednie oraz płatności obszarowe w ramach drugiego filaru WPR (tj. płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, ONW, ekologiczne, premie zalesieniowe) składane są wyłącznie w postaci elektronicznej już od 2018, z wykorzystaniem tzw. wniosków geoprzestrzennych. Proces elektronicznego składania wniosków wprowadzany był etapowo. W przypadku problemów z samodzielnym wypełnieniem wniosku przez Internet rolnicy mają możliwość skorzystania m.in z pomocy doradców rolnych. Na stronie internetowej ARiMR, za pośrednictwem której składane są elektroniczne wnioski o przyznanie płatności, dostępne są wszelkie niezbędne materiały informacyjne, w tym instrukcja wypełnienia

					wniosku oraz szczegółowe prezentacje. Rolnicy mają także możliwość korzystania z bezpłatnej infolinii.
21.	Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów	Projektowany art. 24 ust. 1	Propozycja brzmienia przepisu: 1) w roku składania lub roku poprzedzającym złożenia wniosku o przyznanie pomocy: a) poniósł koszty prowadzenia działalności rolniczej lub b) uzyskał przychód ze sprzedaży wytworzonych przez siebie produktów rolnych	Propozycja brzmienia przepisu: 1) w roku składania lub roku poprzedzającym złożenia wniosku o przyznanie pomocy: a) poniósł koszty prowadzenia działalności rolniczej lub b) uzyskał przychód ze sprzedaży wytworzonych przez siebie produktów rolnych	Nie uwzględniono z uwagi na zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku.
22.	Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. b	Nie każde gospodarstwo ma możliwość wejścia w ekoschematy (tradycyjna uprawa w oparciu o posiadane maszyny, brak obornika/gnojówki, struktura upraw (duży udział TUZ – mało ekoschematów węglowych), co uniemożliwia uzyskanie wymaganej ilości pkt 1,5/ha.		Uwaga niezasadna. Korzystanie z ekoschematów jest tylko jednym z kilku kryteriów. Brak uzyskiwania wsparcia z tego tytułu nie jest przeszkodą w uznaniu za aktywnego rolnika.
23.	Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów	Projektowany art. 24 ust. 6	Propozycja przepisu: Art.2 ust. 6 Dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów lub uzyskanie przychodów, o których mowa w ust. 5, rolnik przekazuje w terminie do dnia 31 października roku złożenia wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.	Wydłużenie czasu na udokumentowanie kosztów i przychodów do 31 października ze względu, że większa część roślin ozimych ma optymalny termin wysiewu/wysadzenia i za tym idzie zastosowania nawozów ma do połowy października. Pozwoli to na łatwiejsze zebranie kosztów i nie wymaga sprzedaży np. zbóż do tego czasu.	Nie uwzględniono. Wydłużenie terminu do 31 października będzie miało wpływ na wypłatę zaliczek od 16 października i terminową wypłatę płatności końcowych.
24.	Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów		Przy projektowaniu przepisów powinno uwzględnić się gospodarstwa prowadzące uprawy ekstensywne gdzie nakłady często są na niskim poziomie oraz gospodarstwa prowadzące uprawy trwałych użytkach zielonych, gdzie nakłady są stosunkowo niewielkie, a często ograniczają się jedynie do zakupu paliwa, foli oraz sznurka. W takich gospodarstwach ważne jest, aby udowodnić sprzedaż produktów na cele		Uwzględniono. W nowej wersji projektu przewidziano szczególne rozwiązania dla małych gospodarstw na 2026 r. - za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej

			rolnicze nie zaś na cele tylko energetyczne albo jest całkowity brak sprzedaży w gospodarstwach bez inwentarzowych. W takich gospodarstwach może pojawić się sytuacja, że sprzedawana jest trawa w ramach wypasu zwierząt. Jednocześnie w małych gospodarstwach handlujących lokalnie może być problem z udowodnieniem przychodów. W zakresie ponoszonych kosztów nie powinno dopuścić się przedstawiania tylko dokumentów z zakresu zakupu paliwa. Uwzględnienie wielkości kosztów i przychodów w zależności od prowadzonej produkcji (przykładowo inne koszty i zyski będą w przypadku uprawy warzyw, a inne w przypadku gospodarstw posiadających TUZ).		równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR. Kwestia dokumentów potwierdzających koszty lub przychody zostanie uregulowana w rozporządzeniu wydanym na podstawie delegacji ustawowej.
25.	Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów		W procesie uszczelniania systemu przed fikcyjnymi rolnikami należy rozważyć kwestie zwrotu podatku akcyzowego dla rolników nie posiadających ciągnika rolniczego. Zwroty podatku akcyzowego powinien dotyczyć tylko tych którzy wykorzystują paliwo do prac rolniczych.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
26.	Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów		Należy pamiętać, że 1 lutego 2026 r. wchodzi obowiązek korzystania z KSeF , co może utrudniać zbieranie faktur przez rolników ryczałtowych.		Uwaga nie dotyczy treści projektu.
27.	KOWR		Weryfikacja statusu aktywnego rolnika powinna być oceniana na podstawie wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego – ESU (ang. European Size Unit – Europejska Jednostka Wielkości).	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego jest kategorią, która wyraża wielkość standardową rocznej produkcji rolnej. Za pomocą ESU wyraża się wielkość (siłę) ekonomiczną gospodarstw rolnych, czyli ich dochodowość - 1 ESU = 1200 EUR. Wielkość tę wyraża się w kwocie netto. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa opiera się na rzeczywistych rozmiarach określonego gospodarstwa rolnego, a jednocześnie przy jej kalkulacji chodzi o wyliczenie wartości gospodarstwa na podstawie ujednoliconych parametrów. Dzięki temu wielkość	Uwaga niezasadna. Dla celów uznania rolnika za aktywnego zawodowo istotny jest fakt prowadzenia działalności rolniczej, a nie wielkość ekonomiczna gospodarstwa. Ponadto, w związku z członkostwem UE w WTO, płatności bezpośrednie co do zasady nie mogą oddziaływać na wielkość i rodzaj produkcji rolnej, dzięki czemu nie mają one charakteru instrumentu

				ma charakter obiektywny, a tym samym nadaje się do porównania potencjału ekonomicznego poszczególnych gospodarstw rolnych. Obliczając wielkość ekonomiczną gospodarstwa rolnego, bierze się pod uwagę: 1) formę prawną, w której jest ono prowadzone; 2) województwo, w którym położona jest większość użytków rolnych gospodarstwa; 3) dane dotyczące powierzchni upraw oraz stanu średniorocznego zwierząt w gospodarstwie, z uwzględnieniem odpowiednich jednostek miary. ESU określa się na potrzeby niektórych programów realizowanych przez ARiMR i może być wyliczana dla większości beneficjentów pomocy przyznanej przez ARiMR bez dodatkowego obciążania rolnika.	zakłócającego handel międzynarodowy.
28.	KOWR	Projektowany art. 24 ust. 1	Proponuje się, aby projektowany art. 24 ust. 1 otrzymał następujące brzmienie: „1. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomoc tę przyznaje się rolnikowi, który udokumentuje, że: 1) w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy: a) poniósł koszty prowadzenia działalności rolniczej oraz b) uzyskał przychód ze sprzedaży wytworzonych przez siebie produktów rolnych – w minimalnej wysokości uzależnionej od wielkości jego gospodarstwa, wynikającej ze złożonego przez niego wniosku o przyznanie pomocy w roku poprzedzającym rok złożenia tego wniosku, lub”;		Nie uwzględniono. Zaproponowano zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku.

29.		Projektowany art. 24 ust. 1	Projektowany art. 24 ust. 1 proponuje się uzupełnić o rolników prowadzących dział specjalny produkcji rolnej.		Nie uwzględniono. Katalog rolników prowadzących dział specjalny produkcji rolnej jest zbyt obszerny i jego uwzględnienie mogłoby prowadzić do nadużyć.
30.	KOWR	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 1	Proponuje się, aby projektowany art. 24 ust. 2 pkt 1 otrzymał następujące brzmienie: „1) który w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiadał zwierzęta, których średniookresowa liczba w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosi: a) co najmniej 0,3 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika w tym roku lub b) liczba posiadanych zwierząt w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 10 DJP - co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1815), lub”	Zaproponowany zapis w obecnym brzmieniu pomija gospodarstwa utrzymujące zwierzęta i posiadające znaczną powierzchnię użytków rolnych.	Nie uwzględniono. Zmienione zostało brzmienie ust. 2 pkt 1, zgodnie z którym m.in. zaproponowano obniżenie obsady zwierząt do 0,1 DJP na hektar użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika.
31.	KOWR	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2	Proponuje się, aby projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 uzyskał następujące brzmienie: „2) któremu w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano: a) płatności związane z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1, lub b) płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 2–4 oraz pkt 5b i 6, lub c) płatności ekologiczne, o których mowa w art. 41 pkt 2, lub d) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 6 lub”. Proponuje się również uzupełnienie tego punktu o minimalną liczbę zwierząt lub powierzchnię uprawy objętej płatnością.		Uwaga niezasadna. Minimalna liczba zwierząt jest określona w warunkach kwalifikowalności do danej płatności. Ponadto obowiązują wymagania minimalne do płatności bezpośrednich (1ha / 200 euro).

32.	KOWR	Projektowany art. 24 ust. 10 pkt 1	Projektowanemu art. 24 ust. 10 pkt 1 proponuje się nadać brzmienie: „1) wysokość minimalnych kosztów prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika oraz minimalnych przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych dla gospodarstwa rolnego”.		Uwaga nieuwzględniona. Wydaje się, że zwrot „w odpowiedniej wysokości” jest wystarczający.
33.	KOWR	Projektowany art. 24 ust. 1 pkt 1	W projektowanym brzmieniu art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741 oraz 2025 r. poz. 321) mowa jest o dokumentach zgromadzonych przez rolnika „w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy”. Zatem niezbędny jest okres przejściowy, aby Minister miał odpowiedni czas do wydania rozporządzenia w tym zakresie, a rolnicy ubiegający się o przyznanie pomocy, mogli zgromadzić dokumenty które zostaną dopiero wymienione w rozporządzeniu.		Nie uwzględniono. Proponuje się zmianę okresu, za jaki rolnik musi udokumentować prowadzenie działalności rolniczej, tj. zmiana z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku na okres od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia wniosku. Ponadto proponuje się wprowadzenie okresu przejściowego na rok 2026 dla najmniejszych gospodarstw.
34.	IERiGŻ		Kryterium dostępu w postaci ponoszonych kosztów/ uzyskiwanych przychodów (np. w przeliczeniu na 1 ha UR) powinno być zróżnicowane ze względu na wielkość gospodarstwa wyrażoną powierzchnią UR bądź wielkością ekonomiczną wyrażoną w SO oraz ze względu na lokalizację gospodarstwa na obszarach ONW i poza.	W polskim rolnictwie istnieje duża i rosnąca polaryzacja pod względem wielkości ekonomicznej poszczególnych gospodarstw rolnych, która jest efektem coraz większej koncentracji produkcji w gospodarstwach o większej sile ekonomicznej. W Polsce udział obszarów ONW wynosi 57,8% łącznej powierzchni UR. Są to obszary gdzie często większe znaczenie mają gospodarstwa z ekstensywną produkcją rolniczą i z ograniczonymi możliwościami jej intensyfikacji. Poza tym na gruntach najsłabszych występuje ryzyko lokalnego ich porzucania. Z drugiej strony rolnictwo na ONW ma naturalne predyspozycje aby rozwijać ekstensywną produkcję rolniczą w sposób sprzyjający dostarczaniu	Uwaga nie dotyczy treści projektu, lecz kwestii, które będą uregulowane w rozporządzeniu.

				społeczeństwu dóbr środowiskowych na wysokim poziomie i w szerokim zakresie.	
35.	IERiGŻ	Projektowany art. 24 ust. 3	Postuluje się wprowadzenie modyfikacji w zapisie „3. Agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, przekazuje Agencji, do celów sprawdzenia warunku, o którym mowa ust. 2 pkt 6, wykaz rolników, którzy otrzymali świadczenie pieniężne za udział w poprzednim roku w unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych, w terminie do dnia 31 lipca każdego roku. Proponujemy zatem zastąpić wyrażenie „którzy otrzymali” na „którym przysługuje”, celem uwzględnienia także rolników, którzy z różnych przyczyn rezygnują z tego świadczenia przekazując do Instytutu stosowne Oświadczenie.	Ustawowe zapisy wskazujące na przysługiwanie świadczenia pieniężnego za udział w FSDN co nie jest jednoznaczne z jego otrzymaniem.	Uwzględniono.
36.	Ministerstwo Spraw Zagranicznych		Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Jednocześnie pragnę zaznaczyć, że projekt ma na celu stosowanie prawa UE, w związku z czym zgodnie z art. § 19a ust. 2 „Zasad techniki prawodawczej” do tytułu ustawy należy zamieścić odnośnik informujący o akcie normatywnym, z którym ustawa jest związana. Zgodnie z § 30 ust. 1 pkt 1 Regulaminu pracy Rady Ministrów, do projektu należy również dołączyć tabelę zgodności. Ponadto, z art. 1 projektu ustawy oraz z uzasadnienia projektu wynika, że projektowana ustawa zawiera nadregulację. Do projektu nie została jednak dołączona odwrócona tabela zgodności, na której obowiązek dołączenia wskazuje § 30 ust. 2 Regulaminu pracy Rady Ministrów.		Uwaga zostanie uwzględniona na późniejszym etapie.
37.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24 ust. 10	Proponuje się doprecyzowanie przesłanek otrzymania pomocy na poziomie ustawowym. W art. 2 projektu ustawy w zakresie projektowanego art. 24 ust. 10 ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na		Uwaga nieuwzględniona - mając na uwadze tryb procedowania projektu ustawy, zaproponowane rozwiązanie pozwoli na bardziej elastyczne reagowanie na zmiany,

			lata 2023–2027 wskazuje się, że minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi wysokość kosztów prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika oraz przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych uznawaną za odpowiednią do wielkości gospodarstwa oraz wykaz dokumentów potwierdzających wymogi. Przede wszystkim należy wskazać, że z uwagi na konsekwencje uznania kryteriów prowadzenia działalności za „odpowiednie” zakres tego rozporządzenia obejmuje materię ustawową i powinien być precyzyjnie określony w ustawie. Ponadto samo upoważnienie ma charakter blankietowy i nie określa granic uznania prawodawcy przy jego tworzeniu. Wreszcie, określenie kluczowych kryteriów dla przyznania pomocy w akcie wykonawczym rodzi realne ryzyko braku możliwości uzyskania pomocy w czasie od wejścia w życie ustawy do wydania przepisów wykonawczych na jej podstawie.		które mogą zachodzić np. na rynku środków do produkcji lub zmieniających się cen produktów rolnych.
38.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24 ust. 1 pkt 1	Ponadto w art. 24 ust. 1 pkt 1 wskazuje się, że udowadnianie wymogu będzie realizowane corocznie „w roku poprzedzającym rok złożenia tego wniosku” co czyni całkowicie niepewnym status prowadzenia działalności rolniczej (przykładowo - na gruntach parku narodowego w kolejnych latach i to pomimo podejmowania 5-letnich zobowiązań).		Uwaga niezasadna. Definicja rolnika aktywnego zawodowo ma zastosowanie wyłącznie dla płatności bezpośrednich i płatności ONW, które są płatnościami rocznymi.
39.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24 ust. 11	W art. 2 w zakresie projektowanego art. 24 ust. 11 ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 wskazuje się, że minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić inne niż wymienione w pkt 2 przypadki, które nie wymagają udokumentowania – upoważnienie to ma całkowicie charakter blankietowy i może wprowadzać istotne zmiany warunków uzyskania statutu „rolnika aktywnego”, a tym samym ingerować w prawa		Uwzględniono.

			tych podmiotów. Wszystkie przypadki w tym zakresie powinny zostać uwzględnione w ustawie, a w przypadku chęci określenia części z nich na poziomie aktu wykonawczego, należy precyzyjnie określić przesłanki oraz granice uznania organu.		
40.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24	Proponuje się dodanie w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 art. 24a w brzmieniu: "Art. 24a. Przepisów art. 24 nie stosuje się do działalności rolniczej prowadzonej przez parki narodowe." Parki narodowe, które uzyskują dopłaty ONW, bezpośrednie i rolno-środowiskowo-klimatyczne mają już nadane numery identyfikacyjne rolnika przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i od wielu lat prowadzą działalność rolniczą zgodną z programami rozwoju obszarów wiejskich (PROW) (np. Pieniński Park Narodowy otrzymuje dopłaty od 2005 r.) Wprowadzenie proponowanego przepisu wyłączy parki narodowe z warunków stawianych rolnikom aktywnym zawodowo, wobec których stawia się wymogi m.in. poniesienia kosztów, uzyskania dochodów w wysokości odpowiedniej (pojęcie niezdefiniowane) do wielkości jego gospodarstwa, prowadzenia hodowli zwierząt. Utrzymanie możliwości uzyskiwania dopłat przez parki narodowe pozwoli utrzymać dotychczasowe użytkowanie kośne lub pastwiskowe prowadzone od lat na obszarach parków narodowych, pozwalając na utrzymanie nieleśnych zbiorowisk łądowych w dobrej kulturze rolnej. Taka praktyka ma istotne znaczenie przyrodnicze, ponieważ pozwala zachować unikalne zbiorowiska roślinne we właściwym stanie, a bez finansowania działań ochronnych mogą one ulec naturalnym		Uwaga nieuwzględniona. Parki narodowe uzyskują przychody, m.in. z tytułu dzierżaw czy sprzedaży siana, a także ponoszą realne koszty związane z prowadzeniem działalności rolniczej, np. koszty koszenia, w związku z czym nie powinny mieć problemu z udokumentowaniem prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie w najnowszej wersji projektu zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. W związku z powyższym, projektowane rozwiązania nie spowodują dodatkowych kosztów dla budżetu państwa, nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych.

			przekształceniom i w efekcie sukcesji wtórnej ulec zarośnięciu.		
41.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24 ust. 2	Proponuje się dodanie w art. 24 ust. w 2 pkt 7 w brzmieniu: "7) który prowadzi działalność na gruntach rolnych położonych na obszarze parku narodowego, w szczególności wykonuje działania wynikające z planu ochrony lub zadań ochronnych opracowanych dla parku narodowego, a także na gruntach będących własnością parku narodowego bądź znajdujących się w jego użytkowaniu wieczystym".	Za rolnika aktywnego zawodowo powinien być uznany rolnik wykonujący działalność rolniczą na gruntach położonych na terenie parku narodowego, w szczególności w tych przypadkach, w których prowadzenie działalności stanowi jednocześnie realizację planów ochrony bądź zadań ochronnych ustanowionych dla parków narodowych. Ta kwalifikacja powoduje konieczność zwolnienia takich podmiotów z obowiązku dokumentowania sposobu i wielkości prowadzonej działalności gospodarczej. Pomoc, o której mowa w ustawie, powinna być przyznawana rolnikom prowadzącym działalność na specyficznych terenach rolnych podlegających ochronie wynikającej m.in. w ustawy o ochronie przyrody. Jednocześnie prowadzenie takiej działalności na gruntach parków narodowych z możliwością uzyskania pomocy będzie gwarancją dla parków narodowych co do właściwego wykorzystania gruntów i ochrony przyrody udostępnianych przede wszystkim w oparciu o umowy dzierżawy. To samo dotyczy terenów znajdujących się poza parkiem narodowym, ale będących własnością parku narodowego albo w użytkowaniu wieczystym parku narodowego. Gwarancja ta wymaga przepisów ustawowych. Walory przyrodnicze wielu obszarów chronionych w szczególności tych związanych z dolinami rzecznyymi jak np. Narwiański Park Narodowy kształtowane były przez setki lat przez człowieka dzięki jego ekstensywnemu użytkowaniu rolniczemu. Dzięki tym zabiegom stworzone zostały unikatowe w skali Europy ekosystemy. Tradycyjne rolnictwo wycofało się z tych	Uwaga nieuwzględniona. Rolnicy wykonujący działalność rolniczą na gruntach parku narodowego ponoszą nakłady w postaci m.in. czynszu dzierżawnego, w związku z czym nie powinny mieć problemu z udokumentowaniem prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie w najnowszej wersji projektu zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych.

				obszarów pod koniec XX wieku, czym spowodowało niekorzystne zmiany w ekosystemach dolin rzecznych, powodując ich zarastanie i ograniczanie siedlisk otwartych. Wstąpienie Polski w 2004 roku do Unii Europejskiej, umożliwiło przywrócenie ekstensywnego rolnictwa w dolinach rzecznych. Dzięki dopłatom bezpośrednim, ONW oraz rolnośrodowiskowym corocznie utrzymywane są tereny otwarte, które są siedliskiem wielu cennych i już spotykanych tylko w tej części Europy gatunków ptaków. Prowadzący działalności rolniczą na terenie parków narodowych (w tym same parki narodowe) otrzymują wsparcie finansowe za stosowanie zasad i praktyk przyjaznych środowisku w tym np. praca w trudnym terenie, jeden pokos w ciągu roku, opóźnione terminy koszenia oraz brak nawożenia i zakaz stosowania środków ochrony roślin. Takie ograniczenia mają wpływ na zmniejszenie dochodów z produkcji rolnej oraz konieczność zwiększenia nakładów pracy. Dlatego ograniczenie płatności bezpośrednich i ONW może spowodować brak opłacalności prowadzenia działalności rolniczej na obszarach parków narodowych, a w konsekwencji zaniechanie użytkowania narwiańskich łąk i zanik cennych ekosystemów otwartych. W szczególności stworzy to zagrożenie dla gatunków ptaków, które swoje siedliska wiążą z terenami otwartymi, a są unikatowe w skali Europy i chronione nie tylko prawem polskim, ale też prawem europejskim jako przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.	
42.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. d	W art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. d proponuje się nadać brzmienie: „d) płatności rolno-środowiskowo-		Uwzględniono.

			klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6” Zmiana umożliwi uzyskiwanie dopłat rolnych do gruntów wymagających ochrony na obszarach Natura 2000, ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000; w tym będących we władaniu parków narodowych.		
43.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24	Proponuje się dodanie w art. 24 ust. 2a w brzmieniu: " 2a. Warunki, o których mowa w ust. 1, nie wymagają udokumentowania przez park narodowy."	Uzasadnienie zmiany jest tożsame z uzasadnieniem (pkt 7) wprowadzenia zmiany polegającej na dodaniu pkt 7, ale odnosi się do działalności prowadzonej samodzielnie przez park narodowy także działalności dla gruntów, na których gospodaruje poza parkiem.	Uwaga nieuwzględniona. Parki narodowe uzyskują przychody, m.in. z tytułu dzierżaw czy sprzedaży siana, a także ponoszą realne koszty związane z prowadzeniem działalności rolniczej, np. koszty koszenia, w związku z czym nie powinny mieć problemu z udokumentowaniem prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie w najnowszej wersji projektu zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych.
44.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Uzasadnienie	Na stronie 6 uzasadnienia proponuje się dodanie akapitu 2 po słowach: „gromadzić i ewidencjonować dokumenty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.” o następującej treści: „Obowiązki wynikające z ustawy nie obejmują działalności rolniczej prowadzonej przez parki narodowe, ponieważ prowadzenie gospodarstwa rolnego nie jest ich nadrzędnym zadaniem; parki narodowe nie prowadzą gospodarstwa rolniczego, niemniej wykonują działalność rolniczą, która ma na celu utrzymanie siedlisk przyrodniczych we		Biorąc powyższe wyjaśnienia pod uwagę, uwaga nieuwzględniona.

			właściwym stanie, które także są częścią krajobrazu rolniczego. Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2025 r. poz. 884) oraz ustanowionych na jej podstawie planów ochrony lub zadań ochronnych nakłada obowiązek zachowania zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych, do czego przyczynia się finansowanie działań z dopłat z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa. Dopłaty z ARiMR są ważnym wsparciem finansowym w realizacji celów ustawowych, dlatego utrzymanie dotychczasowego sposobu uzyskiwania środków finansowych, w tym także przez parki narodowe, umożliwia pełną ochronę zbiorowisk nieleśnych i siedlisk przyrodniczych znajdujących się w posiadaniu parku narodowego.		
45.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 3	W pkt 2 proponuje się dodać pkt III w brzmieniu: „III. Parki narodowe prowadzą działalność rolniczą w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich i ponoszą z tego tytułu koszty. Mając na uwadze całokształt prowadzonej działalności w parkach narodowych koszty działalności rolniczej stanowią niewielki odsetek, a prowadzenie działalności rolniczej nie jest nadrzędnym celem parku narodowego. Pozostawienie dotychczasowego finansowania w parkach narodowych umożliwi utrzymanie cennych przyrodniczo zbiorowisk łąkowych.”	Działalność rolnicza jest tylko niewielkim fragmentem kosztów i przychodów, które są generowane przez parki narodowe. Opierając się na przykładzie Pienińskiego Parku Narodowego jest to około 1% kosztów w 2024 r. W ramach działalności rolniczej prowadzona jest także sprzedaż siana pochodzącego z łąk, co w przypadku Pienińskiego PN, stanowi około 3% przychodu, a same dopłaty to 3,7% przychodu w 2024 r. Wartości te nie są zatem znaczące w kontekście działalności parku narodowego, dlatego przepis o wartości "odpowiedniej do wielkości gospodarstwa" może wyeliminować parki narodowe z możliwości formalnego korzystania z dopłat. Pomimo niewielkiego odsetka w kosztach i przychodach, dopłaty umożliwiają przywracanie i zachowanie nieleśnych zbiorowisk łąkowych, które są zadaniem wynikającym z planów ochrony. Zaniechanie działań ochronnych w	Nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych.

				półnaturalnych zbiorowiskach przyczyni się do ich przemiany i utraty, częstokroć unikalnych zbiorowisk łąkowych np. ciepłolubna łąka pienińska z centrum występowania w Pieninach.	
46.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 4	W OSR w pkt 4 proponuje się dodać: grupę Parki Narodowe; oddziaływanie negatywne.	Brak/zmniejszenie dopłat z ARIMR spowoduje zwiększenie potrzeb dotacyjnych a tym samym będzie miało wpływ na budżet państwa - obciążenie budżetu państwa w związku z realizacją zadań ochronnych (parki narodowe na wykonanie zabiegów ochronnych otrzymują z budżetu państwa dotację celową); np. dla Narwiańskiego Parku Narodowego rocznie będzie to kwota 6 022 tys. zł.	Nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na funkcjonowanie parków narodowych.
47.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 6	Wprowadzenie ustawy spowoduje obciążenie budżetu państwa w związku z realizacją zadań ochronnych – zwiększenie potrzeb dotacyjnych.		Nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie spowodują dodatkowych kosztów dla budżetu państwa i nie będą miały negatywnego wpływu na funkcjonowanie parków narodowych.
48.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 10	W OSR 10 pkt 10 należy wskazać, że projekt wpłynie na środowisko.	Brak wykonywanych zabiegów ochronnych w postaci wykaszania i wywozu biomasy będzie wiązało się z negatywnymi zmianami w środowisku przyrodniczym.	Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych.
49.	KPRM Koordynator Oceny Skutków Regulacji	Uzasadnienie / OSR pkt 2	Należy szerzej wyjaśnić (w uzasadnieniu lub pkt 2 OSR) proponowany ust. 8 w art. 24 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dot. spełnienia warunku posiadania zwierząt w przypadku posiadaniu ich przez małżonka rolnika. Warto odnieść się do kwestii współposiadania bądź posiadania przez innego		Uwaga uwzględniona.

			członka najbliższej rodziny (także w kontekście art. 23 ustawy).		
--	--	--	--	--	--

Załącznik 3. Stanowisko MRiRW do uwag do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo, zgłoszonych w ramach ponownych uzgodnień zewnętrznych oraz ponownego opiniowania

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę / stanowisko	Jednostka redakcyjna	Uwaga / propozycja zmiany / stanowisko	Uzasadnienie	Stanowisko MRiRW
1.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska		Dodanie w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 art. 24a w brzmieniu: "Art. 24a. Przepisów art. 24 nie stosuje się do działalności rolniczej prowadzonej przez parki narodowe."	Dla parków narodowych istotne są nie tylko płatności z tytułu programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego, ale także płatności ONW i płatności bezpośrednie. Dla parków prowadzących działania ochronne na obszarach nieleśnych płatności te są ważnym źródłem dochodu. Należy podkreślić, że działania ochronne prowadzone przez parki narodowe (koszenie) są de facto formą gospodarowania rolnego. Parki narodowe, które uzyskują dopłaty ONW, bezpośrednio i rolnośrodowiskowo-klimatyczne mają już nadane numery identyfikacyjne rolnika przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i od wielu lat prowadzą działalność rolniczą zgodną z programami rozwoju obszarów wiejskich (PROW) (np. Pieniński Park Narodowy otrzymuje dopłaty od 2005 r.). Wprowadzenie proponowanego przepisu wyłączy parki narodowe z warunków stawianych rolnikom aktywnym zawodowo, wobec których stawia się wymogi m.in. poniesienia kosztów, uzyskania dochodów w wysokości odpowiedniej (pojęcie niezdefiniowane) do wielkości jego gospodarstwa, prowadzenia hodowli zwierząt. Same płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne nie zrekompensują kosztów tych działań. Utrzymanie możliwości uzyskiwania dopłat przez parki narodowe pozwoli utrzymać dotychczasowe użytkowanie kośne lub pastwiskowe prowadzone od lat na obszarach parków narodowych, pozwalając na utrzymanie nieleśnych zbiorowisk łądowych w dobrej kulturze rolnej. Taka praktyka ma istotne znaczenie przyrodnicze, ponieważ pozwala zachować unikalne zbiorowiska	Nie uwzględniono. Na liście kryteriów, które pozwalają z mocy ustawy uznać dany podmiot za rolnika aktywnego zawodowo umieszczono takie okoliczności, których istota wiąże się z wykonywaniem działalności rolniczej (np. posiadanie zwierząt gospodarskich), i które w związku z tym pozwalają bezsprzecznie uznać dany podmiot za faktycznego rolnika. Samo ustanowienie i funkcjonowanie parku narodowego nie może bezsprzecznie świadczyć o prowadzeniu działalności rolniczej. Jednocześnie w najnowszej wersji projektu zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych.

				roślinne we właściwym stanie, a bez finansowania działań ochronnych mogą one ulec naturalnym przekształceniom i w efekcie sukcesji wtórnej ulec zarośnięciu. Obecne brzmienie przepisów w projekcie ustawy nie daje pewności co do uzyskiwania przez parki narodowe płatności bezpośrednich i ONW, ponieważ w uzasadnieniu do projektu kwestie te są potraktowane w sposób wybiórczy, co powoduje dalsze wątpliwości interpretacyjne w zakresie wprowadzanych ustawą zmian. Ryzyko pojawia się przy uznaniu parku jako beneficjenta, ponieważ może pojawić się trudność z uznaniem kryterium prowadzenia działalności rolniczej, tj. problem z brakiem sprzedaży, brakiem przychodów, brak typowych dla producenta rolnego kosztów produkcyjnych (z uwagi na brak zwolnienia dla parków narodowych).	Z danych ARiMR wynika, że 15 parków narodowych realizuje płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, w związku z czym zostaną automatycznie uznane za rolników aktywnych zawodowo. Dodatkowo z posiadanych przez MRiRW informacji wynika ponadto, że w przypadku parków narodowych, które samodzielnie podejmują działalność rolniczą na gruntach rolnych leżących w ich granicach, koszty prowadzenia tej działalności sięgają kwot nawet 3 500 zł na ha, a więc znacznie powyżej planowanego poziomu kosztów, które pozwolą na udokumentowanie prowadzenia działalności rolniczej. W związku z tym projektowane rozwiązania w zakresie warunków uzyskiwania wsparcia nie będą stwarzać żadnych trudności dla parków narodowych. Ponadto trzeba mieć na uwadze stanowisko KE, która na posiedzeniu Grupy Roboczej ds. Horyzontalnych Kwestii Rolnych (WPR po 2027 r.) w dniu 8 października 2025 roku poinformowała państwa członkowskie, że parki narodowe nie mogą być
--	--	--	--	---	--

					automatycznie uznane za beneficjentów degresywnego obszarowego wsparcia dochodów (ang. Degressive Area Based Income Support – DABIS) w ramach przyszłej WPR ponieważ ich priorytetową działalnością nie jest działalność rolnicza, co też zostało wskazane przez MKiŚ w piśmie z dnia 27.10.2025 do uzasadnienia projektu ustawy (cyt: ”(...) <i>przez parki narodowe, ponieważ prowadzenie gospodarstwa rolnego nie jest ich nadrzędnym zadaniem (...)</i>”).
2.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska		Dodanie do nowego brzmienia art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. h ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w następującym brzmieniu: „h) który prowadzi działalność na gruntach położonych na obszarze parku narodowego, w szczególności wykonuje działania wynikające z planu ochrony lub zadań ochronnych parku narodowego.”	Za rolnika aktywnego zawodowo w każdym przypadku powinien być uznany rolnik wykonujący działalność rolniczą na gruntach położonych na terenie parku narodowego, w szczególności w tych przypadkach, w których prowadzenie działalności stanowi jednocześnie realizację planów ochrony bądź zadań ochronnych ustanowionych dla parków narodowych. Ta kwalifikacja powoduje jednocześnie konieczność zwolnienia takich podmiotów z obowiązku dokumentowania sposobu i wielkości prowadzonej działalności gospodarczej. Dokumentowanie sposobu i wielkości prowadzonej działalności gospodarczej, przy znaczącym nakładzie pracy i niskich przychodach z tej działalności w przypadku ekstensywnych działań na obszarach parków narodowych może skutkować zaniechaniem przez rolników tych działań, a w efekcie prowadzić do zarastania cennych przyrodniczo siedlisk. Pomoc, o której mowa w ustawie, powinna być przyznawana rolnikom prowadzącym działalność na specyficznych terenach rolnych, podlegających ochronie wynikającej m.in. z ustawy o ochronie przyrody. Jednocześnie prowadzenie takiej działalności na gruntach parków narodowych z	Nie uwzględniono. Rolnicy wykonujący działalność rolniczą na gruntach parku narodowego ponoszą nakłady w postaci m.in. czynszu dzierżawnego, w związku z czym nie powinni mieć problemu z udokumentowaniem prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie w najnowszej wersji projektu zaproponowano automatyczne uznanie za aktywnych zawodowo rolników realizujących zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne również w ramach interwencji na użytkach rolnych. Dodatkowo w celu ograniczenia obciążeń

			możliwością uzyskania pomocy będzie gwarancją dla parków narodowych co do właściwego wykorzystania gruntów udostępnianych przede wszystkim w oparciu o umowy dzierżawy. Gwarancja ta wymaga przepisów ustawowych. Prowadzący działalność rolniczą na terenie parków narodowych (w tym same parki narodowe) otrzymują wsparcie finansowe za stosowanie zasad i praktyk przyjaznych środowisku, w tym np. praca w trudnym terenie, jeden pokos w ciągu roku, opóźnione terminy koszenia oraz brak nawożenia i zakaz stosowania środków ochrony roślin. Takie ograniczenia mają wpływ na zmniejszenie dochodów z produkcji rolnej oraz konieczność zwiększenia nakładów pracy. Dlatego ograniczenie płatności bezpośrednich i ONW może spowodować brak opłacalności prowadzenia działalności rolniczej na obszarach parków narodowych, a w konsekwencji zanik cennych ekosystemów otwartych. W szczególności stworzy to zagrożenie dla gatunków ptaków, które swoje siedliska wiążą z terenami otwartymi, a są unikatowe w skali Europy i chronione nie tylko prawem polskim, ale też prawem europejskim jako przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.	związanych z procesem dokumentowania spełnienia wymogów, przewiduje się wprowadzenie szerokiego katalogu dopuszczalnych dowodów oraz przyjęto założenie, że realizacja obowiązków wynikających z ustawy będzie wiązała się z minimalnymi kosztami po stronie beneficjentów. Projektowana ustawa nie stwarza zatem trudności w uzyskaniu wsparcia przez takich producentów. Jednocześnie proponowane rozwiązanie, zgodnie z którym za aktywnych zawodowo należałoby automatycznie uznać tych rolników, którzy realizują plany ochronne bądź zadania parku narodowego, budzi wątpliwości pod kątem zgodności z przepisami UE. W wyroku w sprawie C-684/13 Demmer Trybunał Sprawiedliwości UE stwierdził bowiem, że „rolnik musi w szczególności posiadać margines swobody w prowadzeniu swojej działalności rolniczej na rozpatrywanych obszarach, a nie podejmować w związku z nimi działań wyłącznie na żądanie wydzierżawiającego”. Sam fakt realizacji planów ochronnych nie gwarantuje zatem, że dany podmiot
--	--	--	--	---

					bezsprzecnie prowadzi działalność rolniczą swobodnie dysponując danym gruntem (choć tego nie wyklucza).
3.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska		W art. 2 pkt 1 projektu, w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, użyte w tym przepisie wielokrotnie wyrazy: „użytki rolne” zastąpić wyrazami: „grunty rolne”.	Przepis uznaje za rolników aktywnych podmioty realizujące zobowiązania rolnośrodowiskowo-klimatyczne. Jednak poprzez użycie określenia: „na użytkach rolnych” spowodował wyeliminowanie z możliwości uzyskania dopłat gruntów rolnych, które są w klasyfikacji geodezyjnej nieużytkami. Parki narodowe i dzierżawcy gruntów w parkach narodowych prowadzą działania ochronne także na nieużytkach będących gruntami rolnymi.	Nie uwzględniono. Wszystkie definicje mające zastosowanie w ramach systemu wsparcia bezpośredniego wynikają bezpośrednio z przepisów prawa Unii Europejskiej. Z tego względu używana terminologia powinna być każdorazowo zgodna z tymi przepisami. Wyrażenie „grunty rolne” nie jest zdefiniowane w przepisach regulujących zasady przyznawania płatności bezpośrednich, wobec czego nie jest zasadne posługiwanie się tym terminem. Zgodnie z przepisami UE płatności bezpośrednie (już obecnie) przyznawane są do użytków rolnych, które obejmują grunty orne (w tym ugorowane), uprawy trwałe i trwałe użytki zielone. Nie wyklucza to możliwości przyznawania płatności bezpośrednich do nieużytków w rozumieniu klasyfikacji geodezyjnej, jeżeli spełniają one definicję kwalifikującego się hektara w rozumieniu przepisów UE i doprecyzowaną w przepisach krajowych.
4.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projektowany art. 24	Proponuje się dodanie w art. 24 ust. 2a w brzmieniu: " 2a. Warunki, o których mowa w ust.	Uzasadnienie zmiany jest tożsame z uzasadnieniem (pkt 7) wprowadzenia zmiany polegającej na dodaniu pkt 7, ale odnosi się do działalności prowadzonej samodzielnie	Uwaga nieuwzględniona. Patrz lp. 1.

			1, nie wymagają udokumentowania przez park narodowy."	przez park narodowy także działalności dla gruntów, na których gospodaruje poza parkiem.	
5.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Uzasadnienie	Na stronie 6 uzasadnienia proponuje się dodanie akapitu 2 po słowach: „gromadzić i ewidencjonować dokumenty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.” o następującej treści: „Obowiązki wynikające z ustawy nie obejmują działalności rolniczej prowadzonej przez parki narodowe, ponieważ prowadzenie gospodarstwa rolnego nie jest ich nadrzędnym zadaniem; parki narodowe nie prowadzą gospodarstwa rolniczego, niemniej wykonują działalność rolniczą, która ma na celu utrzymanie siedlisk przyrodniczych we właściwym stanie, które także są częścią krajobrazu rolniczego. Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2025 r. poz. 884) oraz ustanowionych na jej podstawie planów ochrony lub zadań ochronnych nakłada obowiązek zachowania zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych, do czego przyczynia się finansowanie działań z dopłat z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa. Dopłaty z ARiMR są ważnym wsparciem finansowym w realizacji celów ustawowych, dlatego utrzymanie dotychczasowego sposobu uzyskiwania środków finansowych, w tym także przez parki narodowe, umożliwia pełną ochronę zbiorowisk nieleśnych i siedlisk przyrodniczych znajdujących się w posiadaniu parku narodowego.		Biorąc powyższe wyjaśnienia pod uwagę, uwaga nieuwzględniona.
6.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 3	W pkt 2 proponuje się dodać pkt III w brzmieniu: „III. Parki narodowe prowadzą działalność rolniczą w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich i ponoszą z tego tytułu koszty. Mając na uwadze całokształt prowadzonej działalności w parkach narodowych koszty działalności rolniczej stanowią niewielki odsetek, a prowadzenie działalności rolniczej nie jest nadrzędnym celem	Działalność rolnicza jest tylko niewielkim fragmentem kosztów i przychodów, które są generowane przez parki narodowe. Opierając się na przykładzie Pienińskiego Parku Narodowego jest to około 1% kosztów w 2024 r. W ramach działalności rolniczej prowadzona jest także sprzedaż siana pochodzącego z łąk, co w przypadku Pienińskiego PN, stanowi około 3% przychodu, a same dopłaty to 3,7% przychodu w 2024 r. Wartości te nie są	Nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych z uwagi na brak

			parku narodowego. Pozostawienie dotychczasowego finansowania w parkach narodowych umożliwi utrzymanie cennych przyrodniczo zbiorowisk łąkowych.”	zatem znaczące w kontekście działalności parku narodowego, dlatego przepis o wartości "odpowiedniej do wielkości gospodarstwa" może wyeliminować parki narodowe z możliwości formalnego korzystania z dopłat. Pomimo niewielkiego odsetka w kosztach i przychodach, dopłaty umożliwiają przywracanie i zachowanie nieleśnych zbiorowisk łąkowych, które są zadaniem wynikającym z planów ochrony. Zaniechanie działań ochronnych w półnaturalnych zbiorowiskach przyczyni się do ich przemiany i utraty, częstokroć unikalnych zbiorowisk łąkowych np. ciepłolubna łąka pienińska z centrum występowania w Pieninach.	ryzyka wykluczenia parków z możliwości uzyskania płatności bezpośrednich, co opinii MKiŚ w mogłoby prowadzić do zaniechania prowadzenia działań ochronnych na ich terenie.
7.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 4	W OSR w pkt 4 proponuje się dodać: grupę Parki Narodowe; oddziaływanie negatywne.	Brak/zmniejszenie dopłat z ARIMR spowoduje zwiększenie potrzeb dotacyjnych a tym samym będzie miało wpływ na budżet państwa - obciążenie budżetu państwa w związku z realizacją zadań ochronnych (parki narodowe na wykonanie zabiegów ochronnych otrzymują z budżetu państwa dotację celową); np. dla Narwiańskiego Parku Narodowego rocznie będzie to kwota 6 022 tys. zł.	Nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych z uwagi na brak ryzyka wykluczenia parków z możliwości uzyskania płatności bezpośrednich, co w opinii MKiŚ mogłoby prowadzić do zaniechania prowadzenia działań ochronnych na ich terenie.
8.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 6	Wprowadzenie ustawy spowoduje obciążenie budżetu państwa w związku z realizacją zadań ochronnych – zwiększenie potrzeb dotacyjnych.		Nie uwzględniono. Z uwagi na fakt, że projektowane rozwiązania nie będą negatywnie wpływać na funkcjonowanie parków narodowych, a ich celem nie jest wyłączenie ich ze wsparcia bezpośredniego, nie będzie to skutkowało koniecznością zwiększenia potrzeb dotacyjnych na realizację zadań ochronnych tych

					parków. Projektowane przepisy nie spowodują zatem dodatkowych kosztów dla budżetu państwa.
9.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	OSR pkt 10	W OSR 10 pkt 10 należy wskazać, że projekt wpłynie na środowisko.	Brak wykonywanych zabiegów ochronnych w postaci wykaszania i wywozu biomasy będzie wiązało się z negatywnymi zmianami w środowisku przyrodniczym.	Nie uwzględniono. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, należy wskazać, że projektowane rozwiązania nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko ani na funkcjonowanie parków narodowych z uwagi na brak ryzyka wykluczenia parków z możliwości uzyskania płatności bezpośrednich, co w opinii MKiŚ mogłoby prowadzić do zaniechania prowadzenia działań ochronnych na ich terenie.
10.	Ministerstwo Finansów i Gospodarki	ust. 5 w art. 24	Posiadane przez KAS informacje o rezygnacji ze zwolnienia, o którym mowa w ustawie o VAT – podlegają ochronie prawnej, jako tajemnica skarbowa a ich udostępnienie powinno być uzasadnione nawet w przypadku, gdy dostęp do tych danych przysługuje akredytowanym agencjom płatniczym.		Uwzględniono. Zrezygnowano z przepisu pozwalającego za automatyczne uznawanie za aktywnych rolników rezygnujących ze zwolnienia z VAT.
11.	Ministerstwo Finansów i Gospodarki	ust. 5 w art. 24	Informacja o rezygnacji podatnika ze zwolnienia, o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług nie daje podstaw do wnioskowania o zmianie w aktywności zawodowej rolnika, lecz jedynie o formie w jakiej spełnia on swój obowiązek w podatku VAT. Rolnik, który rezygnuje ze zwolnienia należnego rolnikowi ryczałtowemu, może w dalszym ciągu prowadzić działalność rolniczą, rozliczając VAT na zasadach ogólnych lub w pewnym zakresie korzystać ze zwolnienia z VAT na zasadach ogólnych. Rolnik zaprzestający wykonywania działalności		Uwzględniono. Zrezygnowano z przepisu pozwalającego za automatyczne uznawanie za aktywnych rolników rezygnujących ze zwolnienia z VAT.

			rolniczej, z której dostawy były opodatkowane do tej pory na zasadzie właściwej dla rolnika ryczałtowego, nie zgłasza tego faktu do urzędu skarbowego, tak więc KAS nie posiada takich informacji w swoich ewidencjach. O aktywności danej osoby, jako rolnika, mogą świadczyć jedynie fakty, możliwe do zweryfikowania na podstawie dowodów, które zostały wymienione w pozostałych podpunktach projektowanego przepisu ustawy o PS WPR na lata 2023– 2027.		
12.	Ministerstwo Finansów i Gospodarki	Projektowany art. 24 ust. 5	Proponowana zmiana niejasno wskazuje na podmiot obowiązany, tj. Krajową Administrację Skarbową, nie określa, czy chodzi o każdy z Urzędów Skarbowych, każdą Izbę Administracji Skarbowej, czy o dane zbiorcze od Szefa KAS oraz nie precyzuje w jaki sposób dane mają zostać przekazane, w jakiej formie i na jakich zasadach. KAS nie wskazano również w pkt 4 OSR, jako podmiotu na który oddziałuje projekt.		Uwzględniono. Zrezygnowano z przepisu pozwalającego za automatyczne uznawanie za aktywnych rolników rezygnujących ze zwolnienia z VAT.
13.	Rządowe Centrum Legislacji	Projektowany art. 24 ust. 4	Projektowany art. 24 ust. 4 wymaga zatem ponownej analizy i skorygowania w taki sposób, aby dane, które mają być zawarte w wykazie przekazywanym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zostały ograniczone do tych, którymi faktycznie dysponuje agencja łącznikowa.	Zgodnie z proponowanym nowym brzmieniem tego przepisu w tym wykazie w przypadku rolników będących osobami fizycznymi mają być podane ponadto numery PESEL, a gdy dana osoba fizyczna nie ma numeru PESEL – numer i nazwa dokumentu stwierdzającego tożsamość tej osoby oraz nazwa organu, który wydał ten dokument. Rządowe Centrum Legislacji zauważa, że z przepisów ustawy o FSDN nie wynika, aby agencja łącznikowa dysponowała ww. dodatkowymi danymi odnoszącymi się do rolników ani przepisy tej ustawy nie nakładają na rolnika będącego osobą fizyczną obowiązku przekazania agencji łącznikowej takich danych.	Uwzględniono. Zaproponowano, aby wykaz zawierał numery identyfikacyjne z ewidencji producentów, o ile rolnik poda ten numer. Zgodnie z informacjami z IERiGŻ, część rolników już teraz dobrowolnie te dane przekazuje.
14.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Art. 1	Proponuje się pkt 2 w § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. 2023, poz. 454) nadać następujące brzmienie:	W ocenie ARiMR umieszczenie projektowanej zmiany spowoduje, że będzie miała wpływ na zawartość treści wniosku o wpis do ewidencji producentów, określoną rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. 2023, poz. 454), zgodnie bowiem z	Nie uwzględniono. Propozycja dotyczy zmiany rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji

			„2) dane, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1-7, ust. 2 i ust. 3 ustawy;”.	§ 3 pkt 2 ww. rozporządzenia, wniosek o wpis o ewidencji producentów, w przypadku gdy o wpis ubiega się organizacja producentów, zawiera dane, o których mowa w art. 7 ust. 1, 2 i 3 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów. W szczególności należy podkreślić, że obowiązek producenta wnioskującego o wpis do ewidencji producentów dotyczyłby wszystkich jednostek redakcyjnych (punktów) w art. 7 ust. 1 ww. ustawy, czyli także informacji, czy producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, o czym w innym procesie rozstrzyga organ ARiMR. Mając na uwadze, iż ARiMR przedmiotowe dane posiada, nałożenie powyższego obowiązku na producenta byłoby nieuzasadnione. Jeżeli inne sformułowanie projektowanych przepisów ustawy nie jest możliwe, ARiMR proponuje nie rozszerzać zakresu danych objętych wnioskiem o wpis do ewidencji producentów wskutek rozszerzenia treści art. 7 ust. 1 zmienianej ustawy, a w konsekwencji pozostawić aktualny zakres danych we wniosku o wpis do ewidencji producentów, przez zawężenie w pkt 2 w § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. 2023, poz. 454) listy jednostek redakcyjnych art. 7 ust. 1 zmienianej ustawy.	producentów, a nie projektu ustawy.
15.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 1	Art. 24. 1. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomoc tę przyznaje się rolnikowi, który udokumentuje, że w okresie od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia tego wniosku: 1) poniósł koszty prowadzenia działalności rolniczej lub 2) uzyskał przychód ze sprzedaży wytworzonych przez siebie produktów rolnych	Należy doprecyzować do którego roku odnosi się wielkość gospodarstwa – do poprzedniego czy bieżącego.	Nie uwzględniono. Z treści zaproponowanego przepisu wynika, że wielkość gospodarstwa dotyczy roku składania wniosków.

			– w wysokości odpowiedniej do wielkości jego gospodarstwa wynikającej ze złożonego przez niego wniosku o przyznanie pomocy w roku składania wniosków.		
16.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. a)	a) który w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiadał zwierzęta, których średnia liczba w tym okresie w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosi co najmniej 0,1 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu rolnika wskazanych przez tego rolnika we wniosku o przyznanie pomocy, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1815) lub	Okres 90 dni budzi wątpliwości interpretacyjne: czy to samo zwierzę ma być u rolnika przez 90 dni ciągiem czy w każdym dniu mogą być inne zwierzęta, które będą uwzględnione przy wyliczaniu DJP. Przy usunięciu okresu 90 dni DPJ będzie wyliczane dla wszystkich zwierząt w danym dniu i dzielone przez długość okresu.	Uwzględniono.
17.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. b)	Proponuje się w art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. b) projektowanego przepisu dodanie kolejnego tiret w brzmieniu: - płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, jeżeli zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, których mowa w art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, za realizację których są przyznawane te płatności, są realizowane na użytkach rolnych, lub	Należy uznawać za rolników aktywnych zawodowo także rolników realizujących na użytkach rolnych zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach PROW 2014-2020.	Uwzględniono.

18.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit b	Wątpliwości budzi fakt, iż w przypadku, gdy o spełnieniu kryterium o aktywnym rolniku decyduje powierzchnia deklarowana np. do płatności związanych z produkcją czy ekoschematów nie została określona procentowa powierzchnia upraw deklarowanych do tych płatności w stosunku do powierzchni gruntów ornych/użytków rolnych. Czy jeżeli rolnik deklaruje 100 ha gruntów ornych, w tym 10 arów do płatności do truskawek jest już rolnikiem aktywnym zawodowo? W opinii ARiMR powinien być określony procentowy udział.		Nie uwzględniono. Ministerstwo dąży do określenia minimalnych wymogów, które będą wystarczające do osiągnięcia założonych celów, przy jednoczesnym ograniczeniu obciążeń administracyjnych. Założeniem jest, aby proponowane regulacje nie prowadziły do nadmiernego skomplikowania obowiązującego systemu przyznawania płatności.
19.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 5	Krajowa Administracja Skarbowa przekazuje Agencji w terminie do dnia 1 marca roku składania wniosków o przyznanie pomocy wykaz rolników, którzy do końca roku poprzedzającego rok składania wniosków zrezygnowali ze zwolnienia , o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.	W związku z faktem, iż potrzebujemy wykazu wszystkich Vatowców rolników, którzy nie tylko w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku zrezygnowali ze zwolnienia, ale także tych którzy np. w latach wcześniejszych dokonali takiej rezygnacji i rezygnacja ta jest obowiązująca także w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku.	Zrezygnowano z przepisu pozwalającego za automatyczne uznawanie za aktywnych rolników rezygnujących ze zwolnienia z VAT.
20.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 15	W art. 24 ust. 15 proponuje się dodać pkt 3 w brzmieniu: 3) wykaz gatunków zwierząt uwzględnianych przy wyznaczaniu DJP wraz z ich współczynnikami.	Agencja ponownie zgłasza konieczność określenia przez ministra w drodze rozporządzenia gatunków zwierząt i przypisanych im współczynników DJP. Obecnie stosowane są różne przeliczniki do różnych płatności oraz różne gatunki zwierząt.	Nie uwzględniono. Kwestia zbyt szczegółowa do uregulowania w ustawie.
21.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 8	Proponowane przez ARiMR brzmienie przepisu art. 24 ust. 8 pkt. 1 i 2 tiret końcowe ustawy o PS: - rolnika uznaje się, za aktywnego zawodowo jeżeli udostępnia te obszary posiadaczowi zwierząt z gatunku owca do wypasu kulturowego, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1815). W takim przypadku rolnik udostępniający TUZ wskazuje we wniosku nr ewidencyjny	Problemem udostępniania TUZ dotyczy tylko wypasu kulturowego, gdzie w bazie danych IRZ nie dochodzi do przekazania zwierząt rolnikowi, który udostępnia TUZ, ale znajduje się informacja o wypasie kulturowym wraz ze wskazaniem lokalizacji działki. W każdym innym przypadku zwierzęta powinny być zarejestrowane w siedzibie stada osoby udostępniającej TUZ. A więc Ci rolnicy mogą spełnić warunek podstawowy art. 24 ust. 2 pkt 2a.	Częściowo uwzględniono.

			rolnika/rolników, który jest posiadaczem wypasanych zwierząt.		
22.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowany art. 24 ust. 3:	Proponowane przez ARiMR brzmienie projektowanego przepisu art. 24 ust. 3: „3. Agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, przekazuje Agencji, do celów sprawdzenia spełniania warunku, o którym mowa ust. 2 pkt 2 lit. f, wykaz rolników, którym przysługuje świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o FSDN, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w terminie do dnia 1 marca roku składania wniosku o przyznanie pomocy.”	ARiMR wskazuje, iż zmiana terminu przekazania wykazu rolników spełniających warunek o którym mowa ust. 2 pkt 2 lit. f, umożliwi automatyczne zakwalifikowanie rolników jako „rolnika aktywnego zawodowo” w obowiązującym terminie składania wniosków o przyznanie płatności w kampanii 2026. Z informacji pozyskanych przez ARiMR wynika, że realizacja płatności w ramach tego świadczenia pieniężnego jest dokonywana do końca roku w którym rolnik uczestniczył w FSDN, a ponieważ w przepisie mamy odniesienie do roku poprzedzającego rok składania wniosków nie ma ograniczeń, aby wykaz został przygotowany na początek kampanii, tak aby wstępna weryfikacja warunku rolnika aktywnego zawodowo była możliwa już na etapie składania wniosku w aplikacji eWniosekPlus.	Uwzględniono (w porozumieniu z IERiGŻ).
23.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	art. 3 pkt 1	Proponuje się uszczegółowić przepis art. 3 pkt 1: 1) warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie wymagają udokumentowania przez rolnika, któremu za 2025 rok przyznano płatności bezpośrednie, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2 , w wysokości nie przekraczającej równowartości w złotych kwoty 1125 euro, a w przypadku, gdy nie przyznano tych płatności za 2025 r. – suma:	Proponuje się, aby uznawać za aktywnych rolników, którym za rok 2025 przyznano płatności bezpośrednie do określonej kwoty, a nie tym którzy w roku 2025 otrzymali płatności bezpośrednie w określonej kwocie. Decyzje w sprawie przyznania płatności za kampanię 2025 są wydawane do 31 maja kolejnego roku kalendarzowego. Przyjęcie, że ma to być rok kalendarzowy 2025 oznacza nierówne traktowanie rolników ze względu na fakt, iż w kampanii 2024 (wypłacanej w roku 2025) przeliczenie kwoty płatności następowało po innym kursie, niż rolnikom, którym przyznano płatność za rok 2025 w roku 2025. Co z rolnikami w takim przypadku, którzy w roku 2025 otrzymali płatności bezpośrednie z obu kampanii??? Powyższe wynika z faktu, że rolnik pomimo przyznania płatności nie otrzyma jej z uwagi na fakt, że cała płatność zostanie skonsumowana przez zobowiązania windykacyjne.	Uwzględniono.
24.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	art. 3 pkt 2	Proponuje się, aby art. 3 pkt 2 otrzymał następujące brzmienie: 2) wykaz, o którym mowa w art. 24 ust. 3 i 5 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, Agencja łącznikowa i Krajowa	Ze względu na fakt, iż został w uwadze zmieniony termin dla przekazania danych przez Agencję łącznikową proponujemy dodać w opiniowanym art. także Agencję łącznikową.	Uwzględniono.

			Administracja Skarbowa przekazuje Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.		
25.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie		Zapis stawia rolników w bardzo trudnej sytuacji. W małych, rodzinnych gospodarstwach (np. 10 ha) będących na ryczałcie nikt nie zbiera faktur – brak takiego obowiązku. Wszelkie wydatki związane z zakupem materiału siewnego, nawozów, ŚOR, czy paliwa będą nie do udokumentowania w roku 2026 ponieważ zostały zakupione już w 2025 roku. Podobna sytuacja wystąpi w przypadku sprzedaży produktów rolnych. Małe gospodarstwa przeznaczają swoją produkcję na samozaopatrzenie albo na sprzedaż sąsiedzką, natomiast sprzedaż towarowa należy do mniejszości. Przy sprzedaży towarowej rolnik ryczałtowy również nie musi gromadzić faktur ze sprzedaży. Rolnik powinien mieć czas na zapoznanie się i dostosowanie do nowych wymogów. Nowe regulacje powinny zacząć obowiązywać w 2027 roku, to dałoby czas na przygotowanie faktur zarówno kosztowych i przychodowych. W chwili obecnej jeśli te regulacje wejdą w 2026 roku to producent rolny wielokrotnie nie będzie w stanie udokumentować zarówno kosztów, jak i przychodów. Tak zdefiniowany rolnik aktywny zawodowo spowoduje wykluczenie wielu małych i rodzinnych gospodarstw rolnych z systemu płatności bezpośrednich.		Uwaga niezasadna. Na rok 2026 przewidziano mechanizm przejściowy dla małych gospodarstw, polegający na automatycznym uznawaniu za aktywnych zawodowo rolników, którym za rok 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nie przekraczającej równowartości w złotych kwoty 1125 euro. Szacuje się, że z tego rozwiązania może skorzystać nawet około 600 tys. gospodarstw. Oznacza to, że w pierwszym roku stosowania nowej definicji aktywnego rolnika obowiązek dokumentowania prowadzenia działalności rolniczej na podstawie ponoszonych kosztów lub przychodów będzie dotyczył maksymalnie około 60 tys. gospodarstw.
26.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. a	Treść projektowanego art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 w zakresie kryteriów, które pozwolą na zwolnienie rolników z dokumentowania prowadzenia działalności		Nie uwzględniono. Celem nowych rozwiązań nie jest restrykcyjne ograniczenie dostępu do wsparcia, a jedynie jego właściwe ukierunkowanie na osoby, które faktycznie

			rolniczej tj. automatycznie uznawane rolników za aktywnych zawodowo, w szczególności liczba posiadanych zwierząt, która została zredukowana z 0,3 DJP na hektar do zaledwie 0,1 DJP na hektar, budzi uzasadnione wątpliwości. W uzasadnieniu do projektu wskazano, iż zmiany tej dokonano ze względu na specyfikę gospodarstw specjalizujących się w chowie owiec i kóz w terenach górskich, w których dominują małe stada i niska klasa gruntów. Wydaje się, że udział terenów górskich i gospodarstw zajmujących się chowem owiec i kóz jest marginalny na tle innych gospodarstw i pozostałych terenów rolniczych w kraju, zatem tego typu regulacja nie znajduje uzasadnienia. W celu uwzględnienia specyfiki terenów górskich i funkcjonujących tam gospodarstw rolnych, powinno to zostać odrębnie zapisane jako wyjątek np. dla gospodarstw zajmujących się chowem owiec i kóz na terenach górskich – liczba w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosi co najmniej 0,1 DJP.		zajmują się rolnictwem (również na niewielką skalę, na własne potrzeby czy w niepełnym wymiarze). Ministerstwo dąży do określenia minimalnych wymogów, które będą wystarczające do osiągnięcia założonych celów, przy jednoczesnym ograniczeniu obciążeń administracyjnych. Wprowadzenie zbyt szczegółowych rozwiązań, w szczególności o charakterze regionalnym mogłyby niepotrzebnie skomplikować system przyznawania płatności.
27.	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	projektowany art. 24 ust. 2 pkt 2 lit. b	Proponuje się dodatkowo uwzględnić w ramach kryteriów formalnych, których spełnienie nie wymaga od producenta dodatkowego udokumentowania posiadania statusu rolnika aktywnego zawodowo – fakt otrzymywania płatności do wybranych interwencji leśno-zadrzewieniowych.	Na ten moment za aktywnego rolnika uznani będą producenci rolni uczestniczący w interwencjach m.in. rolnictwo ekologiczne i rolno-środowiskowo-klimatycznych w sposób szczególny przyczyniających się do dbałości o stan środowiska przyrodniczego. Nasuwa się jednak pytanie, czy za rolników aktywnych, nie powinni zostać również uznani producenci, którzy zadeklarowali tworzenie zadrzewień śródpolnych i zakładanie systemów rolno-leśnych oraz uzyskują do nich 5-letnią premię pielęgnacyjną? Systemy te są bowiem sposobem użytkowania gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze, przynosząc tym samym korzyści środowiskowo-klimatyczne. Co więcej, ograniczając zjawisko adwekcji, tj. ruchu powietrza na sąsiadujących polach uprawnych przynoszą również korzyści ekonomiczne minimalizując skutki erozji wietrznej. Warto	Nie uwzględniono. Na liście kryteriów, które pozwalają z mocy ustawy uznać dany podmiot za rolnika aktywnego zawodowo umieszczono takie okoliczności, których istota wiąże się z wykonywaniem działalności rolniczej (np. posiadanie zwierząt gospodarskich), i które w związku z tym pozwalają bezsprzecznie uznać dany podmiot za faktycznego rolnika. Istotą inwestycji i premii leśno-zadrzewieniowych nie jest

				podkreślić, że uczestniczenie rolników w tych interwencjach jest zatem ważnym przejawem ich dążenia do lepszej adaptacji do występujących coraz częściej skutków zmian klimatu w postaci susz rolniczych.	działalność rolnicza, lecz cele klimatyczne i środowiskowe.
28.	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	projektowany art. 24 ust. 1	Jak w projekcie ustawy traktowana jest/będzie wielkość gospodarstwa.	W Polsce według danych ARiMR funkcjonuje bowiem około 360 tys. gospodarstw posiadających zwierzęta, z tego 75 tys. to gospodarstwa ze zwierzętami bez gruntów rolnych. Ponadto w Polsce funkcjonuje dosyć liczna grupa gospodarstw ze szczególnie dużą obsadą zwierząt w przeliczeniu na 1 ha gruntów rolnych.	Poniżej wyjaśnienia: Koszty i przychody odnoszą się do powierzchni. Rolnicy posiadający zwierzęta i nie posiadający gruntów rolnych mogą zostać uznani za aktywnych z tytułu płatności związanych z produkcją do zwierząt lub ekoschematu Dobrostan zwierząt, co jest spójne z minimalnymi wymaganiami do otrzymania płatności bezpośrednich (1ha / 200 euro).
29.	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	projektowany art.24 ust. 3	„Agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, przekazuje Agencji, do celów sprawdzenia spełniania warunku, o którym mowa ust. 2 pkt 2 lit. f, wykaz rolników, którym przysługuje świadczenie pieniężne o którym mowa w wykazie w art. 17 ust. 1 ustawy o FSDN, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w terminie do dnia 31 lipca roku składania wniosku o przyznanie pomocy <i>i którzy wyrazili zgodę na umieszczenie ich w wykazie.</i> ”		Nie uwzględniono. Ministerstwo nie widzi potrzeby nakładania na rolników dodatkowych obowiązków dotyczących składania oświadczeń w tym zakresie.
30.	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	projektowany art.24 ust. 4	„Wykaz, o którym mowa w ust 3. zawiera dane określone w art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o FSDN...”	W ustawie o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN) w art. 14 ust. 3 pkt 1 jest wskazanie na numer REGON na potrzeby wspierania doradców w pozyskiwaniu gospodarstw z osobowością prawną do badania. Gospodarstwa te nie otrzymują jednak świadczenia pieniężnego za udział w FSDN. Z dotychczasowego wieloletniego doświadczenia gromadzenia danych z gospodarstw rolnych we współpracy z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego wynika,	Nie uwzględniono. REGON posiadają również osoby fizyczne będące przedsiębiorcą (w tym prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne).

				że rolnicy bardzo ostrożnie podchodzą do przekazywania danych wrażliwych jak PESEL zwłaszcza że potrzeba ich zbierania nie wynika z obecnie obowiązującej ustawy o FSDN. Zachodzą zatem przesłanki do uznania przez rolnika, że numer PESEL może być wykorzystany do celów kontrolnych skoro proponowana ustawa zakłada przekazywanie go do ARiMR. Dlatego też jako Agencja Łącznikowa odpowiedzialna za realizację zadania Polski FSDN obawiamy się, że zbieranie tej dodatkowej informacji będzie skutkowało rezygnacją rolników z prowadzenia rachunkowości rolnej.	
31.	Koordynator Oceny Skutków Regulacji	OSR	W związku ze zmianami w projekcie zasadne byłoby szersze omówienie w pkt 1 i 2 OSR przyczyn wprowadzenia i oczekiwanych efektów zmian kryteriów dot. rolników, którzy automatycznie zostaną uznani za aktywnych zawodowo, tzn.: a. skrócenia do 90 dni w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku obowiązku posiadania określonej liczby zwierząt; b. zmniejszenia średniej liczby zwierząt do co najmniej 0,1 DJP (wcześniej 0,3 DJP, które było uzasadnione „poziomowi obsady stosowanemu, jako warunek kwalifikowalności do płatności, dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami”).		Ad lit. a – w związku z uwagą ARiMR, odstąpiono od okresu 90 dni. Ad lit. b – uwzględniono.
32.	Koordynator Oceny Skutków Regulacji	OSR	Warto również, aby w OSR przedstawić informacje (ew. prognozy), jaka liczba rolników w docelowym modelu będzie automatycznie uznawana za rolnika aktywnego zawodowo, a dla jakiej grupy będzie konieczne składanie dodatkowych dokumentów.		Uwzględniono.
33.	Koordynator Oceny Skutków Regulacji	OSR	W związku z informacjami dot. wprowadzenia większych obciążeń niż bezwzględnie wymagane przez UE – rekomendowane jest szersze omówienie tych obowiązków i ich niezbędności w polskim systemie (pkt 8 OSR).		Uwzględniono.
34.	Przewodniczący Komitetu do	Art. 2 pkt 1	Określone w projektowanym art. 2 pkt 1 ustawy przesłanki dokumentujące aktywność zawodową		Uwaga niezasadna.

	spraw Pożytku Publicznego		rolników skutecznie ograniczą możliwość działalności organizacji pozarządowych.		Celem nowych rozwiązań nie jest restrykcyjne ograniczenie dostępu do wsparcia, a jedynie jego właściwe ukierunkowanie na podmioty, które faktycznie zajmują się rolnictwem. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy będzie wiązała się z minimalnymi kosztami / przychodami po stronie beneficjentów. Większość organizacji pozarządowych ponosi koszty (np. koszenia, zagospodarowania biomasy, koszty pracy) lub uzyskuje przychody (np. za sprzedaż siana). Część z nich posiada również zwierzęta, co jest jednym z kryteriów, które pozwalają z mocy ustawy uznać dany podmiot za rolnika aktywnego zawodowo bez konieczności przedstawiania dodatkowych dowodów. Ponadto w 2026 r. za rolników aktywnych zawodowo proponuje się automatycznie uznać tych rolników, którym w roku 2025 przyznano płatności bezpośrednie w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1 125 EUR.
--	----------------------------------	--	--	--	---

TABELA ZGODNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU:		Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo			
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO / WDRAŻANYCH AKTÓW PRAWNYCH ¹⁾ :		Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm. ¹⁾), zwane dalej „rozporządzeniem 2021/2115”.			
WYJAŚNIENIE TERMINU WEJŚCIA W ŻYCIE PROJEKTU:		Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 15 marca 2026 r., tj. z pierwszym dniem składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW za 2026 r. Zaproponowane rozwiązania stanowią odpowiedź na postulaty zgłaszane przez rolników i organizacje rolnicze. Kwestie dotyczące definicji rolnika aktywnego zawodowo były przedmiotem szerokich konsultacji przeprowadzonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na początku 2025 r. Proponowany termin wejścia w życie projektowanej ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego, gdyż przewiduje realizację postulatów rolników, którzy są adresatami projektowanej ustawy.			

PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ ²⁾					
Jedn. red.	Treść przepisu UE ³⁾	Koniecz- -ność wdroże nia T / N	Jedn. red. (*)	Treść przepisu/ów projektu (*)	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów wykraczającyc h poza minimalne wymogi prawa UE (**)

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35, Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136, Dz. Urz. UE L 102 z 17.04.2023, str. 1, Dz. Urz. UE L 148 z 08.06.2023, str. 130, Dz. Urz. UE L 2024/946 z 26.03.2024 oraz Dz. Urz. UE L 2024/1468 z 24.05.2024.

Art. 4 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115	5. „Rolnika aktywnego zawodowo” definiuje się w taki sposób, aby zagwarantować, że wsparcie będzie przyznawane wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym bądź grupom osób fizycznych lub prawnych prowadzącym działalność rolniczą na co najmniej minimalnym poziomie, przy czym niekoniecznie ze wsparcia należy wykluczyć rolników prowadzących działalność rolniczą i nierolniczą lub rolników prowadzących działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin. Określając, kto jest „rolnikiem aktywnym zawodowo”, państwa członkowskie stosują obiektywne i niedyskryminujące kryteria, takie jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa oraz włączenie działalności rolniczej tych osób do rejestrów krajowych lub regionalnych. Kryteria takie mogą zostać wprowadzone w jednej lub kilku formach wybranych przez państwa członkowskie, w tym w formie wykazu negatywnego wykluczającego uznanie rolnika za rolnika aktywnego zawodowo. Jeżeli państwa członkowskie uznają za rolników aktywnych zawodowo tych rolników, którzy w poprzednim roku nie otrzymali płatności bezpośrednich przekraczających określoną kwotę, kwota ta nie może być wyższa niż 5 000 EUR.	T	Art. 2	Art. 2. W ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741 oraz z 2025 r. poz. 321) wprowadza się następujące zmiany: 1) art. 24 otrzymuje brzmienie: „Art. 24. 1. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, pomoc tę przyznaje się rolnikowi, który w okresie od dnia 1 czerwca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy do dnia 31 maja roku złożenia tego wniosku: 1) poniósł koszty bezpośrednie prowadzenia działalności rolniczej lub 2) uzyskał przychody ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych – w wysokości odpowiedniej do wielkości gospodarstwa tego rolnika wynikającej ze złożonego przez niego wniosku o przyznanie pomocy, a także gdy ten rolnik udokumentuje poniesienie tych kosztów lub uzyskanie tych przychodów w tej wysokości. 2. Wysokość kosztów i przychodów, o których mowa w ust. 1, odpowiednią do wielkości gospodarstwa rolnika ustala się z uwzględnieniem wysokości tych kosztów i przychodów odpowiedniej do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych. 3. Warunki, o których mowa w ust. 1, nie wymagają udokumentowania przez: 1) spółdzielnię rolników, spółdzielnię produkcji rolnej i grupę producentów rolnych; 2) rolnika: a) który w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca roku złożenia wniosku o przyznanie pomocy posiadał zwierzęta, których średnia liczba w tym okresie w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) wynosiła co najmniej 0,1 DJP na hektar wszystkich użytków rolnych będących w posiadaniu tego rolnika i wskazanych przez niego we wniosku o przyznanie pomocy, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1815 oraz z 2025 r. poz. 1795), lub	Z uwagi na fakt, że ramowa definicja „aktywnego rolnika” określona w przepisach UE jest dość elastyczna, to każde państwo członkowskie ma obowiązek wdrożyć ją w swoim Planie strategicznym na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów. Obecne rozwiązania minimalizują obciążenia administracyjne dla beneficjentów wsparcia w ramach WPR i agencji płatniczej. Niemniej jednak w celu lepszego ukierunkowania wsparcia na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem, niezbędna jest zmiana podejścia w zakresie
--	--	---	--------	---	--

				b) który spełnia warunki przyznania: – płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1, do powierzchni użytków rolnych, na których uprawia w plonie głównym ziemniaki skrobiowe, buraki cukrowe, pomidory, chmiel, truskawki, len lub konopie włókniste, lub – płatności związanych z produkcją, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2, lub – płatności w ramach ekoschematów, o których mowa w art. 30 pkt 2–4, 5b i 6, lub – płatności ekologicznych, o których mowa w art. 41 pkt 2, lub – płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, o których mowa w art. 42 ust. 1, jeżeli zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, o których mowa w art. 70 ust. 1 rozporządzenia 2021/2115, za realizację których przyznaje się te płatności, są realizowane: – na użytkach rolnych, a ten rolnik posiada plan działalności rolnośrodowiskowej w odniesieniu do użytków rolnych objętych tymi zobowiązaniami lub – w odniesieniu do zwierząt – i ubiega się o przyznanie tych płatności, lub c) któremu w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano w formie dotacji pomoc na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 73 rozporządzenia 2021/2115, dotyczącej: – rozwoju małych gospodarstw lub – inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność, lub d) któremu w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy wypłacono przynajmniej pierwszą ratę pomocy na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 75 rozporządzenia 2021/2115, w zakresie rozpoczynania działalności przez młodych rolników, lub	weryfikacji prowadzenia działalności rolniczej poprzez wprowadzenie bardziej restrykcyjnych wymogów, które będą podlegały sprawdzeniu przez ARiMR. W konsekwencji będzie się to wiązało z większym obciążeniem organizacyjnym i administracyjnym niż definicja przyjęta w obowiązującym PS WPR. Niemniej jednak szacuje się, że w 2026 r., z uwagi na wprowadzenie mechanizmu przejściowego dla małych gospodarstw (jak wskazano w pkt 2 OSR), obowiązek dokumentowania działalności rolniczej będzie dotyczył ok. 60
--	--	--	--	--	--

				e) któremu za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii kwalifikowany, o których mowa w art. 40c ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502), lub f) któremu przysługuje świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN) (Dz. U. poz. 368), zwanej dalej „ustawą o FSDN”, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy. 4. Agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, przekazuje Agencji w celu sprawdzenia spełniania warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. f, wykaz rolników, którym przysługuje świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o FSDN, za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w terminie do dnia 1 marca roku składania wniosku o przyznanie pomocy. 5. Wykaz, o którym mowa w ust. 4, zawiera dane określone w art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o FSDN oraz numer identyfikacyjny nadany rolnikowi w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o ile rolnik podał ten numer na potrzeby zbierania danych, o których mowa w art. 1 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego sieć danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (Dz. Urz. UE L 328 z 15.12.2009, str. 27, z późn. zm.²⁾), i wyraził zgodę na przekazanie tego numeru przez agencję łącznikową, o której mowa w art. 2 ustawy o FSDN, Agencji w celu określonym w ust. 4. 6. Dokumenty potwierdzające poniesienie kosztów lub uzyskanie przychodów, o których mowa w ust. 1, składa się wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy lub przekazuje w terminie do dnia 31 sierpnia	tys. gospodarstw. Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego o ARiMR do zmian w systemie płatności bezpośrednich wprowadzonych ze skutkiem od 2026 r. oraz przeprowadzenia kampanii informacyjnej.
--	--	--	--	--	---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 195 z 27.07.2011, str. 42, Dz. Urz. UE L 158 z 10.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 340 z 17.12.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 328 z 12.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 325 z 20.12.2022, str. 13, Dz. Urz. UE L 2023/2514 z 15.11.2023 oraz Dz. Urz. UE L 2023/2674 z 29.11.2023.

				roku złożenia tego wniosku za pomocą systemu teleinformatycznego Agencji w sposób określony w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. 7. Warunki, o których mowa w ust. 1, uznaje się za spełnione również w przypadku, gdy koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zostały poniesione lub przychody, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zostały uzyskane przez małżonka rolnika ubiegającego się o pomoc, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik. 8. W przypadku gdy rolnik ubiega się o przyznanie pomocy do trwałych użytków zielonych, które ten rolnik udostępnia innej osobie do wypasu zwierząt trawożernych posiadanych przez tę osobę, przy ustalaniu średniej liczby zwierząt, o której mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, uwzględnia się zwierzęta trawożerne posiadane przez tę osobę, które zostały przemieszczone na trwałe użytki zielone udostępniane przez tego rolnika do wypasu tych zwierząt, co potwierdzają informacje zawarte w komputerowej bazie danych prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. 9. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. a, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy zwierzęta były w posiadaniu małżonka rolnika ubiegającego się o pomoc, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik. 10. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. c, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika ubiegającego się o pomoc w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano w formie dotacji pomoc na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 73 rozporządzenia 2021/2115, dotyczącej: 1) rozwoju małych gospodarstw lub 2) inwestycji w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność – a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik. 11. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. d, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika ubiegającego się o pomoc w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy wypłacono przynajmniej pierwszą ratę	
--	--	--	--	--	--

				pomocy na realizację operacji w ramach interwencji, o której mowa w art. 75 rozporządzenia 2021/2115, w zakresie rozpoczynania działalności przez młodych rolników, a małżonek ten nie ubiega się o przyznanie pomocy, o przyznanie której ubiega się rolnik. 12. Warunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 lit. e, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy małżonkowi rolnika ubiegającego się o pomoc w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub materiału siewnego kategorii kwalifikowany, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii elitarny, lub ekologicznego materiału siewnego kategorii kwalifikowany, o których mowa w art. 40c ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych. 13. Jeżeli z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1, wynika, że pomoc jest przyznawana rolnikom aktywnym zawodowo, w decyzji w sprawie o przyznaniu pomocy zamieszcza się informację, czy rolnik jest rolnikiem aktywnym zawodowo. 14. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia: 1) wysokość kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej poniesionych przez rolnika oraz wysokość przychodów uzyskanych przez rolnika ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych, które są odpowiednie do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych, 2) wykaz dokumentów potwierdzających poniesienie przez rolnika kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej oraz uzyskanie przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych – mając na względzie ceny środków produkcji rolnej oraz ceny produktów rolnych, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznaniem pomocy.”; 2) w art. 29 w ust. 3 w części wspólnej skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2023 r. poz. 1815)”; 3) w art. 39 w ust. 1 w pkt 2 skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2023 r. poz. 1502)”. Art. 3. W 2026 r.:	
--	--	--	--	---	--

				1) warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie wymagają udokumentowania przez rolnika, któremu za 2025 r. przyznano płatności bezpośrednie, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2, w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 1125 euro, a w przypadku gdy rolnikowi nie przyznano tych płatności za 2025 r. – nie wymagają udokumentowania przez tego rolnika, jeżeli suma: a) iloczynu liczby kwalifikujących się hektarów, o których mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.³⁾), które ten rolnik posiada w 2026 r., i średniej krajowej wysokości płatności bezpośrednich, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2, za hektar za 2025 r. oraz b) iloczynu wyrażonej w dużych jednostkach przeliczeniowych (DJP) liczby zwierząt zatwierdzonych do płatności bezpośrednich, o których mowa w art. 20 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2, w 2026 r., które ten rolnik posiada, i średniej krajowej wysokości tych płatności do zwierząt w złotych na DJP za 2025 r. – nie przekracza równowartości w złotych kwoty 1125 euro; 2) wykaz, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, agencja łącznikowa, o której mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN) (Dz. U. poz. 368), przekazuje Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.	

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 119 z 21.04.2022, str. 1, Dz. Urz. UE L 181 z 07.07.2022, str. 35, Dz. Urz. UE L 227 z 01.09.2022, str. 136, Dz. Urz. UE L 102 z 17.04.2023, str. 1, , Dz. Urz. UE L 148 z 08.06.2023, str. 130, Dz. Urz. UE L 2024/946 z 26.03.2024 oraz Dz. Urz. UE L 2024/1468 z 24.05.2024.

POZOSTAŁE PRZEPISY PROJEKTU ⁴⁾		
Jedn. red.	Treść przepisu projektu krajowego	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu

¹⁾ W wypadku projektu usuwającego naruszenie Komisji należy wpisać nr naruszenia, zaś w wypadku wykonywania orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości (czy to w trybie prejudycjalnym czy skargowym) należy podać datę wyroku i sygnaturę sprawy

²⁾ Tabelę zbieżności dla przepisów Unii Europejskiej można wygenerować przy pomocy systemu e-step (www.e-step.pl/urzednik). W wypadku konieczności dodania uzasadnienia dla przekroczenia minimum europejskiego należy dodać odpowiednią kolumnę

³⁾ W tej części należy wskazać przepisy dyrektywy, decyzji ramowej, przepisy prawa UE, których naruszenie wskazała Komisja lub których wykładni dokonał Trybunał Sprawiedliwości

⁴⁾ W tej części należy wskazać wszystkie przepisy projektu aktu prawnego, które nie zostały wymienione w pierwszej części tabeli. Ze względu na konieczność ograniczenia projektów implementujących prawo UE do przepisów wyłącznie i ściśle dostosowawczych przepisy wykraczające poza ten zakres powinny mieć charakter wyjątkowy i być opatrzone uzasadnieniem konieczności ich wprowadzenia .

(*) Jeżeli do wdrożenia danego przepisu UE potrzebne jest oprócz przepisu przenoszącego treść, także wprowadzenie przepisów zapewniających stosowanie (np. przepisy proceduralne, przepisy karne itp.), w tabeli powinny znaleźć się wszystkie te przepisy wraz z oznaczeniem ich jednostek redakcyjnych

(**) W wypadku wprowadzenia przepisów, które przekraczają minimum ustanowione przepisami UE (o ile jest to dopuszczalne) konieczne jest uzasadnienie zastosowania takiej normy

ODWRÓCONA TABELA ZGODNOŚCI

Tytuł projektu		Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo	
Lp.	Jedn. red.	Treść przepisu projektu	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu
1	Art. 1 projektu ustawy zmieniający art. 7 ust. 1 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności	Art. 1 W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865) w art. 7 w ust. 1 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu: „8) informację, czy producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona informacja, że producent ten jest rolnikiem aktywnym zawodowo.”.	W art. 1 projektu ustawy zmienia się przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865) w taki sposób, aby prowadzona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ewidencja producentów zawierała informację o tym, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja. Dzięki temu utworzony zostanie swoisty rejestr rolników aktywnych zawodowo, który następnie będzie mógł być wykorzystywany do różnych celów (np. przy udzielaniu pomocy krajowej), po ustanowieniu stosownej podstawy prawnej.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać
wniosek o wpis do ewidencji producentów**

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865 oraz ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 454) § 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dane, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–7 oraz ust. 2 i 3 ustawy;”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2026 r.

**MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU
WSI**

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1000).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2025 r. poz. 865, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o KSEP”.

Nowelizacja rozporządzenia jest konieczna z uwagi na zmiany wprowadzone w ustawie z dnia ... o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo, która wprowadza zmianę do ustawy o KSEP. W art. 1 ww. ustawy dodano pkt 8 w art. 7 ust. 1 ustawy o KSEP. Ma to na celu zmianę przepisów w taki sposób, aby prowadzona przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ewidencja producentów zawierała informację o tym, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja. Dzięki temu utworzony zostanie swoisty rejestr rolników aktywnych zawodowo, który następnie będzie mógł być wykorzystywany do różnych celów (np. przy udzielaniu pomocy krajowej).

W związku z powyższym w § 3 pkt 2 zmienianego rozporządzenia jest konieczne doprecyzowanie zakresu danych, które zawiera wniosek o wpis do ewidencji producentów w przypadku, gdy o taki wpis ubiega się organizacja producentów. Dotychczasowe brzmienie § 3 pkt 2 obejmuje dane, o których mowa w art. 7 ust. 1, 2 i 3 ustawy o KSEP. Nowelizacja projektowanego rozporządzenia doprecyzowuje, że organizacje producentów nie są zobowiązane do wskazywania we wniosku o wpis do ewidencji producentów informacji, o których mowa w art. 7 w ust. 1 pkt 8 ustawy o KSEP, tj. informacji, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, oraz wskazania roku, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja.

Dane, o których mowa w art. 7 w ust. 1 pkt 8 ustawy o KSEP, nie będą danymi, które powinna wskazywać organizacja producentów we wniosku o wpis do ewidencji producentów. Dane te Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie pozyskiwać we własnym zakresie z decyzji o przyznaniu pomocy i gromadzić w ewidencji producentów, wchodzącej w skład krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Biorąc pod uwagę powyższa zmiana rozporządzenia ma jedynie charakter techniczny, doprecyzowujący.

W § 2 proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 marca 2026 r., tj. z pierwszym dniem składania wniosków o przyznanie płatności obszarowych za 2026 r.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy o KSEP, wniosek o wpis do ewidencji producentów, co do zasady, składa się nie później niż w dniu złożenia wniosku o przyznanie płatności.

Zaproponowanemu terminowi wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie stoją na przeszkodzie zasady demokratycznego państwa prawnego.

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677).

Ponadto projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia zostanie wpisany do Wykazu prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stefan Krajewski – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Anna Domaracka –Naczelnik Wydziału Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli oraz Płatności ONW Departament Płatności Bezpośrednich, tel.: 22 623 23 69, Adres email: Anna.Domaracka@minrol.gov.pl	Data sporządzenia 04.12.2025 r. Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz.U. z 2025 r. poz. 865, z późn. zm.) Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi –
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zmiana rozporządzenia rozwiązuje problem konieczności dostosowania treści obowiązującego rozporządzenia dotyczącego zawartości wniosku o wpis do ewidencji producentów do rozwiązań wprowadzonych w ustawie z dnia ... o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo, która zmienia ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwaną dalej „ustawą o KSEP”. Istotą problemu jest potrzeba wyłączenia z informacji, które wnioskodawca podaje we wniosku o wpis do ewidencji producentów, tj. informacji proponowanych w art. 1 ustawy z dnia ... o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia pozycji rolników aktywnych zawodowo (informacja, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, oraz rok, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest działanie legislacyjne polegające na zmianie obowiązującego rozporządzenia, w której nastąpi wyłączenie z informacji, które wnioskodawca podaje we wniosku o wpis do ewidencji producentów, informacji, czy dany producent jest rolnikiem aktywnym zawodowo, oraz roku, za który została wydana ostatnia decyzja w sprawie przyznania pomocy, w której została zamieszczona taka informacja, w odniesieniu do wnioskodawcy będącego organizacją producentów.

Analizy wskazują, że osiągnięcie celu projektu za pomocą innych środków nie jest możliwe. W związku z powyższym konieczne jest wydanie przedmiotowego rozporządzenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy Unii Europejskiej regulujące składanie wniosku o wpis do ewidencji producentów w państwach członkowskich nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy wspólnotowe określają jedynie ramy prawne, w których będą mogły poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy te są wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach Unii Europejskiej zostaną zastosowane rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
ARiMR	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych ARiMR	ARiMR	Pozytywne - Brak konieczności pozyskiwania dodatkowych informacji we wniosku o wpis do ewidencji.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z następującymi organizacjami społecznymi:

- 1) Radą Dialogu Społecznego;
- 2) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 3) Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 4) Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
- 5) Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”;
- 7) Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
- 8) Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 9) Polska Federacją Rolną;
- 10) Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 11) Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 12) Krajową Radą Izb Rolniczych;
- 13) Krajową Izbą Gospodarczą, Komitetem Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 14) Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”;
- 15) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych;
- 16) Forum Związków Zawodowych;
- 17) Konfederacją LEWIATAN;
- 18) Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 19) Business Centre Club;
- 20) Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
- 21) Krajową Radą Spółdzielczą;
- 22) Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 23) Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
- 24) Polskim Związkiem Zawodowym Rolników;
- 25) Związkiem Rzemiosła Polskiego;
- 26) NSZZ Solidarność;
- 27) Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 28) Federacją Przedsiębiorców Polskich;
- 29) Związkiem Zawodowym Rolnictwa Polskiego Wolni i Solidarni;
- 30) Związkiem Firm Public Relations.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]
--	---

(ceny stałe z r.)	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa. Projekt rozporządzenia określa jedynie szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów. Projekt rozporządzenia nie spowoduje zmniejszenia dochodów budżetu państwa. Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
	(dodaj/usuń)											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na sytuację dużych przedsiębiorstw										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na sytuację sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw										

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na sytuację rodziny, obywateli oraz gospodarstw domowych. Wyniki analizy wpływu projektowanego aktu normatywnego na sytuację rodziny, obywateli oraz gospodarstw domowych wskazują, że projektowane przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ww. podmiotów.
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	Brak wpływu.
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektu rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektu rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się, że projekt rozporządzenia wejdzie w życie z dniem 15 marca 2026 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		

Efekty wejścia w życie projektu rozporządzenia będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.
--

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie określenia wysokości kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej poniesionych przez rolnika i przychodów uzyskanych przez rolnika ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych, które są odpowiednie do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych, oraz wykazu dokumentów potwierdzających poniesienie przez rolnika kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej i uzyskanie przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych

Na podstawie art. 24 ust. 14 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741 oraz z 2025 r. poz. 321 oraz ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wysokość kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika wynosi ... zł w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych.

§ 2. Wysokość przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez rolnika produktów rolnych wynosi zł w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych.

§ 3. Dokumentami potwierdzającymi poniesienie kosztów, o których mowa w § 1, są:

- 1) faktury w rozumieniu art. 2 pkt 31, 32 i 32a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, 894, 896, 1203, 1541 i 1811), lub
- 2) umowy sprzedaży w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, 1172 i 1508), lub
- 3) rachunki w rozumieniu art. 87 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111, 497, 621, 622, 769, 820, 1203, 1235, 1414, 1417, 1669, 1804 i 1863), lub

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1000).

- 4) inne równoważne dowody spełniające wymagania określone w § 6 ust. 3 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 6 września 2025 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. poz. 1299)
– potwierdzające zakup środków obrotowych do produkcji rolnej lub zakup usług rolniczych lub
- 5) potwierdzenie wypłaty wynagrodzenia pracownikom zatrudnionym w gospodarstwie, w tym na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach, o której mowa w art. 91a–f ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770), lub
- 6) potwierdzenie zapłaty czynszu dzierżawnego określonego na podstawie umowy o dzierżawie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 826) oraz ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny;
- 7) potwierdzenie opłacenia polisy ubezpieczenia upraw na podstawie umowy ubezpieczenia, o której mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2025 r. poz. 251).

§ 4. Dokumentami potwierdzającymi uzyskanie przychodów, o których mowa w § 2, są:

- 1) faktury w rozumieniu art. 2 pkt 31, 32 i 32a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w tym faktury VAT RR, o których mowa w art. 116 ust. 1 i 2 tej ustawy, lub
- 2) umowy sprzedaży w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, lub
- 3) inne równoważne dowody, spełniające wymagania określone w § 6 ust. 3 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 6 września 2025 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów
– potwierdzające sprzedaż wytworzonych przez rolnika produktów rolnych.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2026 r.

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 24 ust. 14 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 24 ust. 14 ustawy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wysokość kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika oraz przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych, które są odpowiednie do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych, a także wykaz dokumentów potwierdzających poniesienie przez rolnika kosztów prowadzenia działalności rolniczej oraz uzyskania przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych, mając na względzie ceny środków produkcji rolnej oraz ceny produktów rolnych, a także zabezpieczenie przed nieuzasadnionym przyznaniem pomocy.

Zaproponowane w projekcie rozporządzenia wysokości kosztów prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika (§ 1 projektowanego rozporządzenia) oraz przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez rolnika produktów rolnych (§ 2 projektowanego rozporządzenia), w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych, zostały określone z wykorzystaniem analiz przeprowadzonych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w tym zakresie.

Jednocześnie w projektowanych § 3 i § 4 zaproponowany został katalog dokumentów, który umożliwi rolnikom udowodnienie poniesienia kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej lub uzyskania przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez siebie produktów rolnych. Ww. katalog obejmuje zarówno faktury (mogą to być np. faktury za zakup nawozów, środków ochrony roślin, materiału siewnego i rozmnożeniowego, faktury za usługi lub zabiegi agrotechniczne czy sprzedaż płodów rolnych), umowy sprzedaży, jak i wszelkie inne równoważne dowody (np. dowody opłat pocztowych i bankowych, noty księgowe, dowody wewnętrzne), które potwierdzą zakup środków produkcji lub sprzedaż produktów rolnych.

Konieczność przedstawienia takich dowodów dotyczy rolników, którzy nie zostali uznani za rolników aktywnych zawodowo na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy.

Zgodnie z § 5 projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2026 r., tj. z pierwszym dniem składania wniosków o przyznanie płatności za 2026 r. Proponowany

termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Przepisy projektowanego rozporządzenia nie będą miały wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przepisy projektowanego rozporządzenia nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod nr

Nazwa aktu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie określenia wysokości kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej poniesionych przez rolnika i przychodów uzyskanych przez rolnika ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych, które są odpowiednie do wielkości gospodarstwa o powierzchni 1 ha użytków rolnych, oraz wykazu dokumentów potwierdzających poniesienie przez rolnika kosztów bezpośrednich prowadzenia działalności rolniczej i uzyskanie przychodów ze sprzedaży wytworzonych przez niego produktów rolnych Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Stefan Krajewski – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Joanna Kołodziejczyk, Naczelnik Wydziału Realizacji Płatności Bezpośrednich, Departament Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel. 22 623 14 93, adres e-mail: joanna.kolodziejczyk@minrol.gov.pl	Data sporządzenia: grudzień 2025 r. Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 24 ust. 13 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741, z późn. zm.) Nr w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi –
OCENA SKUTKÓW REGULACJI	
1. Jaki problem jest rozwiązywany?	
Rozporządzenie wyeliminuje wątpliwości rolników dotyczące wysokości kosztów i przychodów (określona zostanie konkretna kwota kosztów i przychodów) oraz rodzajów dokumentów, które potwierdzą poniesienie kosztów lub uzyskanie przychodów na potrzeby weryfikacji prowadzenia działalności rolniczej.	
2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt	
Rekomendowane rozwiązanie to działanie legislacyjne – wykonanie upoważnienia zawartego w	

art. 24 ust. 14 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Efektu tego nie można osiągnąć działaniem innym niż działanie legislacyjne.

Zgodnie z nowymi rozwiązaniami weryfikacja aktywności rolniczej, co do zasady, odbywać się będzie na podstawie minimalnych kosztów ponoszonych na działalność rolniczą lub przychodów z działalności rolniczej, przy czym rolnik będzie miał możliwość wyboru sposobu udowodnienia prowadzenia tej działalności. Dlatego w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych niezbędne jest określenie wysokości akceptowanych kosztów lub przychodów oraz katalogu dokumentów, które potwierdzą poniesienie ww. kosztów lub uzyskanie przychodów z prowadzenia działalności rolniczej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Inne państwa członkowskie UE ustanawiają warunki uznawania rolników za rolników aktywnych zawodowo również za pomocą działań legislacyjnych. Z uwagi na fakt, że ramowa definicja aktywnego rolnika określona w przepisach UE jest dość elastyczna, to każde państwo członkowskie ma obowiązek wdrożyć ją w swoim Planie strategicznym na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy ubiegający się o przyznanie płatności bezpośrednich i płatności ONW	ok. 660 tys., a w roku 2026 ok. 60 tys.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)	Negatywne - konieczność zgromadzenia i dostarczenia do ARiMR wymaganych dokumentów na określoną w rozporządzeniu kwotę.
ARiMR	Centrala, 16 oddziałów regionalnych oraz 314 biur powiatowych	ARiMR	Wpływ na organizację pracy agencji płatniczej – obowiązek weryfikacji dokumentów, konieczność dostosowania systemu informatycznego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia nie będzie przedmiotem pre-konsultacji publicznych.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji

Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbinglej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do zaopiniowania do następujących partnerów społecznych:

1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 440) do:

1. Forum Związków Zawodowych;
2. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (Sekretariatu Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”);
3. Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
4. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
5. Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych Polski Związek Rolny;
6. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
7. Polskiego Związku Zawodowego Rolników;
8. Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników;
9. Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej;
10. Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”;
11. Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
12. Związku Zawodowego Rolnictwa Polskiego Wolni i Solidarni;
13. Związku Zawodowego Rolników „Fuch Młodych Farmerów”;
14. Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”;
15. Związku Zawodowego Rolników Rzeczypospolitej „SOLIDARNI”;
16. Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;

2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423) do:

1. Federacji Przedsiębiorców Polskich;
2. Konfederacji Lewiatan;
3. Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
4. Związku Pracodawców Business Centre Club;
5. Związku Rzemiosła Polskiego;

6. Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;

7. Polskiego Towarzystwa Gospodarczego;

3) na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.) do Rady Dialogu Społecznego;

4) na podstawie art. 38 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 183) do Krajowej Rady Izb Rolniczych;

5) na podstawie art. 259 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2024 r. poz. 593, z późn. zm.) do Krajowej Rady Spółdzielczej.

Zgodnie z § 36 Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji publicznych z organizacjami społecznymi, zainteresowanymi podmiotami i instytucjami takimi jak:

1. Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
2. Federacja Gospodarki Żywnościowej RP;
3. Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP;
4. Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
5. Fundacja WWF Polska;
6. Instytut Gospodarki Rolnej;
7. Izba Zbożowo Paszowa;
8. Koalicja Żywa Ziemia;
9. Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego Krajowej Izby Gospodarczej;
10. Krajowe Stowarzyszenie Mleczarzy;
11. Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
12. Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw;
13. Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych Izba Gospodarcza;
14. Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
15. Krajowy Związek Plantatorów Tytoniu w Lublinie;
16. Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”;
17. Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
18. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
19. Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny;
20. Krajowy Związek Stowarzyszeń Producentów Ziemniaków Skrobiowych w Polsce;

21. Lubelskie Stowarzyszenie Rolnicze;
22. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
23. Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców;
24. Polska Federacja Rolna;
25. Polska Federacja Ziemniaka;
26. Polska Grupa Producentów Skrobi Ziemniaczanej i Modyfikatów;
27. Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych;
28. Polska Izba Lnu i Konopi;
29. Polska Izba Mleka;
30. Polska Izba Nasienna;
31. Polska Izba Ogrodnicza;
32. Polska Izba Technologii i Wyrobów Naturalnych;
33. Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego;
34. Polski Związek Ogrodniczy;
35. Polski Związek Owczarski;
36. Polski Związek Plantatorów Tytoniu w Krakowie;
37. Polski Związek Pracodawców – Usługodawców Rolnych;
38. Polski Związek Producentów Chmielu;
39. Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych;
40. Polski Związek Zrzeszeń Leśnych;
41. Polskie Stowarzyszenie Zrównoważonego Rolnictwa i Żywności;
42. Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego;
43. POLSOR Polskie Stowarzyszenie Obsługi Rolnictwa;
44. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw;
45. Stowarzyszenie na rzecz ochrony tradycyjnych odmian pomidorów;
46. Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa;
47. Stowarzyszenie Polska Izba Miodu;
48. Stowarzyszenie Polska Soja;
49. Stowarzyszenie Producentów Skrobi Ziemniaczanej;
50. Stowarzyszenie Producentów Ziemniaka Skrobiowego przy PPZ Trzemeszno Sp. z o. o.;
51. Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków Skrobiowych przy PPZ S. A. w Niechlowie;
52. Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych;
53. Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego;

pozostałe jednostki (oddzielnie)																
Wydatki ogółem																
budżet państwa																
JST																
pozostałe jednostki (oddzielnie)																
Saldo ogółem																
budżet państwa																
JST																
pozostałe jednostki (oddzielnie)																
Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na zmniejszenie dochodów budżetu państwa, na wydatki i dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.															
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie dotyczy															
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze																
Skutki																
Czas w latach od wejścia w życie zmian						2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Łącznie

W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa												
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw												
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe												
	gospodarstwa rolne												
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze												
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu.											
	gospodarstwa rolne	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia, pozwoli gospodarstwom rolnym zebrać odpowiednie dokumenty, potrzebne do uznania za rolnika aktywnego zawodowo.											
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Brak wpływu.											
Niemierzalne	(dodaj/usuń)												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń													
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu													
☐ nie dotyczy													
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy											
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy		☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy											

☐ inne:	☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: w celu lepszego ukierunkowania wsparcia na podmioty faktycznie zajmujące się rolnictwem, niezbędna jest zmiana podejścia w zakresie weryfikacji prowadzenia działalności rolniczej poprzez wprowadzenie bardziej restrykcyjnych wymogów, które będą podlegały sprawdzeniu przez ARiMR. W konsekwencji będzie się to wiązało z większym obciążeniem organizacyjnym i administracyjnym niż definicja przyjęta w obowiązującym PS WPR. Z uwagi na wprowadzenie mechanizmu przejściowego dla małych gospodarstw w 2026 r. obowiązek dokumentowania działalności rolniczej będzie dotyczył ok. 60 tys. gospodarstw, natomiast w 2027 r. ok. 660 tys. gospodarstw. Wprowadzane zmiany będą skutkowały koniecznością dostosowania procedur i systemu informatycznego ARiMR do zmian w systemie płatności bezpośrednich wprowadzonych ze skutkiem od 2026 r. oraz przeprowadzenia kampanii informacyjnej.	
9. Wpływ na rynek pracy	
Brak wpływu. Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: rolnictwo
☒ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu	W związku z nowymi rozwiązaniami w zakresie definicji rolnika aktywnego zawodowo, ARiMR będzie zobowiązana do dostosowania systemu informatycznego w tym zakresie.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 15 marca 2026 r. Rozwiązanie problemu nastąpi z dniem wejścia w życie przepisów.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	

Nie wymaga przeprowadzenia odrębnej ewaluacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

—